

הלכות פסוקות מז הגאונים

נדפסו ראשונה בקונסטנטינה שנת רע"ו;
הוצאתין שנית, פרשתין ומפתח עשיתי להן

אני

יואל הכהן מיללער.

הזבאו לבית הדפוס ע"י

יצחק שלמה פוּכס
מו"ל, החוקר.

קראקא

בדפוס ר' יוסף פישער [גראַדנאכטע נר. 62].

שנת תרנ"ג לפ"ק.

לכבוד

ידידי הנכבד בעמו הרב החוקר המהלל החכם המולל

סריר שלמה זלמן היים האלברשטם ס"ו.

ידידי הנכבד!

שני איביל את הספר "הלכות מסוקות מן הנאונים" אשר אני מוציא עתה
לאור לשם איש צדיק ויקר הזה אשר מאז הרבות חסדך עמי ועם כל בית

ישראל בתוך אלי מכתבי יד היקרים אשר באוצרך למען אנינה דעת אדירי לב הראשונים אשר לפנינו ולמען איציא לאור בעט ברזל ועופרת את כל תעלומות הכמרה אשר ראו עינינו ובכואי לשאול את פיך בדבר אלהים עמדת על ימיני לכתוב ולבאר את הרשום, כי כאשר באו אל ביתך פנינים בן דאתה עינך כל יקר דברי הנבונים אשר פעולתם אם כמסוף בעים עובדות אספת מנלות אשר זהב יבתם אופיר לא יערכו, בן היו שעשועיך לביא עד תכלית דבר התורה והחכמה. היום מכתבי ישראל ינקו משד טיבך כאשר לא אצלת מהם את אשר שאלו מספרך אלה ועלי גבר מעולם הסרך וברית שלום אשר ביני ובינך לא תמוט. לכן אבוא במגלת ספר זה להגיד קבל עם את אשר עשית עמדי, והיום הזה בהוציא לאור את ההלכות הפסוקות מן הגאונים, יאמרו אחי ובני עמי: „גם זה הספר מידך יהיה לי“ כי כאשר לא נמצא מן הספר הזה אשר נדפס ראשונה בקונסטנטינא בשנת רע"ז כי אם שנים שלשה בארצנו, לא השתנו עד אשר ארתה בהסרך שלחת לי את החלק השני מן הנדפס והעתקת לי את הרף האחרון אשר חסר באהי. גם כתבת אל ההבס ד"ר א. נייבאר פקיד בבית הספרים הגדול באקספרד אשר באו אנגליה וכשים עינינו נעתק לי החלק הראשון מהספר הזה. וכאשר הגיתי בבחי הגדול אשר לך אשר טמנו הוצאתי ספרי „תשובות חכמי צרפת ולותיר“ וספר „תשובות גאוני מרה ומערב“, מצאתי בו כמעט כל התשובות והפסקים אשר באו בחלק שני מספר „הלכות פסוקות מן הגאונים“ וגם איזה תשובות מן החלק הראשון, ועל פיו הגהתי את הספר הזה. אם בן אפוא על פיך ישק כל עמי בהלכות הגאונים, קח נא מפי תורה, ואל גמולות ישלם לך פעלך, איש רצוי לאחיו ודובר שלום לכל עמו!

אחרי אשר השתחווית אשים לפניך איזה הערות בדבר „ההלכות הפסוקות מן הגאונים“.

(א) הן כבר דברתי דברו בספרי „מפתח לתשובת הגאונים“ אשר כתבתי ודראתי לרעת בי עקר הקבוצה הזאת (אשר דבר עליה הרי"ש בהלויץ ח' צד קמ"א) מקורה באספה אשר נעשתה בימים קדמונים טהלכות ותשובות קטועות ומקוצרות וכי גם בספר העתים כ"ל כתובים רוב ההלכות אשר לפנינו בה' עירובין ועל ראשון נמצא שם „ובפסוקות דר' יהודאי כתיב הכי“ ובספרי קבוצות תשובות הגאונים „שערי תשובה“ „שערי צדק“ נמצאו הרבה מהן וכן בבחי הגדול אשר לך ואשר זכרתיו ונקבתיו בשם כ"ה, ואשר היה לפנינו בידי השד"ל, אולם אחד מן האחרונים נתן לאספה הישנה סדרים חדשים וערבן ע"פ סדרו הלכות הרמב"ם והוא הוסיף בה תשובי סאי מכתבי צרפת והיא התשובי האחרונה (ס' קצ"ו).

(ב) והנה יש כמה דאיות שהספר הזה נעשה מאיזה אחרון כי זה מכתב עיני ההלכות אשר שם בראש ספרו איננו נקי טהפא ומוס, דאח גם ראה שבראש החלק הראשון כתוב „הלכות פסוקות מן הגאונים מאיסור ודויתר על ספר זרעים ועל ספר מדע ועל ספר קדושה ועל ספר מרה ועל ספר נשים ועל ספר השלאה“ מה זה „מאיסור ודויתר“ הכתוב בראש כל ההלכות האלה? גם מדוע פסח על שני סעיפים להחזיק באיזה צד סדר המשנה ולהתחיל „זרעים“ וללכת בצד אחד אחרי הרמב"ם ולשנות ספרו כאשר המה שניים בטר החזקה, ועוד זאת מי אמר לשום

ספר קדושה. כן, מדעי והאהבה" וספר מהרה בין, "אהבה" וגשים" ? — וכראש החלק השני עזב העורך את הדכו ושכח את כל סמניו אשר כתב על פי ערך הרמנים ורשם על ראש החלק הזה, הלכות פסוקות מן הגאונים מאיסור והיתר" על "סדר מועדי", הכי שכ למשנת רבו ושנה "סדר מועדי" ועודנו לא ישוב וכתב גם שם "מאיסור והיתר".

(ג) גם כערך ההלכות בענין אחד מצאנו עין. — כה' בשולי עב"ם כתוב דין שוקים שקובעין לעני (ס' כ"ג) שם ס' כ"ח נו' ישמעאל מקלין במגעם ביין. — כה' יין נסך ס' י"ג מצינו כתובים דיני תורמים של נויס, מוריים, שדאז, אהני שליך, לאפות ביצה כפורני שניים צולין בשר, לאפות כפורני שניסקת ע"י גוי, שם ס' מ"י קראנו דין שפחה שהמכילה בע"כ. שם י"ז דין תורמים דשליקן. שם ס' י"ח דין מישחא שליקא. ס' קע"ז סוף ה' יום כפור הוא מהלכות חול המועד.

(ד) והנה אחרי הרשום באות א' שכרוד הדבר שגוף ההלכות והתשובות נאספו בדור קדמין צריך לומר שסיפר ומאסף אחרון עשה הסדרים האלה החדשים וקרא להלכות את השמות האלה. אולם חלילה לנו לשום העין והחמאת על ראש ה' משה פסולינו כאשר הוא רשם בסוף הספר את שמו "הסופר המדפיס" ואינו העורך, אולם לא ידענו מדוע לא עבר הסופר הזה בין הברורים ולא שמר את הכתוב ואשר רשם ההלכות בשם כראש ספרו. לפני הלכות י"ג ס' י"ג בא חסד ולא נכתב ספר קדושה. — ה' געולי בצים וחגבים וסמני עופות ובהמית ואבר מן החי נכתבו לפני ההלכות כאחת ולא נחלקו למחלקות כאשר היו בשער הספר. — כס' אהבה חסד בראש ההלכות "ה' תפלין והגחתי". — ברשימה כראש ההלכות כתוב "ה' יולדת ובעל קר" ובהלכות לא נזכרה הלכה סבעל קרי כלל. הן האיני גם לפני סמן ציא "הלכות איסור והיתר" והלכה זאת לא נזכרה ברשימה בשער הספר, נהפוך הדבר כי שם נאמר כראש "הלכות פסוקות מן הגאונים מאיסור והיתר". — "הלכות הפרת נדרים וה' התרת שבועות והרם הכתוב בשער לא נרשם כי אם הלכות נדרים ושבועות (קמז). — בשער הספר חלק שני הלכת סוכה לברא והלכת לולב וה' מיניס לברא ובתוך הספר לפני הדינים ההלכות האלה רשומות כאהת. — ה' מזוזה הרשומה בפרס יביאו ההלכות לדינים האלה (קצ"ד) חסיה בשער הספר, גם אין מקומה בחלק השני אשר בא בו סדר מועד ואם באה ה' סית משולבה למגלה הדומה לה בכתובתה לא נרע מדוע נרשמה ה' מזוזה בחלק ה' והיא שייכת לספר אהבה. אולם יש לחשוב סוכה על המדפיס הנ"ל ולומר כי הוא העתיק מהדפוס אשר מצא והמאסף האחרון אשר קבץ מן האספות אשר היו לפניו ואשר לא נודע שמה הוא רשם את הדברים האלה.

(ה) ונראה שתכלית המאסף הזה היתה לקבץ דינים ככל עניני ההוראה מאיסור והיתר וכמועדים למען יהיה קבוץ כזה נכון לפניו כאשר ישאלו ממנו משד דבר והלא ידענו שעיד זה כתבו קונטרסי כמה הלכות וכבר ישאלו לפני הריי מינש (תשו' ס' ק"ד) על ענין כזה שהורה חכם אחד הודאה ע"ס תשובות הגאונים ומשם נראה שהיו לפני המורה הזה תשובות קצרות כעין התשובות אשר לפנינו בהלכות הפסוקות מן הגאונים. חבר לדבר מה שלא באו בתשובות האלה הלכות או תשובות בעניני התפלות וקריאת התורה אשר רבו גם רבו כהן תשו' ופסקי

הנאונים, גם לא נמצא באספה הזאת כל דין מחקי המשפט וכתובת אשה, ודעת
לנכון נקל שכן לזה המאסף בכתבו בשער הספר "באיסור והיתר". סדר התולדות
היה נקבע בסדרים ושם ימצאו גם דיני תפלה וקה"ת. דברי המשפט הם פסמרות
נמועים בשדה חכמת הדין לפני שופטים ושומרים, אכן המאסף הזה רשם אך
דינים באיסור והיתר אם לדעת מעשה המצוה או לעות דבר את העקף ובא לשאול
בדבר ה' ולולא שגם דיני גמין ויבום וחליצה נרשמים בתוך הספר הזה היינו
אומרים ששני החלקים האחרים האלה היו בראשונה עם השאלות הבאות בספר
"שערי צדק" אשר לא הגיע עדינו ממנו כי אם חלק ג' וחלק ד' החלקים האלה
היא וחיב בהלכות פסוקות האלה באור לפניהם. אולם מי יודע אולי מאסף
שני אשר היו לפניו אך שני החלקים מה פסוקות אלה לכד בלי ה' נמין וחליצה
יבום מצא במקום אחר את התשובה האלה ואספן אל האספה הזאת.

(1) בדפים הראשון לא הושם אית מספר לפני תשובה כאשר לא הראה גם
מקום מקור האמור אשר בשים והנה הראנו המקומות גם שמנו אותות המספר
(גם מסתח עשינו במיף הספר). ויען אשר ראינו ברפוס ראשון שכל שם גאון
וגאון נרפס באיתיות גדולות וכולמות לכן חלקנו התשובות עם ראשי שמות
הנאונים, וכבר אמרנו בפי' מספרנו "המפתח" לתשוב' הנאונים, שכל תשובה
מכילה הרבה דינים ומאירה מהן נדע בכדור שהן מגאון אחר אשר לא נקרא שמו
בראש ובהקדמתנו העירנו על זה. גם הענין הזה שנזכרו על אזה ראשי תשוב'
שמות שני נאונים (פי' קליא, קניז) מורה על זה שיש מן הדינים הבאים שמה
השויכים לגאון האחר ויש אשר יצא מפי גאון אחר. והנה בה' מזהה ס' קציה
בראש ההלכות לא נרשם שם גאון אולי שגם לפני המאסף היתה ההלכה בתוכה
סתם בלי שם האומר גם לפני ס' ציא וס' ק"ז חסר שם הגאון ופעם אחת נחסר
גם ראש התשובה הכתובה בשיצ (קד).

(2) וזגה בראש התשובות מצאנו כמעט שמות כל נאוני בכל. ה' שישנא
(חי, סה, קבא, קסח). ה' יהודאי (לו, מה, סב, עז, קג, קמ, קס, קסז, קעב, קצא).
ה' משה (סו, קסז). ה' יוסף (ו, י, מו, מג, עא, קכו, קסב, קסו, קסה). ה' כהן
צדק (א, ז, כה, מו, נג, נו, נח, קכט, קסה, קעז). ה' פלמוי (כד, נז, עה, צח,
קיד, קלה, קסד, קעה, קצג). ה' שר שלום (מו, כז, לב, מו, נה, סט, עז, סח,
קה, קסו, קיח, קלב, קלו, קלמ, קמט, קנו, קסג, קעט, קצב). ה' נמרונאי (כ, ה'
ה, י, כג, בח, לא, מה, נא, נכ, סד, עב, סו, סמ, צג, צה, צה, קב, קמ, קכז,
קכב, קכח, קל, קלה, קמא, קסג, קנ, קנג, קסא, קסה, קסט, קעא, קעד, קסא,
קסג, קסו, קסז, קעז). ה' סתתיה (כ, יט, לו). ה' עמרם (כז, מ, סד, נה, עז, עח,
פג, סו, צב, צה, צמ, קב, קו, קסה, קסב, קסח). ה' צמח (יא, יג, לה, סד, צו,
קגב, קסד). ה' נחשון (קיס, קלז, קעז). ה' הילאי (ט, כ, כט, לב, מב, מג, סו, סח,
קיא, קסו, קכד, קנה, קנט, קסב, קעז). ה' סעדיה (קנד). ה' שרירא (כב, מא, עג,
ס, קה, קיב, קכג, קכו, קנא, קסה, קעג, קעח). ה' האיני (יד, לו, לח, נג, נט,
עט, סא, סב, ק, קכה, קלא, קלג, קמז, קנה, קנח, קסט). ה' שמואל (ז, חפני, גס,
סו, סח, קי, קלח). ה' שמעון קירא (ד, יב, למ, סא, קצה). ה' חנוך (עה, צי,
קי, קיז).

ח) והנה אין ספק שמאסף התשובות מצא שמות הגאונים כראשי ההלכות. הן נראה קצת שחלו בהלכות ותשובות האלה ידים אחרי שרכן נכתבו בלשון אחת עברית תלמודית נקיה וקלה, ואך המעט מהן בלשון ארמית, אולם זה הדבר אשר דברנו לאמר, חכם אחד קבץ וקצר ואסף מן ההלכות האלה אספה על דרך הלכות פסקות קצרות דר' יהוראי ותלמידיו ויען שמכל דברי הגאונים לקח ויהיו דבריהם לאחדים בידו, קרא להלכותיו שם "הלכות פסקות מן הגאונים". והנה בתוך התשובות נפלאה אחת מר' צמח (ס' פ"ד) בלשונה וכבר אמרנו במקום אחר שנראה ישיש בה הוספה וכלשון רשימי, זאת לא מצאנו לא לר' צמח ביד חיים ולא לר' צמח בן פלטי (*). ואולי נמצאות לפנינו הוספות גם בישאר תשובות.

ט) והנה הרכה מן ההלכות אשר באספה זאת הובאו בישאר אספית התש' כאשר אמרנו, ומהן נמצאו בבעל הלכות גדולות, והנה ההלכות האלה אשר באו לפנינו על שם ר' יהודאי הן בישאר אספות תשובות ומעט מועד מהן מצאו מקום בבה"ג. דין שומרת יבם (ס' ק"ג) הובא בבה"ג דפוס וין דף מ' ע"א על שם גאון סתם. — דין מאני דקינאי (קס"ו) נשתנה בבה"ג דף כ"ה ע"ג מטה שלפנינו ולפניו צריך תקון בבה"ג ע"פ נסחתו זאת, וע"ן בה"ג יניא ח"ב דף פ"ח. — דין יושפר שנסרק הוא בבה"ג דף ל"א ע"ג ושם כתיב יושפר שניקב. — אולם ההלכות שהובאו על שם ר' שמעון קיירא הן מקובצות מתוך בה"ג ונראה שהמאסף לקח איזה דינים אם ישם מקצועית בהלכות ההן או מפני ישם פסקים מחודשים ויצגם בילקוט אשר לו. ס' ד' הובא בבה"ג הלכות חלה דף ט"ו ע"ג בקיצור, הדין השני איתא שם בקיצור — ס' י"ב איתא בקיצור קצת בבה"ג ה' ע"ז דף פ"ט ע"ב. — סטן ל"ט הפסק דציפרתא איתא בבה"ג דף צ"ו ע"ב. כל עוף הדורס מלוקט משם דף צ"ו ע"ד בשני. הדין דזבא איתא שם בשני דף צ"ו ע"ג. — ס' ס"א בראש הס' כתב הראש והסוף מהלכות בצים בבה"ג דף צ"ו ע"ב. (דין בצים בחלבא בקצת שינוי בדכה"ג אית' כממכא) וישאר הדינים מלוקטים מה' טרפיות ודינים דף צ"ו ע"ד ודף צ"ו ע"א. — ס' קציה מלוקט בבה"ג ה' מזוה דף ל"ז ע"ב.

דברתי את דברי על סדר ספר הזה ואביא עוד ברכות לראשי משנה הנותן מאוצרו אמרי שפר להלקטם ביעקב ולהפיצם בישראל, אמרי נועם אשר הביעו הגדולים מוסרי דור ודור, ואתן רב טוב צפון לישראל איזה תשובות מרכיני גרשום רשי' ור"ת אשר מצאתי בספר ראב"ה כ"ו אשר נתת, על ידי.

(*) במסכת להשי' גלוני ככל דר' קמ"ח רמזנו כל ההפוזות אשר נקראו בשם ר' צמח בן חיים ולא הבאנו שם ההפוז שהובאה בפירוש לכ"י סי' א"ט דין ביטול מודעה אל מר' ר' צמח ראש ישיבה של מרח' מהסוף, והעידנו החכם הר"ר חנניה עפשטיין על זהה ואמר צסוף ההשי' "ואין לנפות ימין ושמאל" הוא מלשון ר' צמח בן חיים וכו'. כמ"כ בענין חלדה אשר הובאה כשי' שלמה לקצרה. אולם כבר העירונו משה גלוני מזה ומערכ ס' כ"ח סוג לנו ספק על האוכה זאת אשר הובאה בפירוש ט"ש ר' צמח ובהשי' גלוני מזה ומערכ ס' נרמזה על ס' ר' חזקן.

(א) תשובת ריג מאוד הגולה: ששאלת על בנדי הכומרים שמומרים בהם לעזי ואומרים שמשמשי עיז הם ואסורים ויש לסמוך אדרי" (ב) שגויים כחיל לאו עובדי עיז הם מותר הלכך מותר לשאת ולתת עמם ביום אדם וכיון דמשמשי עיז הם אינם אסורים עד שיעברו שנא' אבד תאכרוך (ג) ככלים שנשתמש בהם לעיז הכתוב מדבר וכי כיון רלאו עובדי עיז הם ואע"פ שעובדין עיז אינה נחשבת עיז ודאי עיז עצמה שלהם אסורה דתנן עיז של נכרי אסורה סד בין נעברת בין אינה נעברת וכיוצא בזה שפרנסתו תלויה בכך הגח להם שיהיו שוגגים ואל יהיו מזידים.

(ב) תשובת רש"י: ר שלמה השיב לר שמעיה על היין שישכחה הנכרת מסתחות המרתף עיז'יכ וצריכנו להיות כל היום בכיהיג' ופעמים הרבה היתה הנכרת יוצאת מביהיג' לביתה ונכס בני הבית היוצאים מביהיג' לבית וחוזרים והשפחה היתה סוגרת פתח הבית כאשר צותה הנכרת וכאו נכבים וגולגים וליל המחרת שאלה הנכרת המסתח אסרה השפחה מצאתי היום סמוך לערב והיו שם חכיות פתוחות וסתומות ופכורות ככורא ושאינם מבורזות מראה בעין שהם מותרות שאם נמצאת הגויה בתוך המרתף היו הפתוחות והסתומות מותרות (ג) אבל סבורות היה נראה שלא נחשדו הנוצרים לנסך יין ואינם יודעין כמיב לנסך כלל שאין אדוקין כמו ארמאים שהיו משכשכין אצבעותיהם בין לעיז אבל עתה לא נחשדו על כך למוג' ולשתות דאע"פ דיש רשעים שעושין כן בפני ישראל הם עושין אבל שלא בפניו לא חשו חכמים לזה שיהי' גוי מתכוין לעבור ישראל על דתו כדאמרינן התם קיסמא (ד) רמדייתא מלימא קיסמא דחמרא בארבע לימא אלמא במידי דלא אהני ליה לא חשוד ועוד אמרינן הלכה לעיל מינג' ועוד אחרת ישראל וגוי (ה) שותמין בשתי קדירות על כירה א' לא חשו חכמים לדבר דלמא בזמן שישראל אסיה ושדיה ליה גוי בקדרה וכי וזו שהיתה הבית בינה לין לא לחוש לנסוך ומפני כמה דברים האי כי היו ישראל נכנסים ויוצאים לתוך הבית ועוד אם איתא דלמא מינכריה ישראלית אלא וודאי דאורכסא ואתיה ואעיג דאחזתה רעדה דלמא אולא וחזי ככרדי רחבייתא לברר מלתא אי נגרה ועוד אפי' (ו) מסק ביאה פהוד ומהא (ז) מסוכתיה דמסרה לה איקלידא לגויה אמר ר' יצחק א' ר' אלעזר עיבדא הוי בי מררשא ואסרו לא מסרה לה אלא שמירת המסתח בלבד ולא דמי היכא דקאי אצל חמרא ממש למנות אותו בחנות שהוא עומד ממש אצל היין ולא תימא הך בשלא הפליגה עסקינן הא כיון שלא מסרה לה שמירת המסתח ולא אסרה לה שמוך אין לך הודעה גדולה מזו היכא דשכקן לגוי על מקומו ממש בחנות שהוא עומד שם ממש אצל היין תניא (ח) ננעל או שאמר לה שמוך אלמא שמירה זאת שמירה שהודיעו שהוא מפליג' אבל סתם כמסדת שמירה לא תנן וכ"ש זו שלא מסרתה המסתח ששכחה הגויה כנגב במרתף מותר היתר נסוד ואל יהא קל בעיניכם לאבר מסוך של ישראל שהתורה הקילה עליו וקיייל מפיסק דרבנן לקולא ואין לחוש בשום פנים בעולם בזה"ז ואי משום חומרא דיי"ג הגי'ם

(א) חולין יג. (ב) ע"ז ר"ג. (ג) ח"ל מ"ל אסורות (ד) לגינו עיז' ליד: נוסח אחרת.
(ה) ע' עיז' לית. (ו) ע"ז פ"ג. (ז) ע"ז ח' (ח) ע"ז עמוד א'.

אותן אומות המנסכין לע"ז והא איסור דאורייתא דזבחי סתים דכתיב ישתו יין נסיכם אבל הא לא שמענו ולא ראינו ולא ראתה עיננו שיש מהם שישבישך יין לע"ז.

(י) בתשובת ר' שלמה ב"ר יצחק כתיב אסור לסבה לנלות הסימנין בראש הגדי ולהניח הבשר והעור מכאן ומכאן ואח"כ הותרך בית הסימנים נמי אם כולם התך אינו מוציא את הכהמה מידי נבלה הא התך אח"כ את הסימנים לא עשה שחיטה מפורעת ומגולה פרע כדתני (ז) מולך יצדה ומפרקת כלא רוב בשר עד שמגיע לוושט ואמרין (ח) מולך בסכין מטמא וכי אמר ר' הונא מפני שהוא מחליד ואע"פ שמולק והשחיטה מגולה למעלה.

(י) כתב לבניו ספרים ואלמנתו רצתה מהם כתובתה שנכתב בכתובתה מנלימא דעל כתפאי והשגב האינה נוכח מהם האין מדקדקין מלשון דעל כתפאי דק אם גירשה והרי הם אצל הבעל אבל כאן הכנים זכו במשיכה.

(י) העושה שליח לקדש לו אישה אינו צריך לכתוב השליחית בקנין אלא כד כותב בפנינו התימי מטה מינה פנים לקדש לו פלונית והתמין העדים בין אם הוא לפניו ובין אם אין לפניו והרשאה זו למה הצריכו הכנים אלא להוציא חבירו מחשש ושליח שמקבל אומר תהא מקודשת לפנים כדת משה וישראל.

(י) כתיב בתשי' בשם רש"י שלאחר הגעלת כלים מיד בעודם חמים ונתחין עליהם צורך להדיחן במים קרים פן יחורו ויבלעו האסורין ישעליהן והם ונתחין.

(י) בשם ר"ת תשובה וז"ל: על הכלאים בנגד מריבו ילבשו בישת ועטו כלאיהם בכליו יהיו האמנם בתוספתא ישלנו מצאתי (ג) הלוק שגפרם ופרפו בחוט אסור ולא מותר ופי' כך הוא הלוק שגפרם כמו בנדון יהיו פרוטים ופרפו בחוט שסתם חוט של פשתן הוא ולכך לא השש לומר בחוט של פשתן בו (ד) ככל מקום הוא אמר (ה) בחוט של צמר ועוד אפי' מפרש במקום אחר (ו) כמו אי"ע שהרי כבר הוכרז צמר וסתם חוט שאסרה תורה של פשתן ונראה דהא קב"ל כדאיתא דפריפה חבור הוא לכלאים כי ראיתי מקומות שכתוב שם אסמבא (ז) כלאים ויוצאים בהם בשבת וכמו כן אמר כאן כי פריפה איסרת בכלאים כי חבור נמור הוא שהרי יוצאין בו בשבת כדתנינן (ח) מדיות יוצאות ולדברי האומר דמיורי בחוט של צמר ושל פשתים תקשה ליה אמאי נקם של צמר שגפרם ופרפו בחוט אסור תיפוק ליה משום החוט לבדו שהוא כלאים והלוק של צמר ופרפו כדי נסבה שהרי אפילו לא היה שם חלוק כלל היה החוט כפריפה אסור החוט ישבו דהבי אמרו' בא' (ט) דביצה שמא תכרך לו ניטא על כישורו הרי לך אפי' חוט אסור בכלאים אלא נמור בספרים ומצאת להם ואמר לעינים על דרך הקיצור כך נ"ל אם לדבריהם כלאים בעציות אמאי איצטרך למשרי ידעתי כי זאת נכון ולכן לא השתי להודיע ע"כ התשובה.

(ה) חולין כ"ה. (ג) ט"ז פ"ג. (ד) תוספתא כלאים פ"ה. (ז) חולין פ"ג. (ח) "אומרי". (ו) פ"ג. (ט) שם פ"ג. (י) משנה גכה פ"ו מ"ו. (כ) דף י"ד.

(1) תשובת ר"ת לר' משולם ב"ר נתן: מעתה ועד עולם ברכ שלום וישלם הרב ר' משולם על דבר הגט אשר אחרי אשר נתתם בכשרות חתם שלישי מן הישוק וחתם שלא בפניהם ומייתא ראייה מפ"ק גיטין (א) אין היתמין זה כלא זה ואמר ר' אשר נזרה משום כולכם וכפרשים כדו שיהיו כולם נקבצים. ולא יחתמו אחד מהן שלא יחתמו כולן כיון שתקנו זה כלא זה ואדוני חלק עליהם ואמר הג"מ השנים אבל אם הם ג' או יותר הותמין זה כלא זה דאמרין (ב) היו שנים ככולכם דמי כזאת לא צדקת (ג) גזרות כולכם להקבץ יחד אינה מועלת אלא ביותר משנים אבל בשנים אין כאן גזרת חסרון כלל דאי אפשר כלא שנים והא דאמרין דהא ישנים ככולכם דמי דהיינו גבי ערות שבטלה מקצתה בטלה כולה וליכא למיחש לדילמא אזלי וכתבו שלא מצוי כתבי כמו כולכם שחסר אחד מהם וזהו לר"ג דכרי ר' בשנים דיכול לבטל כיון דליכא למיחש לחורבה, ואדוני יודע זאת וחלילה לי להביא ראייה כי דאמיך כן אינו אלא מן המתמידים אבל מ"ש באחרונה שאפי' לדברי הפוסלים הג"מ כשהותמין תחלה ג' וד' לעדות אבל הכא לא הותמין כ"א ב' ולאחר זמן הותמין השלישי שלא בפני עדים הראשונים או בפניהם אלא שכבר חתמו ולא צרפס יחד הרין עמו והגט כשר וראיה לדבר דהא גבי נט אמרין דפסול נזרה משום כולכם ואם השלים עליו עכר (ד) מן הישוק ולא קאמר בפני הראשון וכו' ושמעת' מוכחא דלא בעינן בפני הראשונים ואם כדברך היה לנו לחוש שטא לא חתם בפני הב' דמה לי בעל טה לי אחר לעיני השלמה אינו מפני שלא הזמינם הבעל יחד ולא בעינן בפני הראשונים אבל אם הותמין כולם בעינן בפניהם אבל סופר לא צריך הזמנה (ה) דבציר טהכי לא מיתכשר ואפי' שמעו כלם שאמר לעדים חתמו ולסופר כתובו לזה שלא בפני זה הוחכאו צרפס והזמינם יחד דבציר טהכי לא מתכשר וגזרת כלכם להרבה ענינים נאמרה ואין הגזירות שוות. ועוד ראייה לדבר שאמרו בן גיטין (ו) דכלכם שנים משום עדים וכולן משום תנאי ואפי' קרוב ופסול כשר דקיי"ל כר' יוחנן ולא כר' יהושע ב"ל והיינו תנאי רבעי חתימת כלכם משום לביישה או נמי לזכרון דברים ותקנו זה בפני זה ליכטל תנאי אלא יחתמו כולם ואפי' קרובים דהא כולכם קאמר אבל הכא שלא אמר להם כלכם תנאי דהוא גמי הכי הוה שאינו רוצה שיחתים בפניהם ואינה רוצה לביישה כמעמד ילשתן תדע דאלו אמר לשנים חתמו ולשלישי אחר חתום שלא בפניהם ופסלינן ליה אם חתם בפניהם ואל תשיבני שאי אפשר זה. והכי מוכח שמעתתא שעד כותי שחתם בבציר לא מתכשר והנאי (ז) נהי דלא פסלינן ליה אם חתם בפניהם כאן דאיכא הראשונים קפ"ד בהדיא טכ"ט מכשרינן ליה בקל וחומר על ק"ח יותר ויותר אם לא חתם בפניהם ואומר לך ידיריה שמוך ושמעת' שלא להוציא לעז על גיטין כשרים כי בעניינותנו (ח) שרבו הרבה עשו כן ונענישו ואין הדבר נראה לשם שמים כי פשוט הדבר ביותר כשר הגט כשחתם שלישי שלא בפניהם ממה שחתם בפניו והמשיב אחר מוציא לעז על גיטין הראשונים ושמעתי שנמצא עיי

(א) דף י"ב. (ב) ע' גיטין ל"ב. (ג) אולי ז"ל "לא דקס". (ד) גיטין פ"א: (ה) ההנהגה, דכתיב מהכי לא מתכשר" אולי נכטמו סה כעפות הסופר וכן כאלו לקמן סה"ך הדבור. (ו) גיטין י"ט. (ז) ז"ל והנאי (ח) אולי כעומותינו.

רבותינו על זכרון דברים החתימות בני המלכות אחר חתימת הרב כדי לפרסם הדבר ושלוס.

(י) ועל ראובן שצווק על שמעון שהכניסו בערכות נגד נוי אחד ב"י לטריין ונתן ידו והסר ברית ועמד ראובן בבית הגוי יהיו בלכתו אליו נתפס וגם לזה המעות ועלה עליהם ריבית והוא שלח אליו כתב ידו לפצותו וללולם בריכות ולשלם הוצאה וההפסד וכתב ידו ביד ראובן ושמעון מודה לו על הערכות אבל לא על ההוצאה וההפסד לא כפר לו ולא הודה ואומר שמעון זהו וחצי ועל האמונה ספר שלא הבטיח נ"ל שמשלם (א) ראובן לשמעון ההוצאה והריבית אם ליום כריבית בכתב ידו (ב) או על התפיסה פטור דאונסא דלא שכיח היא כדאיתא בס' מי שאחזו (ג) ר' ספא ור' הונא בר' ר' יהושע וכי אבל על הריבית חייב אע"ג דלא מצי ישראל להיות לגוי ערב בריבית דגוי כתר ערבא אזיל כדאמרין באיזהו נשך (ד) הכי שרי דמעיקרא לאו בתורת ריבית נתנו ליה והוי כקונה חפצים ביוקר ובאונסא דשכיח שלא הוסיף על השאר ליום מננו (ה) דכל כך הוי יכול להוסיף דהוי כאונסא דלא שכיח וישבע במה הוציא ויטול אם הוציא בבית הגוי יותר ממה שהיה מוציא בביתו ויטול ועל הפסד כיטול עסקיו אין לחייב לשואל ואין שמעון נאמן לוטר מפני פחד מועים עמדת שם כדאמרין (ו) המוציא הוצאות על נכסיו וכי ולא מהמנה אשה לומר בשכילך הוצאת אלא יטול דברים הללו איצ קנין דשליחא שהיו (ז) ועוד דאמרין (ח) מתנה ש"ח להיות כשואל ואמרין בדיבורו בס' ר"י בההיא הנאה וכי וה"נ הכי ואותם כתבים שביד ראובן אין עליהם תורת שטר בלא עדים להוי כמוציא עליו כתביה ואומר לאו לראיה כתביהו אלא לשוויה שליח ואין אדם חוזר ותובע בשעת פירעון כמו שטר דלראיה קאי דאפי' א"ל חייב אני בשטר אמרין אלימא מילתא דשפיריה אבל משום הוציא עליו כתב ידו לא כדמפרש בס' הנושא (ט) כ"ש הני שמרי דלאו שטר ראיה קא עבידנא ס"ט דלהוי שליח מהני דלהכי עבירי.

(י) אחרי כתבי זאת ינעתי ומצאתי תשי ר"ת ז"ל על הקרקע שמערער ה' על ש' שהיא שלו ושי השיב ע"י גודל אחים לקחו נ"ל אם כבר חלקו ע"פ הנזירה שזוהו הקהל רוצה להחזיק בה שגם נכדו של ר' ערער ונמנעו הדיינים מחמת הנזירה אם ע"י טובי העיר נגזרה ולא ערער עליה ראובן אז כששמע לא ערער ראובן לאלתר אין בדברי ר' ממש דהא אמרין (י) רשאין בני העיר להסיע על קצתן כשנעשה הקיצות מדעתן או בלא מחאת טובי העיר הוי כחבר העיר ובל כמיניהו ואם ע"י עשרה נגזרה הנזרה לאו כל כמיניהו דכל י' לא פקעי ממנא ולא בחכר עיר וקרובים נאמנים באיסורים אם הם מעידים כי ע"י טובי העיר נעשרה הנזרה כי כח הנזרה אינו אלא איסור בעלמא כגון נזירת הקלסונים שאין עליהם אלא עד על פי עד או אב ספר לבנו ורב לתלמידו ואינו תופס עליהם עבריינות וקרי לטאן דעבר עליה עבריינא.

(ח) י"ל שג"ל שמעון לראובן. (ב) י"ל אבל על התפיסה פטור. (ג) גיטין כ"ג. (ד) כימ ע"א. (ה) י"ל מנו. (ו) משנה בהובות פ"ח מ"ה. (ז) י"ל שויה. (ח) כימ נ"ב. (ט) כהובות ק"א. (י) כ"ב ח.

ידי הנכבד! הבאתי מעמקי ספריך פנינים יקרים משך חכמת הגדולים
אנשי השם אשר לפני, אכן בשתים יקרת בעיני מאד, על אשר הרימות קן
התורה בחקירותיך באוצר הספרים הגדול אשר הכינות ועל תם לבנך וישר מסעליך
עם אלהים ואנשים כי ענות צדק תמננך ומופת היית לרבים *); לכן אנרכך בחיי:
יוסף ר' ימים על ימך, תהי משכרתך שלמה טעם ה' נמולות ישלם, תשב בשלום
ובמשכנות שאננות! סוד אלוה יהי עלי אהלך ושלום ואשר נבבולך, כרבר
מכברך ואוהבך הנאמן,

ברלין חיי כסלו תרנ"א.

יואל הכהן מיללער.

(* כה הביע מר חזי מורי ורבי הרב ר' משה לייב ספקן ז"ל: אמר שלמה בראמחו
(משלי י"ח) „אזרח לחיים צומח מוסר ועוזב הוכחה מזעה“ דבר החכם כנגד חכמו העם
ומאשריהם; אם הגדול העומד בראש קף מכל פבע ונקי מכל מוס „צומח מוסר“ וכבוד חכמתו
כן ירכו מעטו החסד והאמת וכאשר ידבר כמו שיו כן יעשה דקוה לרוב, אזי כל דבריו וכל
חייהו יהיו לאחיים, אורח לחיים, כל הולך בעקבותיו לא ייגע לריק ולא ייעף לבהלה; אכן
האיש אשר לא יקום כל הוזהר היוגלח משיו וכאשר יבוא לעבוד מעשהו בקרב אחיו ועמו
יפה מני הארח האמתי „עוזב הוכחה“ (הוכחה אשר יאמר או ישרמנה ויטהנה), הוא יעשה
זה העם אשר לא ידעו בין ימינם לכמאלם אם לנטות אחרי דבריו או אחרי מעשיו.

הלכות תרומה

ד. רב שמעון קיירא. א) והיבא ראסה ולא אפריש לא תרומה ולא חלה אי גמי אפריש חלה ולא אפריש תרומה שקיל הרא דרפתא ואכיל לה כהן קמן אפריש תרומה ולא אפריש חלה שקיל הרא דרפתא ואכיל לה אפי' כהן גדול ב) ותרומת מעשרות בזמן הזה נוהגין בארץ ישראל ואין מפרישין אלא אחת ושורפין אותה.

הלכות פדיון הבן

ה. רב נטרונאי. ג) ולענין פדיון הכן ככור של ישראל אין צריך לפדותו אלא כמעטד אותו כהן שפדה אותו כלכר ואם אבי הבן אינו למד הלכות כרכה וסדר פדיה צריך אחר ללמדו ואותו ששנינו (מגלה כ"ג) והקרקעות תשעה וכהן ואדם כיוצא בהם כהרם שמקריש שדרו ולאדם שאמר ערכי עלי או דמי ערכי עלי או שהקריש אדם עצמו לכדק הבית שצריך עשרת בני אדם סקחין לאומרו ולחשב כמה שוה ובמה צריך לפדות עצמו, אבל ככור ישראל כבר קצוב כמה פדיונו חמש סלעים שהן עשרים ושמונה כספים וחצי [ראנקא] ד).

הלכות שעמנו

ו. רב יוסף גאון. ה) והלכתא אסור לתפור בגד צמר כחומי פשתן ואפי' כדים וכסתות דקיימא לן תפירה כאריגה דמיא והלכתא כד' שבעין בן פזי דאמר (כיוצא י"ד). אפי' עשר מצעות זו על גב זו וכלאים תחתיהם אסור לישן עליהן. ז) רב כהן צדק. ו) בגדים של מלכוש ושל כמות בין שאסור סן התורה

מזה דאף בזמן ר' נטרונאי נתנו מתנות כהונה בח"ל כמו בימי ההגלים, וכ"ס ה"מ דנוהגת אף בזמני, ועוד למדנו מזה שהיכא שאין מעמד לגוף הענין חקנו תקנו לקבלות כדי לעשות בהיכר. ח) החילוק הזה נמצא גם בכה"ג דבתרומה אכיל כהן קמן ובחלה אף כהן גדול ועי' בכרכות כ"א. דבתרומה כיון שאין מפרישין חלה אחת: אכיל לה רק כהן קמן, שלא יחלה פומחה מנוסו, אבל בחלה יכול להפריש חלה שניה והיא נאכלת אף מזה כהן גדול כעמחר דכניא; וליחא בכה"ג גדול טעם לקריו דומה לכהן קמן, ועי' דמחצין מלחמה ספחים ס"ג, ובדין גיחא ה' ספחים שהביא ש"ס ר' האי.

ז) נראה ט"ס לתקן ע"פ הכ"ס בלבן זה: ותרומות ומעשרות בזמן הזה נוהגין בארץ ישראל וחלה בלוי' אין מפרישין חלה אחת ושורפין אותה. ועל דבר תרומות ומעשרות בחו"ל לארץ עי' ירושלמי הלה פ"ד וחי' ע"ז דף ר"ט. ד"ה ב"ב.

ג) הובא באשכול ה' פדיון כהן כהן סה. ועי' בש"מ ס"י פ"ז שגראה שהיה בימי ר' האי מנהג לפדות בקיבוץ עם ובשערה.

ד) בדפוס ח"ה ל"ח כספים וחצי דארק ונהניו עפי' האשכול וכן ח"ה בכרכות ל'. ונראה שאף בימי הגלויות היה המנהג ככלל כאשר יהיה בימי האמוראים.

ה) הנה נחלקו בזה הגאון ר' יוסף ג' אשר להטור אפי' כדים דכבן ור' כהן דקב כס' ז' היתר, והשני מוכחות בש"ס ס"ב, וכבר הכריע שם הרב הארנלונזי כד' יוסף גאון ופי' בגימ' (= חצובות קלרזה דפוס מעטובה) ס' ע"ז. ו) ראה ההערה הקודמת.

אפי' לתסור בחיובי ששתן אסור אבל כרים וכסתות שאסורן מדרבנן אם תסור בחיובי ששתן אין בכך כלום, ומידעת של חמור הרי היא ככרים וכסתות ואמרו רבותינו ז"ל (שם) לא יעלה עליך אבל אתה מציעו תחתך אבל אמרו חכמים ז"ל אסור לעשות כך שמא תכרך נימא על בשרו ואפי' ולון גזרו חז"ל מפני שהשמש מתחמם כנגדו.

ה. רב נטרונאי א. (א) והא דאסור צמר ופשתים דוקא צמר אילים דנמרינן לה מציצת אבל מידי אחרינא לא.

הלכות כלאים

מ. רב חיל א. (ב) ובר ישראל שנתן בהמתו לגוי והכניסה לגיון סמור מלא תחם שור ומלא תחרוש בשור ובחמור לפי שמצוה זו על תחרוש ועל הדיש אבל לא על הבהמה ובר ישראל הוא דאזהרו רחמנא בין שהיתה בהמתו ובין שהיתה בהמתו של גוי אבל גוי שחרש ודיש (ג) בבהמתו של ישראל סמור מלא תחם ומלא תחרוש בשור ובחמור.

י. רב יוסף גאון (ד) ולענין גוי היכא דמשתתף בהדי ישראל בהרישה ובדישה לענין שבת ודאי אסור ליחייביה רחמנא שביתה היא ושורו וחמורו ובהמתו אבל להסימת פי סרה וחרושה בשור וחמור כיון דגוי קא עביד והא ליתיה בהדיה לא עביד ישראל אסורא ופסור ודענין דישה בשור ובחמור אמור רבנן (ה) מאי פעמא אסר רחמנא חרישה בשור וחמור משום דשור פשור וחמור לא פשור וחס רחמנא לחלושות דעתא דחמור ואסור ודישה גמי כחרישה דמיא ואסור.

(א) ג"כ בש"ס. והוכיח הגאון דקק אמר אילני מקרי אמר מהא דליתקם כלאים ללוי' ורמז בזה על ה"ל חנא דבי ד"י ביצמות ד': אבל צירובלמי כלאים פ"ס היא מוכיח מקרא דלוי' אמר במלכים.

(ב) דין זה איהא בש"ס כ"ט ז'. וס' איבעי' ליה אי מותר לישראל לומר לגוי לחקוס פלחו ולדוש בה ומזבז הכי איבעי' ליה כהא מאבז דלוי' מזה על הבהמה כלל דק סתעבה אסור בישראל. ועיין בסמ"ג לחוין קפ"ד בפ"ט החיובי דאסור ולוי' לוקח. ובא"י ח"ב פ' פיה תמה על החיובי דנחלה שסוב לאסור ועי' הגה' אש"י כ"ט ע"ב ובמנהג למך שכיחות פ' י"ג ה"ג ובקורח פ' ז"א.

(ג) מזה מוכח שחרישה ודישה און לענין זה.

(ד) ע' געיל פ' ט'.

(ה) מוכח דעניהם כהדדי הם ומעשה דהמנות אסרה רחמנא לחדוש בכלאים וכן לדוש בהם. והנה צידון הפסע דחרישה בכלאים כ"ט הרמב"ן דהפסע מסוב הרבעה דטהנין ע"י זה ובס' ההנוך אמר דעס מסוב דפנעיהם משונים, וגם הרמב"ם פ' כן ור"י אהרנבאל משיב עליו דהכמינו לא אמרו כן אבל החזקוני וכלאמי נועם מביא טעם זה דזה מעלה גרה חס' אינו מעלה גרה ואיכ' אמר בעלי חיים ועיקר טעם זה כחוב כס' ידידיה האלפס: דרז"י.

ספר מדע

הלכות ע"ז

יא. מר רב צמח ה' ע"ז של נוצרים שנפלה ומכרו נוצרים את עציה ואת אבניה אסור לישראל לקחת אותן ולבנות בהן (ב) אעפ"י ששינה אותן ועשאן אבל אם שינו אותן נוצרים סותר לישראל לבנות בהן את ביתו שאין זה המור מע"ז עצמה כי מבטל לה גוי כפלה וכי מבטל לה ישראל לא כפלה.

יב. ר' שמעון קי"רא. (ג) לפני אידיהן של גוים ג' ימים אסור לישא וליתן עמהם ומלהשאילין ומלשאול מהן מלהלוותן ומלהלוות מהן מלפרען ומלפרע מהן ואסור לטכור להם כל דבר שהוא לצורך יום אידם ואסור לשגר להם דורון ביום אידם וביום הלולא דבריה ואסור לאכול ולשתות עמהם ביום אידם וביום שמחתם וביום שמחת בניהם.

הלכות יין נסך

יג. מר רב צמח ד' ויין נסך שנפל לתוך הקדירה חמור הוא עד סאד ואסור בהנאה דאיסורו ככל שהוא שכך שנינו (ע"ז עד). ואלו אסורין ואסורין ככל שהוא יין נסך וע"ז ועורות לבובין ושור הנסקל ועגלה ערופה וצפרי מצורע ושער גזיר ופטר המור ובשר בחלב וחולין שנשחטו בעזרה הרי אלו אסורין ואסורין ככל שהוא הילכך קדירה שנפל בה יין נסך אפי' כל שהוא אסורה בהנאה ואין לה תקנה להותר. (ה) ומותר לישראל לקחת יין מנוי על מנת שיביאו לו ענבים לתוך ביתו של ישראל ויעצרו ברשותו וימיר היין על ישראל ובלבד שלא יגע גוי ביין ו'. גת של אבן שזפתה גוי מנככה והיא טהורה ושל הרס אעפ"י שקלק את הזפת אסורה אי זו היא גת של חרס עושין פיסם גדול שטושא אלף ליטרא או יתר או חסר ומניחין אותו במקום שאין מיסלמל ובוצרין ענבים ומביאין דורכין בו

ה' ב"ה ס"י רמ"ו וב"מ ס"י ר"ל. ונחמט שכל פנין פוסק הנאון כפי ששחברה שרץ לכסל כל קיסט וקיסט דלא כהרמב"ם ב"ה משב"ס ה"י דהיינו רק כפי של מולות אבל בשאר ע"ז ששחרה אלו מבטל אלא שבר חמד. ופי' בר"ן ע"ז דף מ"ט. ובשכל משמע כדברי הרמב"ם. (ג) ל"ל מהך. (ג) ח"ה"ה בבב"ב ר"ב ה' ע"ז.

ד' ב"ה ס"י רמ"ח וב"מ לא נמלכו התיבות "חמור הוא עד מאד", שגלה סחוספו ועיין ש"ה רס"ד. והנאון כחבון אשר לפנינו מפרש המבנה ע"ז ע"ד. ואלו אסורין ביין שחנשך לע"ז ופי' רס"י שפי' דמייכי בחביות להביות ופי' הח' ש"ס ובמשה ש"ס ע"ג. קהי יין בנים ומיה ביין בנ"ט וחלו העמיד הנאון משנה זאת דב"ט ב"ה"ה י"ב.

ה' ג"ה ס"ה רמ"ז והנ"ל הנאון להולך הענבים ליתו של ישראל כקנה ישראל היך לפי מדה ככלו וס"י ידרכס ישראל ויכור, ומה ש"ה רב כהנא ע"ז מ"ט: האסור להולך הגוי ענבים לנה לכתלה היינו כפיין מזקף עליהם והכ"ה כש"ה מזקף, וההנא אשר חמד שלא יגע גוי ולא יפוד ביין שמכר לפי המדה הוא פשוט שאם מדד הגוי האסור במשה ש"ס. (א) שפירש ס"ה ד"ה כהנא ש"ס כפי' הרמב"ן דרך לנה ש"ס ש"ס ככר יין על ש"ה ענבים אסור להולך מזהם ש"ה יגע וככ"ה אין חשש). (ו) ח"ה"ה ב"ה"ה ס"י ר"ב.

ומושבין סמנו ונתגין. בקנקנים ופעמים שדורבין ענבים בכרם ומביאין את היין וממילין באותו סיטם ומושבין סמנו כל השנה כולה אי נמי סיטם קמון שיכול אדם אחד לדרוך בו יין וכמות זה נת של חרמ. ה) והלכתא יין נסך שנסך סמנו נוי לע"ז אמור בהגאה ואינו בשל לא אחד במאה ולא אפי' אחד באלף שאסור ואומר בכל שהוא ואין צריך לוטר בשתייה ומטמא טומאה חמורה בכזית סתם יינו אמור בהגאה ומטמא טומאת משקין ברביעית. ו) המסקיד יינו אצל נוי אמור בשתייה ומותר בהגאה ומנע נוי שהגיע לכלל איסור ויודע כמיב ע"ז ומשמשיה כיון שנוגע ביין ומשכשך בו אמור אפי' בהגאה משום חומרא דע"ז ומנע נוי שלא בכונתו אמור בשתייה ומותר בהגאה ג) ואפי' קטן כן יומא אמי' רב נחמן אמי' שמואל נע"ז נ"ה) הלוקח עבדים מן השוק אעפ"י ששלמו וטבלו עושיין יין נסך עד שתשקע שם ע"ז מפייהם. ד) ומוריים של נויים אם ידוע שאין בו דגים כל עיקר מותר ואם לאו אסור. ה) ותרמוסין של נויים שלוקין אסורין. ו) ושיראז של נויים לח אמור יבש מותר והיינו אבמא טיעא דאמר רב המנוא (שם ל"ד:) האי אבמא טיעא שרי.

ה) בש"ה סי' ה"ח ובחיני סי' ק"ג בש"ה ר"י נחמ ובאשכול בש"ה ר"י שר שלום ואולי היא החזקה שהכילו הה"ח בשמ"ה ל' ובחולין י"ט. ובש"ה חסרו החיצות. גסך ממנו לע"ז אכן הוצאו גלגל החזקה הארוכה בניק (=החזקה גלוטית קדמונית ד' גלגלן) סי' מ"ה. גסך יין כהנסך אסור במטהו, וכן איהא נס באשכול וגם שם החזקה בש"ה ר"י שר שלום, ומה פסיים לפנינו סתם יינו' אסור בהגאה ומטמאין טומאת משקין ברביעית חסר בש"ה אבל הוא כגון ונ"ה הגמי ע"ז ל"ה. בענין דני' יונת.

ג) בש"ה סי' ר"ב, ובדפים איהא בין שנוגע ביין, וע"ש ה"ש הגהה, והנה ספק דמנע נוי בלא בכונה מותר בהגאה ואסור בשתייה מוכח מהאי דצירס ע"ז ל"ז, ואם כוון לגמח אף בלא כוון לנסך אסור אף בהגאה כדמוכח מההוא מפעם דמחוזא שם ע"ב דאידמי הא דרבה ועיין בחיני ובניק ובאשכול שהוציא הה"ח בהרובה.

ג) בש"ה שם ובסי' ר"ג ספק כרז דהינוק כן יומא עובה י"ז ולשתייה אסור וכן הוצא בש"ה הגלוטית נהוסי. אכן הביאו גם הא דשמואל דעבדים אף שכלו ופגלו עושין יין עד שתשקע ע"ז מסייה כיון שזם להעמיד הכרית' דעבדים ובני השפחה במדרסן טמא לא פליגי כז דשמואל, ופסק זה הוצא בש"ה הרמב"ן דר"ן לע"ז.

ד) מל לגרוס: ומוריים... אם ידוע שאין בו יין כל עיקר וכן הוא פ"ט הגמ' בש"ה ל"ד: דמוריים אין עובין אלא מדגים. טבורים, ובציר של דגים אחרים שאסור אם אין בו דגה במתי' שם ל"ה: וע"י שם צ"ח הרמב"ם.

ה) בהרמוסין ספק כתי' בע"ז י"ט. דכיון דאין בני חונה אסור לאטל סורמסין אכ"ס שם גאלקין כשהם חיים ואין עולין על זקן מליכס וז' ירוחם הביא ש"ס פוסקים כן, אבל הרמ"ם צ"ח דף ח' כהב שאלו טהנין לאכלן. והנה הח"ו איהא בהרובה כתי' סי' ל'. וע"י סי' י"ז ובי' חילוף מנהגים סי' נ"ג.

ו) בענין ובגיה (= החזקה הגלוטית הוצאת הרמ"ה הרב"ה) פ"ז, אכמא' ופי' בענין שמביאין קמח וסולת וממלין עליהן יין וע' בהו' בע"ז ל"ד: והנה לא ידענו למה נקרא 'שיראז' ואולי בעיר שיראז היו עושין מאכל זה.

א) אהני שליכי אין בהם משום בישולי גוים, כ) ומותר לישראל לאפות ביצה בפדוני בזמן שהגרים צולין בה בשר נבלה רכין שהסיקה על פניה היא שורפת כל רומב של בשר נבלה ומותר לצלותה בה וכן כל שהסיקו מבפנים אין חוששין לביעולי גוים נבלה וכל שהסיקו מבחוץ בכלי חרש אסור הלכך האי פורנא מותר לישראל לצלות בה בשר וצריך לשהות אחר בשר נבלה עד שתתלכן ושורף את הרומב וכן לאסור [לאפות] ג) אחר צליית גוי בשר נבלה שיעורו בכך, ד) ופורנא דניסקת על ידי גוים ואין שם מלאכת ישראל כל עיקר לא נתינת עצים ולא שנדה ולא אפייה ולא ררייה ולא בהנתה ולא בנמירה ודאי יש בו משום בישולי גוים ופורנא גדולה של ישראל בעיר שבולה ישראל והביא בעל פורנא גוי נתתים והעמיר בה אותן ישראל שאופין בה אם עושין כמו שאמרו חז"ל (שם ל"ח:) האי ריפתא שגד גוי ואפה ישראל ואפה גוי וכולה שמעתא שרי ואי לא אסור.

י"ד. רב האי. ה) במקום שנהגין שסותמין הכר של יין [בעץ] ו) שמתקנין אותו כשיעור פי הכר ומהרקין ליה ושופכין עליו זפת חופתין את פי הכר וקושרין נייר על ההיא זפת וחוטמין עליו אנו רואין אם אין בני אדם יכולין להסיר את העץ מעל הכר מבלי שבירת החותם הרי זה בחוקת חותם בתוך חותם ודוסוקיא שיש בתוכה נאד של יין אם היתה צרורה ופיה למטה הוי חותם בתוך חותם פיה למעלה לא הוי חותם בתוך חותם ואי כייף פ"מיה [וצירי] ז) הוי חותם בתוך חותם ולא אמרו ככולן ב' חותמות אלא דוקא שלא יחא החותם על המנופה אלא יהי שם כלי אחר [לכיסוי] ח) לבד והחותם ביניהן וכך יהיה הכלי חותם בתוך חותם שהוא למעלה.

ט"ו. רב יוסף גאון, ט) הלוקח יין שלא מן המומחין מטי שאינו מדקדק במצות ואותו יין אין עושין לו שמירה מתחלה ועד סוף כהלכה אסור בשתייה ואסילו בהנאה. י) הלוקח עבדים מן הגוים ששלו ולא סבלו וכן בני השפחות ששלו ולא סבלו גדולים עושין יין נסך קמנים אין עושין יין נסך ואלו הן גדולים שיודעים במיב ע"ו ומשמשיה קמנים אין יודעין במיב ע"ו וקיימא לן כמאן דאמר (שם נ"ז:) תינוק בן יוסו עושה יין נסך לענין שתייה אסור ובהנאה מותר. ובני השפחות שלוקחין (פת) מן הגוים עם אמותיהן צריכין סבילה ועושין יין נסך אבל ילדו

א) כמחוקס וענינים קמינו דמותרים וכן ליהא בע"ז ליה, וכוונת חסדי סוכה נג"ק דף פ"ג וסב הגוי אהני שליכי.

ב) הובל כנגל העיסור ובאסכול. וע"י בה"ג קמ"ג ואם מיירי בהסיקו מבחוץ.

ג) כן יש להקו ע"פ העיסור. ד) הובל באסכול ה' בשולי עכו"ם: "הכח כסאק"א.

ה) כ"ה"ס פ"י ר"ג הובלה ההלכה ובהובס עליה כ' סכ"ד ה' הא"י ובאסכול הובלה

ההלכה סה"ס. ו) כדפוס: "עין" ופקדו ע"ס ה"ה"א.

ז) גם זה כ"ה"ס וע"י פ"ז ל"ה. כדפוס ליהא במקום וז"י "דני"ד.

ח) כדפוס ליהא "כיסוי" והגסו ע"ס ה"ה"א.

ט) כ"ה"ס פ"י כ"ד מה שפסק הגאון שמי טק"ה יין עלה מן המומחין באסור לפ

בהנאה מן פסק כאלהה סמטנין יין ממז' לע"ז ויש לחוש אולי קנה מן היין הטוב, וכל ז"א

ס"א חומלל גדולה. ופיין ע"ז ל"ס: וברכ"ס: ס"יא מ"ח הכ"ה. י) ג"כ כ"ס.

בית אין צריכין מבילה. (ח) סת של ישראל כסורני של גוים ויש באותו הפת סימן אם סימן טובהק הוא ומביעות עינא ביה אין צריך לשומרו ומותר.

סז. רב שר שלום. (ז) שפחה גויה שיודעת במיב עיז של נוצרים והמבילה ארונה בעל כרחא כיון שאין מוכרת עיז ואין נודרת בשם עיז הרי היא כעבד כשר ואין עושה יין נסך [ואוסה] ג) ומבשלה ואוכלין מבישולה ושותין מידה ואין בכך כלום ואם תאמר מפני שהמבילה בעל כרחא אין מבילה בעל כרחא פוסלת אלא ביסת תאר דגויה היא ולא שייכה במצות דעד דמקבלה עול מצות לא שרי לה מבילה אבל עבד רבנו עבודתיה נטי שייך במצות כגון שבת ומילה ונדה ופסח ושאר מצות אין צריך לקבל. ולענין מיחש דלמא לא מבטלה עבודה זרה שלה לרצונה אלא בעל כרחא לא חיישינן ולא צריכין עוד דמבטלה לה ברצון דאשכחינן דאפילו גוי גדול מבטל עיז בעל כרחו דאמר רבה בר בר חנה (שם ט"ג) פעם אחת הייתי מהלך אחר ר' אלעזר הקפר ברי מצא מבעת ועליה צורת דרקן מצא גוי קמן לא אמר לו כלום מצא גוי גדול אמר לו בטלה לא בטלה סיסוהו בטלה וכל שכין הדא שפחה דאיכא מרות אדינה עליה דיכול לאמבולה ולבטל עבודה זרה שלה בין לרצונה ובין שלא לרצונה ומאי איכא למיחש דלמא הלכה ופלחה בינה לבין עצמה וחזרת לסורה כיון דמפרש שאין מוכרת שם עבודה זרה אין חוששין לדבר והרי היא כשרה לכל רביתה. (ז) ומותר לישראל לשלוח יין ביד גוי בשני חותמות ואין בכך כלום דאמר ר' אלעזר (שם ל"א). הכל משתמר חותם בתוך חותם חוץ מן היין ור' יוחנן אמר אפילו יין והלכה כר' יוחנן הלכך יין משתמר בשני חותמות בין לשלוח ביד גוי בין להפקיד אצלו בביתו בין בקנקנים בין בנדרות ומותר ועיקר כשהוא עושה כמו שאמרו (שם) הו"ל אגנה אפימא דחביטא שריקא וחתימה הוי חותם בתוך חותם דיקולא ומהדיק הוי חותם בתוך חותם זיקא כף צייר וחתימה הוי חותם בתוך חותם ואם (ז) יש בקנקן מקום שיבא לירי איסור אסור לשלח ביד גוי או להפקיד אצלו (ז) ונדרות חדשים גוי רובכן ועוברן ונותן לתוכן יין וישראל עומד על גביו ואינו הושש לתת לתוכן יין מכאן ולהבא והוא יין דקא שדי גוי לתוך נאדות חדשות כיון דלעבדן הוא ולאן לשתייה הוא דאם כורק מיס למיט

(ח) ההיר כחן הפה של יבטל אם בוסימן ולא הייט לחילוף ומה שהירי סת של ישראל שנאפה חלל גוי ולא הם מבוים שלקוח ע"י ממדני ס"כ דע"ז והאשכול בשם הגאונים וי"ל דמיידי עתה יבטל לו כמיידי בשב"ט גדול' שאוסין סם בשכר בעבור כל בני העיר ולחן בו פעום חתמה וכן כהנ' בשו"ת הריב"ם ס"י הקי"ד בשם הרא"ש וע"י בלרחה ס"ס.

(ז) בש"ט ס"י ל"ה ובס"ף היג ס"ו ס"י ל"ב.

(ג) בדפוס חתמה ועושה' והקטרי עיני הב"ה.

(ד) ג"ה ל"ו וע"י כ"ז ע"ז ל"ה. ובסוף ההשו' חסד בש"ה.

(ה) דין זה נובע בחכמה בש"ט בסוף ההשו' בק"מ מני לטון.

(ו) שם ס"י ל"ו ושם הוא כפשוטו, ונראה מדברי הנאון שפירש כפי' רש"י שאפי' נתן

כגוי לחובו יינו מותר כיון שנתן לכבודו, והאי ישראל עומד ע"ג מידע אלס נתן הנ"ל שם יין אחר הכיבוד, ולא כפי' הראב"ד דביימו של ישראל מיידי הכנייהא כע"ז ל"ג. והפסח שמה נסך אלוהו היין שנתן שם כריכוב.

משום הכי סותר דכולהו נאדות צריכין לעיבוד בתחלה בתר רבב או בין או בחוסין והאי יין דהשתא לאיבוד אזיל דשופכו לארץ דלא חד לשתייה דאית בה רבב חפת. (ח) ובצק של גוי שנילוש במים חמין שלהם דאפיה ישראל דדאי שרי היתר גמיר ואין בה משום גיעולי גוים והלכתא נותן מעט לפנים מותר ובין שנותן מעט לפנים חמין שנילוש בהן בצק מותר ואין חוששין לו לכל דבר.

יג. רב נטרונאי (ג) ויין מבושל בין שעומד על רובע בן שאין חסר אלא [רבע] (ג) אי נמי פחות מרובע בין שמשכר בין שאינו משכר [כלן] (ד) נשתנה לגריעותא ואין מברכין עליו ואין מקדשין עליו ומברכין עליו שהכל לפיכך אין בו משום גלוי ואין בו משום טעו גוי דאמר רבא (שם ל.) יין מבושל אין בו משום גילוי ואין בו משום יין נסך ורבא מילתא פסיקתא קאמר מבושל סתמא לא שנא נצטמק ולא שנא חסר רובע ולא שנא עמד על רובע וכן הלכה. (ה) ותרמוסא דשלקין ליה גוים לבני תורה שרי והכי דאמי בני תורה כל דמצין נפשיה נצטמק וכיף לדברי תורה ושמע כל דאמרי רבנן ולא מזלזל בדברי תורה ובדברי סופרים. יח. מר ששנא. (ו) וקנקנים של גוים שהיה בהם יין גוים אסור לבר ישראל ליתן בהם יין כל שנים עשר חדש לאחר שנים עשר חדש מותרין ואם רוצה ישראל למהרן לאלתר ממלאן מים שלשת ימים ומערין כל מעט לעת אחד קנקנים שלנו ואחד קנקנים שלהם (ז) ובדרך שהוא עושה בקנקנים כך עושה בנאדות של יין ומותרין לאחר שלשה ימים. (ח) וישראל שמכר יין לגוי והוליכו לביתו והחזירו ואמר לו מול ייך שלא סדרת לי אמת שלי (ט) דדאי בשתייה אסור שנעשה מעט גוי אבל לחוש שמה החליפו הגוי ביינו ואסור בהנאה לא חיישין דהוה ליה ספק פסיקא וכל כך אין חוששין ומותר בהנאה.

יט. רב מתתיהו. (י) ומשחא שליכא דארסאי בזמן הזה יצא עליהן שם שמזייסין בו ועושין בו כמה דברים טמאים של איסור ואליה וחלב של בהמה

(א) הובא בח"ג סי' פ"ט וע"ז בהרכבה הוכיח כן מעמי' ל"ח:

(ב) כשיה סי' נ"ה ומ"ט כהנהו והנה גרין ע"ז פ"ג הביא הרמב"ד מ"ט ר' כחי דכתי דייקו הגאונים הרמב"ם דכיון שארסיה נעשה מבושל נגד טהה הרמב"ן דלרץ מחסר דכיון שאמרו במצנה רביעיה בשבת ע"ז: נקב גם הכא רובע ובספרים הובא טעמי' על ענין זה ר' יצחק לר' יקוהיאל כעין הובאה זו של גאונים. (ג) בדפוס חסר "רבע".

(ד) בדפוס "שלא" כשהנה. (ה) ע"ל ע"ל סי' י"ג.

(ו) כשיה סי' רס"א לפניה כהיב מר ששנא ובדפוס כחוב לפנינו מר כשיה.

(ז) הגאון פסדס כשיה רש"י לדברי ר' אליהו סקנקנים ויורה סוף שאכניסין בהן לקיט ולכן דק חדשים מותרין בני עירובי וכו' במגדל פ"ו לר"מ מ"א פ"א וכו' ע"ז ל"ב:

(ח) סי' לקמן סי' כ"ה ובספד הגאונים דזוה"ז אין מנע גוי אוסר בהנאה הובאה בח"י ע"ז פ"ז: וכדעת הרמב"ן הובא גרין וכו' שם דכלל ס"ה י"ב דגזרו מאוס חיתון אסור בהנאה אבל מנען מותר בהנאה ולחילוף ולקוף לא חיישין כיון דלא שכיחו לנסך ועוד שהוא ס"ס.

(ט) חולי גיל "אה ע"ה ובשיה חיהא, או דאוס [גיל כבוס] עליה.

(י) הובא באשכול כ"ט וכו' וכו' ע"ה סי' קס"ח שאז עוד לא היו מזייסין חממא

אלא סי' אסור בה ועיין סי' כ"א.

והוחזקו בכך ואסרנוהו והוא הדין לחמאה שלוקה ושאינה שלוקה דארמאי שכיין שהוחזקו להיות מייפין אסרוהו.

ב. רב הילאמי. (א) אנשי מרזה סתירין את החמאה של גוים ואומרים אינו מקבל טומאה ובני ארץ ישראל [אוסרין] (ב) אותו מסני שחלבו גוי ואין ישראל רואהו אסור.

בא. רב נטרונאי. (ג) משחא שליקא דקארו ליה סמן (ד) אם דבר קמן הוא חיישינן שמא יערבו בו חלב או מן שומן אליה ואם דבר גדול לא חיישינן עליה שאם יערבו בו דבר אחר מסירה והן הסין על פמננס יותר ממנו ומותר באכילה ואם הוא יפה במראהו וברוחו וידוע באמת שלא נתערב בו דבר שמא ומותר. (ה) ונולפי דארמאי בין דישמעאלים בין דנוצרים בין דאמנושים כולן שוין הן לענין יין נסך ולענין טבע גוי דלא פסרינן גדידיא דילמא אתו לזלזולי בין נסך ובטבע גוים עובדי עבודה זרה (ו) אבל חומץ של גוים בין דתאנים בין דצמקים כולן מותר באכילה.

הלכות בישולי גוים

בב. רב שרי רא. (ז) וששאלתם כל שאכל כמות שהוא הי אין בו משום בישולי גוים בקדירה של ישראל או בקדירה של גוים חס ושלום בקדירה של גוים אלא בקדירה של ישראל ואיסורו של בישולי גוים לא מפני גוים אלא מפני ששינה אותו גוי מבריותו כדאמרינן (שם ל"ז): מנא הני מילי אמר ר' הויה ראמר קרא אבל בכסף תשבירני ואכלתי ומים בכסף תתן לי ושתיתי וגו' מה מים שלא נשתנו אף כל שלא נשתנה וכדאמרינן בסופה מה מים שלא נשתנו על ידי האור מבריותן אף כל שלא נשתנה על ידי האור מבריותו שאעפ"י שבישול גוי בקדירה של ישראל בבית ישראל וישראל רואהו אסור לאכול ממנו אלא אם כן סייע ישראל.

(ח) אינה בחילוף מהניס ס"י ו' ועיין בעיטור סוף שער הכשר הכשר וכשיה ס"י קפ"א.
(ט) נדפס חסר הינה "אוסרין".

(ג) דין משח' עלין כע"ז ל"ח: ואף לאחר שגזרו על דבר שיש לחוש שנתקן ע"ש דבר עמא חינו חסור במקום שאין נוכח אותו חשם ע"ל ס"י י"ט.

(ד) סמן היינו חמאה בלשון ערבית.
(ה) אף על פי שהקילו הגאונים במגע יין של נכרים בזמניהם בכל מקום הסיג והגדר לא נפקר והכדוה על יין של גוים כולן חסורים וע"י ס"י י"ח וס"י כ"ה.

(ו) כשמה הגאון כהנ' ר' מנחם ע"י הוסי' ע"ז ס"ב: ולא חילק בדבר אם ידחת ע"י קרקע או לא כמחבר הרשב"א בה"ש וכל זה בחומץ מחליט או ממקום שלא היה לפני זה יין אבל חומץ יין חסור וע"י ס"י כ"ד. והנה בש"ה ס"י כ"ט חסר כי שגגה כל חומץ הגוים ונ"ל דלא סבירא ליה התיכר שהיוצו ב"ה.

(ז) כעין זה בש"ה המחטים במחבר ס"ב דע"ז וז' הגאון דאף אם בישל גוי בכינו של ישראל וישראל רואהו חסור ועיין דעה הרשב"ד שהביאו בחומ' שם ל"ח. וע"י כשי' כשי' במשנה ל"ה: כל דבר ששלו עכו"ם ואפי' בכלי סכור.

כג. רב נטרונאי (א) ומקום שקובעין בו שוקים לעזי ובאין סותרים מכל המקומות לשם ועושין כחורה ולבשנפירין גובין מהן מכם לשם עזי והשוק נקרא על שבה אסור לבר ישראל לילך לשם לסחורה ואמרו זיל (שם י"ג.) הנושא ונתן בשוקי עזי בהמה העקר פירות כסות וכלים ירקבו ומעות וכל מיני מתכות וילוך לים המלח ולא שנה הגר ולא שנה בעל הבית קבוע בשנותנים מכם לעבודה זרה כולן אסורין אבל בעל הבית שאינו קבוע מותר ואם קרא שוק של עזי ואין נוהגין מכם לעזי כולן מותרין.

כד. רב פלמוני (ג) ובמקום שרגילין נשים לשבר את הזיתים ועדיין לא הגיעו ואין בהם שמן ולא טעם שבה אסורין או מותרין וזיתים גדולים שנתקן במים אסורין או לא ולמה נאסרו במקום שאין מערבין בהם כלל, כך ראינו אם זיתים הללו כשהן כובשין אותן רגילין נשים שמופזין עליהן יין וחומץ של יין בין קטנים בין גדולים בין הגיעו בין לא הגיעו אסורין ובמקום שאין מערבין בהן כלל מותרין שלא אסרו הויל אלא כבשין שדרבן לערב בהן יין או חומץ שכך שנינו (שם ל"ה:) ואלו דברים של נים אסורין ואין איסורן איסור הנאה ואחר מהן כבשין שדרבן לתת לתוכן יין וחומץ.

כה. רב בהן צדק. (ג) ודענין גוי ישמעאל שמקילין במנעו ואין עושה יין נסך ומתירין בשתייה לפי שאין (ד) מנסכין יין לעזי שלהן אלו היו מנסכין בהנאה נמי היה אסור עכשיו שאין מנסכין נעשה מנעו היתר יותר מתיקע בן יוכי הילכך אפילו ישמעאל אסור מנעו בשתייה.

כו. רב עמרם בר' ששנא. (ה) וכאן דאכול פת של נים [אין] (ו) מלקין

(א) הובא בהג"מ סי' י"ט ובבב"ב סי' ק"ד וז"ל חז"ל גמ"ק סי' מ"ז ובאשכול וע"כ נמי ר"י ידמה זבין ביה' וז"ל פלומה כגוי הכני וע"י גדא"ש ע"ז פ"ה סי' י"ב דכ"ח גרם פלחא. והנה כ"ח ההז' נכ"ס ד' נכ"סו' וז"ל סי' ה' כסוכה בין חצובות גוף זה וע"כ סי' ק"ד בין חז"ל ר' פלמוני ובאשכול נכ"ס גוף סוכה.

(ג) בהג"מ סי' ל"ה ובקצרה באשכול, ובמנעו ע"ז ל"ה: אסור כבשין שדרבן לתת לתוכן יין חז"ל מותר.

(ג) בהג"מ סי' ק"ד הובא מ"י זמ"ה גמ"ק סי' מ"ז נכ"ס ר' עז' שלום ולפינו נכ"ס ר' כהן זקן והוא סוף התנאי החצובה גמ"ק; ובתנאי חלקו החסאי לפני סימנין.

(ד) ה"ה ר"י ענין מנע בישאעאלים הובא ברמב"ם י"ה ממ"ה ה"ז וע"י רש"י ר"ה ע"ז י"ז: ובאשכול הביא השוב' לגוף ח' חושפן לסיך ולמר' י"ב ש"ח הגויים ישמעאלים ח'ן חושפן שנתם אסור ח'ין וכשעמד ר' יודאי לא חמר' לא חיסור וכימר' מפני אלהמנשים שהיו ל"ה ישמעאל עדיין לא היו נקיים חן ע"י ויטו' ח'ן כחצר ח'ן הדורה לא נשאר כלום ח'ן נולדים י"ב ח"ס הדבה ח"ס מנסכין, ועוד הביא השוב' ח'רה י"גה שחממיה ע"ה מ"י יודאי וחומרה ישמעאל ח'ה"ה ע"ז ח' ח'ף ח'ינו מ"כר ע"כ ע"י וע"י במדכ"י פ' ר' ישמעאל ח'ה"ה נכ"ס ח"ה הגלויים לחז"ל נכ"ס.

(ה) הובא בגמ"ק ע"ז ס"ב על ח"ה ד"ה שהעני כה"י דח"כו דח"כ"ל לח"ה דחמ"ה וע"כ ח"ה ח'ן ח'לקן ח'רה וכן בהג"מ. ובנכ"ס ח"ה ח'לקן ח'רה.

(ו) ע"ז פ"ג. וע"י סי' י"ג. ובספ"ק ח"ה ב"ה רש"י רש"י. ונראה ע"כ שהוא ר"כ נכ"סו'.

אותו אבל סוכיחין אורו ואסור לומר מסוי בבית המדרש. ויין נסך אסור ואסור בכל שהוא ושלא במינו בנהגן מעם. ה) ההיא חביתא דשיכרא רנפל לנהג עכברא (שם ס"ח.) אסריה רבא לההוא שיכרא אפילו במעטא משום דסאים. ז) חבית שיש בונה משקין בין יין בין שמן בין כל משקין ונפל להובו שרץ או עכבר שיעור אחד מאלף והחבית והמשקין אסורין ואם בקש לשהר את הכלי סנניסו לתוך הכבשן עד שיהא כבתחילה. ח) תניא (שם כ"א) רבן שמעון בן נמליאל אומר לא ישכיר אדם מרחצו לנכרי מפני שנקראת על שמו וניו זה עושה בו בשבתות ובימים טובים מלאכה.

ספר קדושה הלכות שחיטה.

כז. רב שר שלום. ד) השוחט מהוך הטבעת ושייר בה כמלוא החוט על פני כולה כשרה [קיימא] לן הלכה כרב נהמן ראמר (הולין י"ג.) השוחט משיפוי כובע ולמטה שהיטתו בשירה ושיפוי כובע יש למעלה מטבעת גדולה בכסוי אחר שטונת על פי טבעת גדולה ודומה לכובע של ערבים ואינו בשר ודומה לסחוסין ולבן הוא ובו פתח של קנה וטונת עליו כעלה של הרס ומפסיק בו ביט לבין הוושט בשעה שנועה נפתח אורו פקק ויוצא קולו, וכשמכנסת סאבל ומשתה נסתם אורו כובע באורו עלה ועוברין עליו ונכנסין לו שם ואחזיל (תענית ה:) אין משיחין בסעודה שמא יקרים קנה לו שם ויבוא לירי סכנה. ואותו שיפוי כובע שלו רבוק בטבעת גדולה ויש לו מעט בשר מצד זה ומצד זה שמו היטין בלשון ארמית ודבוקין אורן היטין לאורו כובע תחילתן למעלה משיפוי וסופן בסוף שיפוי ססיד למטבעת גדולה. ה) ובשאר טבעות אם התחיל בהרא הומרתא ומסיים בהומרתא אחריהו כשרה. ו) והלכתא השוחט במקום נקב קמין על גבי גרנות וכן השוחט ופגע בנקב קמין תחת הגרנות שחיטתו כשרה ולא רמיא לשוחט ישראל ונמר נוי רפסולה, אבל ניקב רובו של גרנות בין מלמעלה בין

- ה) כשיה טס וססק כרי טסה דאף כפעמי אסור וכדמסיק געמי ס"ח: דסוקי מססקי ליה מ"ט דרז.
- ז) כשיה וכל ההלכה כמו שכתובה לפנינו היא כדפי' הלכות י"ג, וכשיה שמו לטיה מלה ושאלאהס'. והנה כבר כתבנו לפני הנהי' דמכיר כמאמר הירושלמי ר' יוסי בר בון הוכיח כשכבר נחלף הוא טקן אולם עכברא טס העיר ועיין ר"ח' חולין פ' גיה.
- ח) ההלכה מן הכרייתא כדוכה: נס כדפי'.
- ט) נקיים ד'ש לזון המטה חולין י"ח. ואמר קיימא לן הלכה כרב נחמן והתשובה מוצאת בלשון היה בלשון חנ' סי' ד' ג'ס הנזין טה. (כדדום ח'ית' דקיימי לן.) וכנה כחינ' סי' ק"ח כ"ה דהא דרינ' נדיענדי והא דרי' יוהנן דכל האור כשר לשחיפה מטבעה הגדולה לכחלקה וכשי' חולין מ"ה כהג' דלא ססקין הא דר' יוהנן אלא הא דרינ'.
- י) כדכנה כחינ' סי' ק"ח דאין הנדמה בשאר פגעות דקנה.
- יא) טס י"ט: וכאזי' היא סי' טע"ט מביא משם חב' העזרי ד'ס נאווים מהירין כזה
- דלא כר"ח.

מלמטה שחימתו פסולה. ה) שהיטה העשויה כמסרק כשרה כמסרק המוטל כגון שהכנים את הסבין בצואר ויצא אצל הראש בארכו של צואר אבל לא ברחבן דהיישין דילמא עקר להו לסימנים ויבוא לירי נבלה. ו) וקנה של עוף ביון דרק הוא צריך לדקרק בו ולהציץ בו יפה יפה ולהעמיד על הטבעת הגדולה. ג) והרנגול שלא נשחט יפה וסהלך כשהוא חי סביא נף של עוף ומכנים בפיו אם רואה אותו סבריא ויוצא וראי כבר שחט רוב אחר בעוף נוטל את הסבין ומכריע ביה הבליעה יפה יפה שהוא כמהתך בכשר שהוא אבל אם איתו נף של עוף לא הבריא ויצא אסור לאכול מאותו הרנגול עד שנים עשר הרש. ואם היתה הרנגולת אסור לאכלה עד שתלך. ואם שהתה שנים עשר הרש אעפ"י שלא ילדה מותרת לאכילה ואין חוששי ללידהה שכן אנו אומרים (שם נ"ה). הלכתא בזכר כל שנים עשר הרש.

כח. רב נטרונאי. ד) הכל שוחטין אפילו משומר אוכל נבלה להיאבן בודקין סבין ונותנין לו ומותר לאכול משחימתו ודוקא לאוכל נבלה להיאבן ולאוכל הלב ודם ובשר בחלב וכיוצא בה אבל משומר שהלל שבתות בפרהסיא ולשהות יין נסך כמשומר לעבורה זרה דמי ואסור לאכול משחימתו וכן הלכה. **כט.** רב הילאי. ה) והשוחט ששבת ולא בידך מותר לאכול משחימתו והוא שיועד ו) הלכות שחיטה והלכות טריפה וניקור הבשר.

ה) הסי' במסרק למעלה וכגון שכל מנגד הצדק ויאל לו לראש מוצא בלוי ח"כ סי' עט"ו כש ר' הא"י חבל הכותם צ"י וגי' ממוטת שחימתו פסולה וכן פסקו ר' עירי ור"ם בן חניני. ושי' בשאלהות בהטורח סי' קכ"ד וכתו' חולין דף ל"ו והגה בלוי סי' עט"ו מביא גם כש הכה"ג לסביר שחיטה כמסרק וכקולמוס ולפינו צ"ה"ג חמ"ג דשחיט חייהא ומגריס ליה לקיא כי קולמוס פריש ולי מגריס ליה כדמי וזמ"ט פרישה ולי משחט לה בקולמוס (בקולמוס) מן החיה לעילא פרישה. ופי' ג"כ סי' עט"ו.

ב) בחולין פ"ג: דקדקו מלך ביעור הווש דל עוף וגם בידון קנה יש לדקק לפי דכ"י הגאון והרמב"ם פ"ח משחיטה כ"ב וכעוף הגל לפי גדלו וכ"כ יו"ד סי' כ"י הביא ח"כ וכעוף למעלה כשישי כובע כמו בבהמה וכו' והסמך כזה דכ"י הגלבו כש הרב האנדלגוני דאין בעוף פסול הנרמס למעלה דאין לו שישי כובע שהובא סס כ"י.

ג) התקנה לדקק בנזיה הרחוקים האחרונים ולפי ח"ז ח"כ סי' עט"ו ומכ"כ סי' דחולין אסור לעשות כן ופה ראינו מותר כש הגאון רק כשאין הנזיה יואת ויש לחוש לפסוה מקב הווש או נספק רוב הנגרה אז מהני תיקון שהיה י"ב חדש או לילה.

ד) בחולין כ"י. משמע דהאי מומר לנסך את הין טעובד ע"ז גניסוך והוא ע"ז לאוריי' ועיין בהנזיה א"ר סי' כ"ג. אכן הגאון פסק דאף מי ששהה י"ז כיון שהוא מציט להא דפי' אסור לאכול משחימתו.

ה) במדכ"י ר"ס חולין כ"ג אלמד דמי דשחט ולא נכך פסול ובסי' כ"סוי הדס שחט ראכ"יסי ה"ר הגאונים דשח' ולא נכך אסור לו ולאחרים מותר וכאן פסק הגאון שעכ"פ מותר וספק זה א"י גם כ"ה"ג.

ו) חולי' הוא הוססה מאומחה או דגא דגא נקיס דאם יודע כי דיקא וניקור מותר לאכול מדקדקו ומיקורו.

ל. רב מתתיהו א. והשושם במכין של גוים ב. מקלף בית השחיפה ומדיה יפה יפה וכשר.

לא. רב נטרונאי ג. והשושם בהמה צריך אהר לסמוך אותה. ד. והשושם בשבת וביום הבפורים אעפ"י שנתחייב בנפשו שחיטתו כשרה ואסור לאכלה ביוםה עד כוצאי שבת ויסתין בכדי שיעשו וכן הלכה. ה. והלכתא כל טריפות שסנו חכמים בבהמה כנגד בעוף יתר עליהן עוף בשבר העצם אעפ"י שלא ניקב קרום של מוח ורוקא בעוף של מים הואיל וקרומו רך לאפוקי מטאן דאמר אין עיקור סימנין בעוף (שם ב') דלית הלכתא בותריה לענין שחיפה אבל לענין מליקה בותריה.

הלכות טרפות.

לב. רב הילאי ו. אונה דכריכא מן אומא מתחלה ועד סוף טריפה. אבל אי כריכא ער פלגא אי שלא כסרין כריכא דלאו מקום רבייתא ז. מקום רבייתא הוא וטריפה ואי מקום רבייתא הוא ומפרק ראש אונה מן אומא צריכה בדיקה היכא דכריכה אי מבצבץ טריפה ואם לאו כשרה. ח. והיבא

א. באשכול ח"ג ט"ו ה' הביא כסס הגאון דהלכת' כרב דקולף וכן כסס הרי"ח ללא כהר"ף. ב. נראה שהאי הדחה משום דס נקטי לה דהדס הרנה ככסר בית השחיפה וע"י פולין ל"ג. בחו"ד"ה מלמו ומדיחו יפה יפה.

ג. מעשה בלא התנדד הכהמה וע"י זה יהרצח החקך ולא יכול לבדוק יפה אם נשחט הרוב או משום השם שיעקרו הסימנין וכי הא דאחר חז"י שבה קמיח: כהרמב"ה דלר"ך ליתכשניהו לבר' בארעא ובזה"ג איהי: ומאן דשחית ייחחו ונישחבו וכ"ו.

ד. באונג אוקמ' לתהי' ואסור אף לר"מ עד ככדי שיעשו אולם שפה הגאונים כר"י דנמזד והאי לו חסורי טלמיה וכן הביאו האיזי כתי' בח"פ והאשכול דהגאונים כר"י סנירא להו. ה. האי דלוי בחולין ל"ו. עליג חכמייה דהי רמי בר יוחנאל וע"י שם כ. חו' ד"ה חילימי וכר"י שם כ'.

ו. אולי ים לגרום בלבן הגאון "אונה דכריכי' מן אומי מתחלה ועד סוף ככרה אבל כריכי' עד שלגמי' וכי וכן כסס' ה' נחח (חיג ט"ו כ"א) דאונה הסמוכה לאומה רביית' היא ומנא ולא נריכה למיבדקה, אולם כר"י כפרדס ט"ו ר"פ הביא שפה ר' ער שולס לאסור אונה הסרוסה באומה ואיכ' פלוג' ז. ונשנה היא מחזן כגאונ' וע"י חו' תולין מ"ו: ואם אנו מעמידין כלן בני' שפנינו ז"ל דסבר ר' הילאי דאם הסירכי' מאונה לאומה מראשה נאוסה כיון ששם מתרחשה כרחש טובה להשחק וטריפה אבל אם נסרכה רק בעיקרה ולמשה קרוב לשיטלה היא נסרכה אז נריכה צדיקה אם היא כסדרן ואם אינה כסדרן כריפה; והנה השפה להתיר אם הקרום המדבק עד חזין הוצרכה גם כשמיני' ובכלבו וע"י ש"פ י"ד ט"ו ל"פ סג' ד'. ובאשכול כה' טריפות אחת אונה ואומה הסרוכה הריכו הגאונים וי"א דוקא אם נדבקו בלי פילוס וכשפה ז. כסס גם כעל העיסור. ז. מקום רבייתא' צריך למשוק.

ח. האי קרום טילא מהפסח מקר' טילא על גבי מכה איש בחוך הריאה וע"י כן הקרום עלה ומחזקת עד האומה אז כשרה שבהו קרום הוא של ריאה ואין בו ריעותא אבל אי ליכא מכה הריאה או שקרום עלה עד אומה עלא כמקום רביית' אז אין לומר שהוא ההפסחה מקרמי

דאיכא קרום בין אומה לאומה אי מקום רבייתא הוא ואיכא מכה בריאה וסתתה קרום כשרה (א) דאמר רבא קרום שעל המכה בריאה נידון כריאה ובשירה אבל ודאי ליכא מכה אי נמי שלא במקום רכיתא ועלה בה קרום אחר רלא קרמהו ראשון דהוא כתונא דריאה טריפה.

לג. רב שר שלום. (ב) והרתין אונא בריאה היתהתונות כו סריבן ולא איכא מכה ברופן ליה להון בריקתא וטריפה.

לד. רב ה א י י. (ג) וריאה דמסרכא לרופן או לטרפשא (ד) דליכא לשיפולי ריאה או לטרפשא דכברא או לתרבא דהוה או אומה דריאה דמטיכא לרופן וליכא ריעותא ברופן טריפה.

לה. רב צ מת. (ה) ועוף שלא נמצא מרה בכבר שלה בורקין בכבר שלה במקום מרה כיצר בורקה בוצץ אותה אם יש בה טעם מר אוימים מרה היא וכברה בלעתיה למרה ואי לא טיור טריפה דאמרינן (שם נ"ז.) כל טריפות שבנו חיל בבמה כנגדן בעוף. (ו) כל בהמה שנשברה רגלה מן הארכובה ולמטה כשרה מן הארכובה ולמעלה פסולה ואם מהארכובה ולמטה ויצא העצם חוץ את העצם ומשליכו והשאר מותר ואם מהארכובה ולמעלה יצא העצם הכל אסור (ז) אם היה העור הופה מן הארכובה ולמעלה כשרה.

של ריאה אז מריסא דגלגל במקום רכיתא הודון כסוכי' בין אומה לאומה שלא במקום רכיתא ועיין בלגור ובש"ע וי"ד סי' ל"ב דין קרום.

(א) לטון זה של רכא לינו בנמי חבל הדין מוכח מהא דה' ר"י (חולין פ"ז:) ריאה שניטוקה וקרוב שלה קיים בשרה ואפשר שהיה נ"י הגאון דרשב"א איך נחמן אמרה וגם לפנינו אחר רכא עליה והוא דקיימי סימטותה וכן אחר רכא גם מ"ח: דהוי ריב בשוקי דגלגלי דקיימין עדי' כגד' וגל' אחר להו רל' מידי והיינו קרום דריאה ידון כריאה חבל קרום אחר שעלה מחתה מכה הוא וטריפה כדפירש גאון.

(ב) חולי הנ"י הוא מחתה טריס ברופן ופסקי כריי' כדמחזק ננמי' סס דלוגה שניקבה ודוס סוהמטה ככירה במקום חיתוכי דחולי ומשכח היינו כן במיזב המזח חבל למכה בלוגה התחונה כגד ימין והתחונה כגד שמאל חס נקרותה מקום חיתוכי דלוגה כיון שהן למפה מחיתוכי שכן אומה לאומה אז דין כשם מכה ברופן וכל לבדוק להכשיר ופי' בהנ"מ פ"ז מה"ש ובכ"א"ש ובאגודה ובא"י חיל' סי' ה"ח סיפת ריב ור"ש בן חפני כפידוס חיתוכי דלוגה ופי' בהנ"מ כפ"ס סי' י"א.

(ג) הוכח בלורך כחי' סי' פ"ז ובכ"ע השיעור.

(ד) י"ל מדרפשא דליבא לשיפולי ריאה.

(ה) דין זה מוזכר בהנ"ב ואפשר שנקט הגאון הדין בעוף להודות שאף בעוף צריבין לכל הפחות לפעוס טעם מר ולא אמרינן כיון שיש עופות שאין להם מרה אף כיו שאלת בטעמם ואפשר בשרה וכ"כ בל"א ריב אלו פרטת.

(ו) כלישנא קמא דרי' איך ובאשכול חיה' שנס' ר' האי' ססק בן.

(ז) משמע שמוכח על מה שא' למעלה שלמעלה מהארכובה אם יצא העצם חסור אבל אם הסור חופה חסור כשר וסיינו כלישנא קמא דע"ל איך יוחק וכדלמך עור חו' כשר חנינן וכן ססק דמכ"ס כפי"ח מ"ב שחיס' סי' י"ב ועיין בל"א"ש.

לו. רב האי. א) פירוש ברם הפנימית שנוקבה ר' יהודא אומר בגדולה טפה בכרס קטנה ברובה (שם ט"ב.) הרחין כריסאתא אינון גדולה שיש בה ושם קטנה הסמכה לבית הכוסות ולענין הלכה כיון דשבקניה למעמיה דתנא קמא ומפרשינן טעמיה דר' יהודה שמע מינה הלכתא כוותיה. ג) נשתברו רוב צלעותיה אלו הן רוב צלעותיה שיש מכאן שהבהמה יש לה אחת עשרה צלעות מצד האחר וכן מצד השני וכשנשתברו שיש מכאן ושם מכאן לא נשתירו אלא המועט חמש מכאן וחמש מכאן וכן כשנשתברו אחת עשרה מכאן ואחת מכאן אמר ועירי (שם נ"ב.) וכשנשתברו הצלעות בהצין ולמעלה כנגד השררה והו טרפיתה לאפוקי אם נשתברו מהצין ורחוק דלא הוי טרופה ג) משום דהדרן וברין. אמר רב נעקרה צלע ד' והוליא שהיא תקועה בה וכן ה' שנעקרה צלע מכאן הצלע מכאן והוליא קיימת בסדר החוליות טרופה וכן הלכה. אמרו רבי ר' היא דרוסה שאמרו צריכה בדיקה כנגד בני מעים (שם נ"ג:) בעדורם אותה ארי או ביוצא בו ניקב ויורד הארס אל הנב ואל המעים עד הבשר כנגד בני המעים ועל זה אמרו אם ספק דרוסה היא צריכה לברקה אם תמצא קירט של דם בבשר שכנגד בני מעים ו) דע שנגנבה ודאי והארס ירד ונקב הכל עם הבשר ודרוסה שאמרו צריכה בדיקה כנגד כל החלל כולו ואפי' בסימנין. ואמרינן (שם נ"ד.) ז' אי אפשר לשמוטה שתעשה שחוטת אמר רב נחמן לא שנו אלא שלא תפש הסימנין ושחט אבל תפש בסימנין ושחט איפשר ואיפשר וכן הלכה.

ח) נראה שירוב הספקא שני מלקים ים ככרם האחד שהוא למעלה לגד הוושפ כזו החלק מרשה אם נקדע פתח, וכזה החלק השני שהוא לגד צי"ב כדוכה, ואפשר שצ"ק להגיה "הרחין חלקי כריסאתא אינון." ג) שם כהן מוח ונקיף לשון הנפי כשהם. ג) רש"י פי' הטעם כפי שדרכו פתח' לפי ששם חיונה והגאון נקיף פתח אמר משום דהדר' יב"י כנגד החזק.

ד) פי' הוליא שהיא הקועה כש נראה החי' שהיא תקועה בה כדמש' נגמי. ה) נראה שפי' הגאון הוא דבן זכאי נעקרו כדכ' ז' נשתברו כדכ' ב' נדדים. והיינו זה שלא כנגד זה כדמש' נגמי' והוא דנעקרה גלגל מכאן וצלע מכאן והוליא קיימת כזה כנגד זה והוא טרופה כשני פגמו. ואף שרוב הטוסקים נסקו כד' יומין ולדבריו מסתמין הוא דנעקרו גלגל מכאן וצלע מכאן נגמי' בענין אחר הלא כבר הביא בהודוהי הרש"י ז' כש הרמב"ן דלאיית הטוסקים כתיב אינה רחיה ועי' כנסת קדושה בהנהוה הסוד אה ז' ונשרי מגדים וי"ד בהחלה פי' נ"ד.

ו) זל ידע שנגנבה דלאי והנה פי' הגאון כרש"י דהאי דאמרינן דרוסה שאמרו צ"ק בדיקה נסקה דרוסה ומלון ידע שנגנבה ודאי' משמע שפי' הגאון דנהוהו דאמר דאין חושפין כיון שסק על ספק לא על צ"ק בדיקה, ואפשר שסבר שגם כפי' דרוסה כחושפין מהני בדיקה ועי' צנעל העיסור שהביא שפס' האומרים דק' כהנוו דלא סליגי רב ובמאל מהני בדיקה אבל כהנוו דסליגי לא מהני בדיקה.

ז) הגאון מסרס דהאי דרזי לא קאי ארי יומין דאמר יקף ולהדכ קאי דאמר ז' אשכר לשמוטה שחוטת שחוטת וכשרה ואמר ר"ע דהיינו כשלא קסה' אבל כשהם אשכר ועריסה ולא מהני בדיקה וכך ור"ג סליגי אדרי יומין ובלכתי כוהיכו והסיפה הוצאה כדפי' פי' כהנחם. הלכה פסיקה.

רב יהודאי גאון נזר עליה שלא תהבשל בקרירה והגו טילי בקצירא משום שוניאקי קטיט אבל התורא דאליטי ומצי למישקלינהו שפיר דמי.

מא. ר' שרירא א' פורוש איתרא חלב שעל היתר של קיבה מפני שהקיבה עומדת כקשה ברוך ויתר שלו כהוה מלשון הכתוב כוננו הצם על יתר ויש חלב על זה ועל זה חלב שעל הקשה קרו ליה רבנן המצא ושער היתר קרו ליה רבנן בר המצא ג' ונתנו בו איסור.

מב. רב הילאי ג' ומליח שנמלה בהן חלב ודם צרובין הנעלה ד' ורהתין שתלב ודם ה' מיאום הוא איסוריהו ויש לבלוע מהם כיון שנמלה דאמר שמואל (חולין ק"א): מלוח הרי הוא כרותה כבוש הוא כמבושל. איזהו שומן מהור כל שאינו יכול ו' לינטל ביד שומן טמא דבר שנתלש ביד ז' הומר חלב מדרם והומר בדם מבחלב הומר בחלב שתלב טועלין בו ותייבין עליו משום פיגול ונתר וממא מה שאין כן בדם הומר בדם שהדם נוהג בבהמה וחיה ועוף במטמאין ובטהורים והחלב אינו נוהג אלא בבהמה טהורה בלבד.

מג. רב הילאי ה' הדרא דכנתא שיבשה מותר לתלוהה בשפור ואעפ"י שויבשו ההושין מפני שעל ידי האור יוצא דםם אבל בקרירה אסור לבשלה כל עיקר שהלכה רוחתה היא כברא ובהלא ובנתא אסור לבשלה בקרירה.

מד. רב עמרם ב' זלב שנחבטל בדרסו שלא נקרע אסור כדאמרין (חולין ק"ט). חלב קורע ובוציא את דמו ילא קרעו קורעו אחר בישולו ומותר

ולא טהא דחורא ולא טהא דכל קינא, ובחשו' שלטניו מחלק ריע דכחורא מני למיסלפינהו והנה הכהנים מקיים נוסח' שלטניו ועיין בחז"ל חיל ס"י טשי"ב.

א' הנה כבר מוכה מספחים יוא: דכנבל נהגו איסור כדאייחרא וסייטו כל"ק בחולין כ'. וכן כחוב בחז"ל טאק נוסחין כגאויי ככל לאסור חלב שעל הקיב' אף שאינו הוהב. ב' ז"ל ונהגו. ג' החיבה האלה ראשית העמין וקאטר הן וע"י לעיל ס"י ל"ג. ועל ומליח כהוהת קערוה שנמלה כהן וכו'.

ד' ז"ל לאכל בו רוחתן וכדאמרין ט"ב בחולין דהבד' פנ"י משום דכלי חרס הוי. ה' לשון חילה יפאשו כמו מים יהלכו לנו וכוננה הגאון דרק בחיסורים ט"ב דהס שמטניז ק"ה כמו חלב ודס בולט מהם הכלי אבל בחיסורים שאין שמטניז אין לחסורים טכ"ס כלל ע"י יו"ד ס"י ק"ה סיפ בה"ג.

ו' כהנהי ע"ס הלשון כהחוב כנהיג וכדפוס איהא כהן ליבמ"ל.

ז' כהוב ג"כ כנהיג והוא מן המטהה בחולין ספ"ח וכנהיג כפעה.

ח' כהונה בחי"י (= חמדה גנוזה השוב' הגאונים דרסו ירושלים) ס"י ק"ט. וז"ס כחובה בין ההכונה לרי יחזק כר יעקב גאון וכנעל העיסור הובאה הסחסי ג"כ וכחכ עליה ללא כריר לן דאסור אלא שלא כמליחה וע"י לעיל ס"י ע"י הערה אחרונה וכנעלי הלקט כ"י ח"ג ס"י י"ז כהוב כסס האי' ר' יהודאי דאסור לבשל כנה' לפי שאין בקיאין לקררה.

ט' מלשון הגאון משמע דכניסול מותר אם אחיכ קרעו כמו כללי וזה כפסק רב"י דקיל כהאי ס"י כניכד זולין דשאני לכ דשיב, והנה כנעל העיסור מביא שיטה אחרת כסס האי' הגאונים ואי' גם כשערי השוכה (ט"ח) סוף ס"י דס"ג דהאי מולייחא יהנה פעמא דמותר אי פומא לחחא משום דכנולמו ק' שלמו כללי קאמר ולא לקדירה, וא"כ לא קייל כהאי הי' דיע וכנב

ח) אבל ראש שנתבשל שלא נקרע בין שנמלה בין שלא נמלה אסור מאי טעמא
דלא נרע מצלי דקאמרי (שם צ"ג): רישא בכיבשא אנהיה אביה שחיטה דיליה
מידב ראיב ושרי אנהיה אצודין דיליה סקוא קאוי הבא נמי קליה דמיה ואסור.
מה. רב נטרונאי ג) ומאן דשחית בר יונה או אוזא ומטו ליה בנוח
לא בעי למקרעיה וממלחיה דכד בעינן קריעה ומליחה לקרייה ובישול אבל לצלי
כיון דכנה ליה כניה השחיטה לתת לא צריך ג) לא קריעה ולא מליחה דלא
עדיף עוף מפי מכברא דהא כברא לצלי דיותר לכהחילה ובל שכן עוף דלא
נפיש דמיה ככברא דלצלי לא צריך לא מליחה ולא קריעה כל עיקר שלא מצינו
צלי שצריך מליחה כלל. ד) ובי ששהט התנגולין או אוזין או בני יונה והוציא
כבר ובני מעיים שלהן ומריחן ומלחן מכפנים ומבחוץ ואחר כך נפל בשר שלוק
ובני מעיים שלהן שלוקין וערב אותם עם תבלין וביצים ומלא בהן את התרנגולין
או בני יונה או אוזין וקשר עליהן יפה כדי שלא יצא מהן כלום ובשולן בקרייה
כיון שהדיה ומלת והדיה יפה יפה מכפנים ומבחוץ גם הבשר אשר הונח בו
קודם שלוקתו הודה ונמלה והורה כותרין בקרייה ה) ואם נשתיר מן הכבר וכל
מה שעמה כלום שלא ננעה ידו אליו ולא דאה אותו ולא הכיר בו אלא לאחר
בישול ודאי אסורין הן שהכבר אסורה לקרייה היא וכל מה שעמה.

מ. רב כהן צדק. ו) ומליחת בשר שאמרתם שבני אדם טומנין אותו
במלח לא יפה הם עושין ז) שמעייניה של התיבה כיון שנשמן במלח טעמסק
בהם דמס ואין יוצא ט) [תרע] שאפילו כשהיא מולחה ט) במליחה גלגליותא צריך
להניחה על גבי כלי מנוקב כדי שיהא הדם הראשון יוצא ואינו נקוה הילכך
אסור להטמינו במלח י) וצריך להריתו במים תחילה כדי שיקבל את המלח
דאמרינן (שם קי"ג) אמר שמואל אין הבשר יוצא סירי דמו אלא אם כן מולחו

כניסול אסור ועי' ר"ן סי' נ"ד הנשא ועי' לקמן סי' מ"ה הערה ג' לא צריך קריעס ולא מליחה.

- א) הוכח בשם חז"ל הג' כצ"ל הלכך כיון היז סי' ס"א.
- ב) בש"ח סי' רס"ג והוכח בקצור כנעשה"ט בשם חז"ל הגאונים.
- ג) כ"ל וכן חז"ל בש"ח ובדפוסם לשינוי.
- ד) כשהם הגאונים שהביא כנע"ט שלקדיה בכל ענין אסור ולא הוה חלל אם הודם
ונמלה העוף וגם הכשר בשמו כהובו ועי' לגיל סי' י"ד.
- ה) ככד החמיו הרבה כנקדיה אסור ומוסרת וכן הביא בעל העיפור שאסורו ר'
יחולו והר"ף נ"כ כ"ה כמב דבן שדרו ממוזנה"ל. והנה ממאי דהוב למעלה והוכיח כד ונני
מעיס שלהם ומדיחן ומלחן וכו' מטמא ק"ה שמוזר למלאה ככד חשכה ומלוחה וכן עישה הרמב"ן
צ"ח תקנה הגאונים, אבל הר"ן סי' ד"ף כשהיה ומליחה לא הוהו כי אם כשגלה החלם ע"ס.
ו) הוכח כשכסול בשם הגאון. ז) הנהתי ע"ס האשכול ובדפוסם, שצמח"א.
ח) כ"ח כשכסול, הדפ"ו ובדפוסם חינו.
ט) מילת' כדלוי צריך" כשכסול וחולי י"ל במליחה גלגליותא.
י) מייחי ראשיה המימרי' דשמואל ונשמש בסוף הכתובי' מדיה ומולח ומדיה ועי' כנעשה"ט
שהביא בשם חז"ל הגאונים דהא דאמר מדיה ומולח דוקא נית השחיפה אבל כשר דטולל כהמה לא.

יפה יפה ומדיחו יפה יפה ח) ושיעור שהיהו במלה כל חתיכה וחתיכה כרי צלייתה בתנור ג) ולענין מליגת ראש וגדי ועוף מי שיבקש למלוג כך ג) יעשה ויתחיה מים בורה וישפכם על הגדי ד) [או] ישפוך המים הרותח' לבלי אתר ויתן הגדי לתוכו אבל לא יתן את הגדי בתוך יורה דותחת ואם נתנו יש בו משום איסור חלב ואיסור דם מפני שהלכה רווחת היא בישראל כלי ראשון מבשל ונעשה כמי שנתבשל חלבו ורמו בו ואסור וכן הלכה. ה) והלכתא דם נהג בבהמה היה ועוף בין טכאים בין טהורים דם השחיטה ודם הנחירה ודם העיקור ו) ודם החזה שהנפש יוצאה בו חייבים עליו כרת דם הטחול ודם חלב ודם הביצים ודם דגים ודם הנבים ודם התמצית אין חייבין עליו.

הלכות איסור בשר בחלב.

מז. רב הילא א. ז) יורה של דג שבישל בה חלב וצריך לבשל בה בשר אי אפשר לה לא בהרתה ולא בהנעלה אלא מלבן באור ח) כדרך שפרשנו לענין חמץ בפסח.

מח. רב יהודא א. בחל ט) אעפ"י שקרעו אסור לבשלו עם הבשר בקריחה לתורה שפיר דמי.

מט. רב שר שלום. י) ומותר לעגל עונה ולתת לתוכה יא) [אליה] אי בשר שמן ולא חיישין שמא ישויר פתיתין ויאכלם עם הנבינה.

נ. רב האי. טיפת חלב שנפלה על החתיכה בשר אם יש בנותן טעם באותה החתיכה טעור יב) את הקריחה ומהפכה כמטה למעלה ולכל צדדיה שיתנער ויתבלל כל ההבשול שתלך הטיפה בכל יג) לדעת אם יש בנותן טעם מן הטיפה באותה קריחה אסור ואם לאו מותר.

ח) כי נס נכתיב וכשחיל ה' י"ט סי' פ"ו. ג) הוצאה נכשעים ופסל עליה.

ג) כ"ל וכדפס' יעשה'.

ד) מ"ה נפלה, וכדפס' וישפוך נטעות וכנוס' שהל' משמע נס נכשע"ס.

ה) ההלכ' כסדר ההלכ' ו) ל' דם הקזי.

ז) הנאון פסק במחנה שזכרה לזכור ונסה כן פסק רבינו יואל שהביא הדיון משמו האבי העזרי וכן פסק גם הרשב"א דהיה ולא סתמין בזה על ההוספה שהטמין בהנפלה, וכאן ראונו שיש להם להתלוו נדעה הנאון הפסק כן גם לענין פסח ולא חילק כמו שחילק בזה בשו"י ר' מנחם עזרי' סי' פ"ו.

ח) נראה מזה שכזה הנ' ר' סילאי סדר הכשר כלים לפסח.

ט) הוצא נכשע"ס וכן טיפה רש"י שאמר לכאל החל (אף כשוקרעט) בקריחה עם

בשר ועיין בפרדס סי' רמ"ה וכשעני דור' סי' ל"ט.

י) השו"י הוא כאלוהי בהצ' סי' ע"ו.

יא) כדפס' הפרס היכה, אליהי והנחנו ט"ס הח"ג.

יב) ל' לגרוס אנוער את הקדירסי' היינו אם מעבר מתחלס ועד סוף.

יג) ל' כל הקדירסי.

הלכות כסוי הדם.

נא. רב נטרונאי. א) והשוהט להך כלי מלא עפר שפיר דמי ושרי
 ב) אבל על סים ונהרות אסור לשהוט ואפי' בהמה דלא מחייב דמה כיסוי דלא
 ליטרו לשרה דימה קא שהיט אבל היה ועוף צריך שיהן עפר לטטה ועפר
 למעלה ג) ומי שאין לו עפר מאי תקנהו כדתנן (הולין פ"ה:) היה מהלך בספינה
 ואין לו עפר וכי' ד) ודם הגיהו בעי כיסוי וכן הלכה.

הלכות אותו ואת בנו.

נב. רב נטרונאי. ה) גוי שהביא בהמה וולדה עמה ואין ידוע אם בן
 שבעה ימים הוא אם פחות מבן שבעה אינו נאמן עליו שכל מקום שיש איסור
 והיתר אין גוי נאמן כל עיקר. ו) אנשי מורה אין שוחטין את הבתם עד שיהא
 לה שמונה ימים ובני ארץ ישראל אפילו בן יובל ז). שאין בו שמונה אסור אלא
 לקרבן. גוי שנולד מותר לשחטו ביומו ה) שאין בו שמונה אסור אלא לקרבן.
 ט) גוי שנולד מותר לשוחטו ביומו ולאכלו. י) ואותו ואת בנו אסורין לשוחטין
 ביום אחד לעולם ואין צריך לומר היא ובתה שאסור אלא אפילו לשהוט בהה
 קודם ואחר כך היא אסור.
 נג. רב כהן צדק. יא) המוכר בהמה לתבירו צריך להודיעו משום אותו

א) עניני החשי מובאים בח"ג סי' ק"ז ובג"ק סי' י' ומהמקום האחרון נראה בעין
 דמאי דלמחר המכנה דלמחר לחטו ע"ג כלים היינו כשאין בהם עפר דלא נראה כמקבל דם
 לעיני' אבל כשיש בהם עפר מותר לחטו בהמה ובתיה ועוף צריך עפר למטה ולמעלה
 כדמוסיים לקמן.

ב) הפריד עיני מים ונהרות שאין להם היצר כמו בכלים נטוין עפר ובנה חשוי הנזכרות
 אמרו בגלוי דרך בזמן גזענין לזרוב לעיני' אסור ובמקום שאין געילין מותר, וכאן לא בן אחר
 הגאון אולי בימיו זרקו עוד במקומות לעיני'. ג) ספק הלכה מסוגי' ה"ס.
 ד) לא נראה בזיכור אם סבר הגאון דכל דם הניח צריך כיסוי כסדרה החז"ה או
 מסוכר בן רק במקום שאין דם אחר.

ה) החשוי הובאה בספר האבטול בשם כפקא ובשג"ל הלכת ח"ב כ"י סי' כ"ב על סב
 ר' הילאי, ובאבטול מסיים, ואשי' מסלי' לבר מעדות אשה"ו ועי' בנפ"ח הכשר"א המיוחסת לרמב"ן
 סי' קע"ח ובחשוי' חכמי זרם סי' ע"ח. ו) עי' הילוף מנהגים סי' כ"ג.

ז) ג"ל שאין פחות מבן שמונה אסור אלא לקרבן.
 ח) ג"ל שאין פחות מבן שמונה וכי' והנה האבטול מביא שיטה הגלוים ומסרשה בכלו
 לו מדשיו (ועי' בס"ח לוי"ד סי' פ"ו) אכן כנ"ל מובאה שיטה הגלוים להחיר פחות מבן שמונה
 לאכילה ועיין שו"ת ח"י סי' י"א ונראה שמה שכתוב זה שאין בו שמונה אסור אלא לקרבן הוא
 רק כתוב בספרים והוא הוסיפה בפעוה ממנהג שכתוב למעלה.

ט) גם זה הוכפל בפעוה ועי' בהערה הקודמת.
 י) יליף בבב"ה'י' חולין סי' מקראי' ובאן הוקבעה ההלכה וכן בבב"ה'.
 יא) מלאה שחטור כאן, בדי' שקרוי בשג"ה. וכן אמר שנתן סוף פ' ח"ב הונא דלשיפת
 הסוגיים דלגוף ס"ס אינו צריך לשלול משום דלוי' ספיק' כו"ז השער שהמוכר שוקע

ואת בנו (א) וכן כל מקום שיש משהאיה ושמתות ויש לחוש משום לשהוט את בנו יהר צריך להוריעו שהרבר ידוע ששניהן שוהטין ביום אחד שכך שנינו (הולין פ"ג) ר' יהודא אוסר אף המוכר את האם להתתן ואת בנו לכלה צריך להודיעו שכבר ידוע ששניהם שוהטין ביום אחד.

הלכות גיד הנשה.

נד. רב שר שלום. (ג) גיד הנשה מותר בהנאה דברי ר' יהודה ור' שמעון אוסר הלכה כר' יהודה.

נה. רב עמרם. (ד) ואין לשנות בין גיד הנשה לשמנו כל עקר ובשנהגו כל ישראל קדושים איסור שמוהו כגיד הנשה לכל דבריו.

נו. רב כהן צדק. (ה) הניטל גיד הנשה צריך שישול את כולו (ו) אמר רב יהודה אמר שמואל (הולין צ.) שני גידים הם פנימי סמוך לעצם אכור והיובן עליו היצון סמוך לבשר אסור ואין הייבין עליו.

הלכות בכורות ודנים.

נז. רב פלמוי. (ו) גוי שהביא הבית בלאה דנים ומניחה בתוך ביהו והוא מוכר התיבות התיבות אם יש באותן התיבות קשקשת מותרות ואם לאו אסורות (ז) ואם יש ביניהם התיבות שאין בהם קשקשת או שיש בהן ציר אסורות.

סמך לשחוט צריך להודיע אף בעשר ימות השנה, ולזה נזכר לקיים דברי הגאון דהמוכר בהמה לחניכו יודע שהיכו נשחטה אמה אף בעשר ימות השנה צריך להודיעו, ועי' סוף י"ד ס"ו י"ו ס"ק ח.

(א) דין זה מובטח מהא דמכר האם לחתן והבנה לכלה בש"ס.

(ב) ספק הגאון כ"י, אם גברא לא דעה חזקה נספחים כ"א: או סמך דהסוגי הכס לרבות דמילת' איהאמרי ולא הלי הא דאין צנידק כל"ס בהא דגיד אסור בהנאה כמו שכתב הרמב"ם ועי' בראש סיג וצמיח סיה ה' מאבלה א' ה' י"ד, והביטת הראשונה הובאה בס' האשכול.

(ג) במדברי שנייה כתב להנעיר בניד וכלל הכלל מכחו ובאין דאיתו שנה הגאון ספק קן ועי' בשאלתות סי' וי"טל שהחמירו נס בקטקנות ועי' חולין צ"ב: הו' ד"ה כוונתו וכו"ל הא ס"ה המ"ד.

(ד) ספק כתיב חולין צ"ו. והא דלי' ליהא, ונה ה"י"ף ספק כספק הגאון.

(ה) הספק הובא בכ"ז. (ו) הה"ו הובאה בחיג סי' צ"ו.

(ז) בחיג כהוב אחר "ואם לאו אסורות" אם יש ציניהם צ"ר (והיבנה צ"ר מוכסלה אם נכסות) כולן אסורות, וה"ל מלאה דהחמיטות שיש בהן קקבשה מורה, והחמיטות שאין בהן קקבשה אסורות ואם יש בהן כשם חמיטות שאין בהם קקבשה הנה ה"ר ה"ר מוכסוב מדנים סמא"ס ומהר"ם כולן אסורות, ולפי זה צ"ר צ"ר א"ל לתקן ה"י שלפניו ולגרוס: ואם יש ציניהם חמיטות שאין בהם קקבשים ויש בהן צ"ר אסורות כלומר טולן; ואם נחזיק בציניהם שלפניו צ"ר א"ל לפ"ס שהממר הגאון דאם יש צ"ר אף שאין הקונה רואה התיבות שאין בהן קקבשים נחמיר מספק אולי גמלחו הכהורים עם הכמא"ס והאסורות וא"כ שני אופני האיסור לפניהם, אם יש ציניהם חמיטות שאין בהקקבשים אסורות טולן ולא כאלו ס"י ה"ל שהק"ל בהא שיהא אם יש בה צ"ר אם לחוש גמלחו עם גמלחו אסורות ונה כאלו המצוי שהביא

גה. רב כהן צדק. ב) ואסור ליה לבר ישראל לשתופי לגוי בבהמתו כרי לפטור וולדות בן הבכורה ואפילו שיהפיה בעובר נמי אסור ואי איקרי ואשתהק פטור בן הבכורה לכהחילה דתנן (בכורות ב.) הלוקח חטורו של נכרי והמוכר לו אעפ"י שאינו רשאי והמשתהק לו והמקבל מסגנו והנותן לו בקבלה פטור בן הבכורה. ג) אנשי מורה פוסדין את הבכור בשמונה ועשרים כסף והצי דאנקי ובני ארץ ישראל בחמש שקלים שהן שבעה כספים מתשמישי המלכות. ד) ובר נכסיה משתרי בשחיטת אמו כל בהמה האכלו כל שבבהמה האכלו לא צריך נקודא דעובר ירך אמו הוא ורסה ודאי אסור ובעי מיקרעיה לבריסייה ואפוקי לרמיה ואי שרי ליה ד) [בקידורא] בעי ממלהיה וכאן דשחיט בהמה ה) בהמה ואשבה בר שמונה חי או סה או בר תשעה סה קורעי ומוציא את דמו ואכיל ליה לריליה ולתרביה ואפ"י אשבהיה לעובר כמתוקן בכעיי אסיה שרי למיכליה.

הלכות גיעולי ביצים והגבים וסימני עופות ובהמות ואבר בן החי.

גמ. רב האי. ו) והלכתי גיעולי ביצים מותרות וכאי ניהו בני ביעי דאוהביניהו החות זנתא למעברניהו אפרוהים ודחיקא נמי ז) [ודחקיניהו] זנתא ולא היבית עילויהי אי נמי ביעי דספינן בארעא דקיימא לן דלא עבראן אפרוהים שריאן דלויא למהש להו דדילמא ה) [ארתישו] ט) ודוקא דלא נמצא עליה קורט דם אבל נמצא עליה קורט דם זורק את הדם ואוכל את השאר מי שרעתו יפה י) והגו טילי שנמצא הדם על הלבון שבה אבל נמצא הדם על הלמון שבה אפילו ביצה נופה אסורה מאי טעמא שרודי משרין בבולחו וכן הלכה. ב) אסור אמיטר (חולין נ"ו:) הני ביעי רספק טריפה דשיחלא קמא משהינן להו אי הדרא טענא שריאן ואי לא אסירן.

המדנדי כשי"ג דע"ז שלא היזר אלא ככור שלא נמלחו עם עמ' ולפי זה אפשר שסוכר הנאון כהגוס מפרכים סביב הסמיק דליר היזר שיש בו שמונים אסור מן ההורה ועיין ברמב"ם ספ"ג מה' מ"א ובמחומה הדטן סי' קע"ד.

ה) ספק זה הובא בא"ח ח"א סי' ה"ש בלשון הזה, ומכאן הלכה זו דכלו חייה' דרי מרי (בכורות ג'): ספק מרז' וכנ"ל מה' ריש מחיבת' דמח' כריה דמנ"ל וכנ"ל יעקב דלס"ר ל"י וכי" כל הלשון שלפנינו והדין דלא כדברי הה"י כס ד"ה דקח.

ג) ע"י חילוף מנהגים סי' ד' והגוסח' שלפנינו היא כמנהג אנשי מזרח וכמסחה הא"ח אשר הבאנו שם רק שהכא מסודר כמנהג אנשי כנל וחצי דנקח כמו שהוא בש"ס בכורות וננוס' אי כנוסה ה"ל ע"ס. ג) מכלן עד סוף הס"י ככה"ג סי' א"ח.

ד) האיקון "נקידל" הוא ע"ס טו"ח הכה"ג וחמ"ד כדשום לשנינו.

ה) לר"ך לתמוך ובכה"ג "דשחיט בהמה ולאשח"ת.

ו) הכי איהא ככה"ג. ז) הכי איהא ככה"ג והס"ר ככ"י.

ח) כן א"ח' ככה"ג ובדטום, א"ח"י.

ט) אהרן דלאו ספינן מארעי קאי דאי ספינן מארעי' לא שיד כהו דיקוס ופי' ברין ס'ה"פ.

י) כן הובא בשמ"ל וברין בשם הגאונים דכוננא בלמון ה"ל מילת' כהנא דוכחאי

ולא כרי ירמיה ובכה"ג מציא שיהס. יב) ככה"ג.

כ. רב שמואל בן הפני. ח) ועובר שהוציא את ידו והחכה ואחר כך שהט את אברו ולא חתך ידו של עובר עם רחם עצמו אלא הרחיק מן הרחם כשיעור שערה והתך לא מיבעיא אבר עצמו שהוא אכור אלא אפילו אותו בשר שנשתייר על פי הרחם שלא יכול לתורכו אכור וכן הלכה.

סא. ר' שמעון קיירא. ג) ואכור למיכל ביצי דוקף טפא דאמר חוקיה (שם ס"ב:) טנין לביצה טמאה שהיא אסורה שנאמר את בת היענה וכו' יש לה בת ליענה אלא אי זו זו ביצה טמאה והלכה לוקחין ביצים מכל מקום ואין הושיעין לא משום נבלות ולא משום טריפה ואלו הן סימני ביצים בל ג) [שקודרת] ועטולגלת ראשה אחר כך וראשה אחד חד טהורה שני ראשה כרום שני ראשה הרים טמאה ד) חלבון וחלבון מעורבין זה בזה בידוע שהוא ביצת השרץ. ה) והלכה ביצה טרפה אסורה אפרוח של ביצה טריפה מותר טאי טעמא דכמה דלא מפרת לא גבול אפרוח ובעידנא דקא גביל עפרא בעלמא הוא ועוד הניא בהדיא (המורה ל"א.) מורה ר' אליעזר דהכמים באפרוח ביצה טריפה שמותר וכן הלכה. ו) והיא דאיערבא ביצה טריפה ז) [בהריו] ביצים אחרות אפילו באלף כולם אסורות. ח) ביעתא דאבשיל בהריו בשרא אכור למיכליה בתלבא דאכרין בלעה לה מן בשרא. ט) וסימני הנבים כל שיש לו ארבע רגלים וארבע כנפים וקרטולין וכנפיו חופין את רובו ואם אין לו עכשיו ועתיד לגרל לאחר זמן הריו זה מותר. י) וסימני בהמה טהורה מפרסת פרסה ושוסעת שסע ואין לה שינים מלמעלה ומעלה גרה ובשרה כהלך שתי וערב. יא) וסימני היה כל שיש לה קרנים וטלפים יב) וסימני עוף כל שיש לו אצבע יתירה וזפק וקרקבן נקדף ואינו דורס ואוכל יג) אחרים או השוכן עם הטמאים טמא עם הטהורים אינו דקא חיונן ראיה בה מסימני טהרה אפילו הכי אכור. יד) וסימני הנים כל שיש לו סנפיד וקשקשה ואלו הן קשקשים הקבועין בו סנפרין הפורח בהן ואם אין לו עכשיו

ח) הלכה פסוקה מה בלמנו הש"ס בחולין דפ"ד לא נרבה חלל למקום חזק וכן מסק נב דריף. ג) נכהיג.

ג) כן חיה' נכהיג ובש"ס בודרה וע"י הו' ס"ב. ובדפוס לפנינו "טודרה".

ד) נראה בקיבור יש כהן וכו' חלבון מבחון ומלמון מפני שטורה הנמון מבחון וחלבון מכפנים טמאה והני חיה' נכהיג. ה) נכהיג.

ו) נכהיג. ז) כ"א נכהיג ובדפוס "בהריו". ח) נכהיג.

ט) הלכה מן המשנה וכן הש"ס חולין ס"ב. וע"י נכהיג.

י) הלכה מן הש"ס מיט. סס והלכה קרה וחסרו לפנינו הגאונים היכי שיש לבדוק חת הצינים וחת הבשר ע"י מהלך שחי וערב ומה שצריך להביד כדי שלא יעשה.

יא) הלכה מן הש"ס סס.

יב) הלכה מן המשנה סס, וכלל "ואינו דורס" ובדפוס חיה' "ואינו דורס".

יג) צריך להניח אחרים חו' (אומרים) סס ס"ב. ונראה שפסק כר"א סא"ג דמה וכיון שאין חלל הממאים דקף שיש לו חיה מן סימני פרה טמא וע"י צדין על הכיף צדין הסוגי וע"י באשכול.

יד) הלכה היא נב נכהיג וסס לשונה קרוב יותר ללבן הש"ס.

ועתיד לגדל אהר זמן מותר שיש לו עכשיו ועתיד להשירן בשעה שהוא עולה
כן המים טהור. ה) אכל נמלה לוקח חמש צירעה לוקח שש. ז) ואלו שרצים
דגדלן מן אוכלא או מן משקה הנהו לאו כשרצים דכו אלא כאוכל ומשקה
דכו כגון בשרא וכזרי ראהלעין שרין וכי קאשרינן שרצים דגדלן מאוכלא זו
ומשקה לא כשרצים דכו וכאוכל ומשקה דכו הני מילי היכא דלא פרח מן
אוכלא ומן משקה אבל פרח השרץ השורץ על הארץ קרינא ביה ואיתסר.
ג) הניא על הארץ לרבות הויזין שבערשים והיהושין שבאכלוסין והתולעים
שבתמרים ושברונותא אמר שמואל קישות שהתליעה באיביה אסורה משום
השרץ השורץ על הארץ.

הלכות תפילין.

סב. רב יהודאי. ז) שאילו לקמיה [דמר] רב יהודאי נאון דענין תפילין
אמר כך שאנו הכמים אמר עולא כל הקורא קרית שמע בלא תפילין כאלו
מעיד ערות שקר בעצמו וכו'. ואמר ר' חייה בר אבא אמר ר' יוחנן הרוצה
שקבל עליו ה) עול מלכות שמים שלימה יפנה ויטול יריו ויניח תפילין ויקרא
קרית שמע ויהפיל וזו היא מלכות שמים שלימה סבלל דהקורא בלא תפילין
דמלכותו חסרה היא ועוד שאנו הויל כל שאינו מניח תפילין עובר בשמונה עשה
בכל יום ועוד שאנו אי זהו עם הארץ ר' יהושע אמר כל שאינו מניח תפילין.
מפני שהוקשה כל התורה כולה לתפילין דכתוב למען תהיה תורת ה' בפיך
וכל המניח תפילין כאלו כל התורה כולה בפיו מפני שקיבל עליו עול מלכות
שמים שלימה. ועוד אמר ר' ביאת הארץ דכתב רחמנא גבי תפילין למה לי
דכתוב והיה כי יבואך ה' וכתוב בפרשה והיה לאות על ירך ולטומפות בין
עיניך אמר הקדוש ברוך הוא עשה מצוה זו שבשכיחה הנם לארץ בשכיחה
הזכה לחיי העולם הבא. ואם בא אדם לומר לך תפילין צריכות נוף נקי כאלושע
בעל נפלים כך פ' הויל במה רברים אמורים בשעת השמר ו). ועוד שאנו תינוק
היורע לשמוד תפילין אביו הייב לוקח לו תפילין כדי להנכו במצות וכל שכן
בן שלש עשרה שנה שהייב במצות תפילין וכל הפושע במצות תפילין
דנין אותו בנייהנם שנים עשר חרש שכן שאנו הכמים ז"ל פושעי ישראל בנופן
יורדין לניהנם ונרונן בה שנים עשר חדש ומאי נינהו פושעי ישראל בנופן

ה) ג"ז סב.

ז) לשון כהני ולפינו בחינה קינור בהסמפה מחמר מן הע"כ וסא חיה' ואליו שלמיס דגבולן.

ז) נס זה סב.

ד) כשיה ס"י ק"ג וכו' ה' תפילין הוכחה בקינור ככס ר' יהודאי והכנו שאינו
לקמיה דמר רב יהודאי עיפ טורקן של דלפומיס (תפילין) היא דף מ"ז ודכוס חיה' דלמא'
ר' יהודאי. ה) כס"ה וכו' לקב"ל.

ו) כשיה ציור חריכות ופי' וננוסחה הש"ת הוכחה כשגבול איה בחינה וכו' כסוכה
כאלושע בעל נפלים ליה הלכא הכי דלא היהיה חורה לפלמי כהרז ופי' בעמוד הסמוך הערה ז'.

קרקפתא דלא מנחא תפילין. ועוד שאנו חכמים זיל ליום הדין אם ה) אין תפילין עם עונות בקף מאזנים בעון שפשע ולא הניח תפילין היא מברעת כלומר כף עונות ואם היה זהיר במצות תפילין כף של זכויות מברעת שאין לך גרול בכל מצות עשה שבתורה יותר ממצות תפילין שהוקשה כל התורה כולה לתפילין בין תורה שבכתב ובין תורה שבעל פה שכך כתיב למען תהיה תורה ה' בפוך ג) ותפילין כל בר ישראל דקרי קריה שמע מהויב בתפילין לבר מי שעושה מלאכתו ערום וליתה לדר' ינאי דאמר תפילין צריכות גוף נקי כאלישע בעל כנפים דאמרינן שלא ניתנה תורה למלאכי השרת. ג) דפוס של תפילין אין לו שיעור יש שעושה גיבהו שלש אצבעות ויש שמוסיף ופוחת וכך מנהג בישיבה. ד) וקלף של תפילין ורצועותיהן צריכין עיבוד לשכם וצריכות עור בהמה טהורה. ה) הלכתא תפילה של יד אין מעכבת של ראש ושל ראש אין מעכבת של יד ו) בין שישלו בין אין לו אין מעכבת זו את זו הילכך מי שאין לו תפלה של ראש יניח של יד וכן מי שאין לו של יד יניח של ראש ויברך על כל אחת מהן ז) שהי ברכות אשר קדשנו במצותיו וצונו להניח תפילין ואשר קדשנו במצותיו וצונו על מצות תפילין. חבן הנהה תפילין כל זמן שלא שקעה המה ואפי' בין השמשות נמי זמן הנחת תפילין ט) דאמרינן הלכתא לילה זמן תפילין הלכה ואין סורין כן ומנהג בשתי ישיבות שהולצין לאחד כימי השמים על הארץ של ערבית. ותפילה של יד צריכה שתהא בנובה שבזרוע בגמר הלב ותפילה של ראש בטובה של ראש סקום שמוחי של הינוק רופס. והמנהג תפילין הדייר אפילו לארבעים ט) וחמשים שנה אין צריכות בדיקה שביין שהדייר בהן להניחן

- ה) בתי יום ד' לזכרם נדים, אש יש תפילין כלומר עין שלא היה תפילין וכני' שלמינו נכונה.
- ג) יראה שאין מחתלה חסונה אהיה המקימה הדין דכל ישראל הייב בתפילין (ולא כספק שיתוף רב) וכן הערום סבור כדברי האיס הולין קיי. ועיי' השו' ר' הא"י המובאה בעיטור ח"ל: הגר שם בידו סלקים וכי רבי אמרו כל ישראל חייבים לבר מחולי מעייט. וכבר אהרנו למעלה שסוים זאת התאר מובאה בליה צ"ס ר' יודאלי בתוך החשו' הארוכה שלמעלה.
- ג) הובא בליה צ"ס ר' הלואי גלון ועיי' צה"ג ד' ליק סי' ג' ובצימסוף רבא שמו שיעור לכהילה ב' אצבעות קן לרצועה הן לגובה ועיי' האשכול וכד"ל.
- ד) כשי"ט כשי' קרי' לבר כר גלוב.
- ה) היה הענין היה גם הוא כהוב שם כשי' קרי' וכשמי' בו כמה עמידה שם וכוסף ליה שיתוסב אהריב.
- ו) בלי' ח"א סי' הקט"ה ובלי' ה"א ה"א שיעור כזה ובלי' אנו רואין דעה גלון שכל ענין און מעכבת וכשמי' דפי' דתאמר ר' חסדי צמחוס מ"ד. ועיי' צ"ח.
- ז) היבזה "הי ברכות" הסדרה כשי"ט און כלן נמלאו ובלי' כיו ובלי' האשכול ה"א מה ש"ע גלון ש"א און לו אלא אחת מצד ב'.
- ח) הא"י הלכה' (ההסרה בשי"ט) היא לבן הכהני; ובלי' מנהג דבי ישיבות החכר בעיבור ועיי' לקמן סי' ס"ו ובחי' סי' ס"ד.
- ט) כשי"ט כשעש ובלי' המספר מאונן וכן הובא כשי' האשכול ועיי' סי' א"י סי'.

אור שולש בהן ואין מהעפשות סכסנים ואם אין מניחן אלא לפרקים ודאי צריכות בדיקה וכך שמענו בן החכמים וזקנים ששמעו מרבותם שתי פעמים בכל שבע שנים שהן שבעה (ה) והעושה תפילתו ענולה סכנה היא. (ז) רצועות שחורות הלכה למשה מסיני ודוקא מבחוץ אבל סכסנים אפילו ירוקת או לבנת כשרות אבל אדומות לא יעשה בן ספני נגאי ודבר אחר נגאי שדומה לתכשיטי נשים ודבר אחר שמה נראית בראש כצורתה. (ג) נהק זה כיס של הפילין שכל כלי שמניחין בו הפץ נהק שמו כדאמרינן הוציא המה מנהקה. קצצה תפילין עצמן פירוש מעברתא דתפילין זו מעצרות תפילין שמכניסין בה את הרצועה בין שר ראש ובין של יד.

סג. רב יוסף גאון. (ה) רצועה של תפילין שנפסקה מהו לתפרה ובמה תפרה הכי אמור רבנן הרצועה לובא תפירה בענה ככל אלא מסלקה ומניוה. (ה) תגר שיש בידו פרקים והוא עוסק בהן כל ימיו מהו שיניה תפילין בשעת תפילה ובשעת קריאת שבע או שמה אין בענה תפילין אלא גברא רבה ומי שאינו גברא רבה מעליא (ו) ביהודה אינו מניח משום דמהו כיהורא מפני שכל הקהל כולו אין מניחין, כך ראינו דהבין אמרו רבנן כל ישראל היבין להניח תפילין, המניח תפילין מאריך ימים. לבר מן הולה מעיים דפטור מן התפילין ומתבעי לנטוריה נפשיה שלא יפיה בהן אבל כל ישראל היבין במצות תפילין. (ז) ובמקום שאין מי שיעודע להפוך תפילין ולברקן ויש אצלן ישנות יניה אותן בלא בדיקה הואיל ולא אפשר (ח) [לברקן] ולא לעשותן דאע"ג דמצוה כהקנה לא קא עביד שכר הנהח תפילין איבא.

סד. מר גמרו גאון. (ט) והלכתא רצועות של תפילין צריכות עיבוד לשמן משום יוד של תפילין ודלת של תפילין דהלכה למשה מסיני הן וצריכות להיות מהורות ושהורות.

סה. מר רב ששנא גאון. (י) השעה באב נופו מותר להניח תפילין דהא כבר אמרינן אבל מותר להניח תפילין ומה אבל אבילות חרתא ולבו מריד על מהו הייב להניח תפילין השעה באב דאבילות עתיקא היא ורשנן בה האירנא

(ח) כשיה: ר' עמרם. (ז) כשיה אוסף פה מאמר ר' פסל דעכיל כמנח.

(ג) כל הסי' כשיה ולפינו חסר סי' חסור' הכתוב סס.

(ד) כשיה סי' קינד והוכחא כשכול ונדל"ש ובני ח"ח סי' ל"ג.

(ה) כקולל הוכחא הכשו' בעיפור כשס ר' הוי הגר שיש בידו פרקים (פרקמטיח) וכי' וזין אחר מניח תפילין, ועיי' בהשו' המוכחא סס לפני ההשו' הזאת, וההשו' סלפניו הונו מוכנס מני' השו' הלכה. (ו) הגכנו ע"ס הס"ר ח"א דר מ"ו ונדפוס "מיהר".

(ז) הוכחא ג"כ כשס ר' יוסף גי' כח"ה.

(ח) ל"ה כלי' ובח"ה, וסוף החשו' כח"ה סכר הנהח תפילין איבא ועיי' בהש"י, ונדפוס חסרה ח"ה "לברקן".

(ט) כשיה סי' כיג כחוכה וכאן הוא כקלוד ועיי' סי' קכ"ג.

(י) כשיה סי' קכ"ה וסי' רס"ו והוכחא כשכח"ל כלל' ז' וסי' סס: וכן נמצא גם כחשו'

ר' הא"י ועיי' כח"י ר"כ.

כמה שני על אחת כמה וכמה שחייב להניח הפילין וכן הלכה למעשה בשתי ישיבות שבנידון הפילין בתשעה באב.

סו. רב משה גאון. (ח) והלכתא כל היום בולו זמן הנחת הפילין כתיב סימנים יסיסה יסים ולא לילות ועד בין השמשות יש לו רשות להניח ואחר שקיעת החמה אל יניח ואמר ר' אלעזר כל המניח הפילין אחר שקיעת החמה עובר בעשה ור' יוחנן אמר עובר בלאו ועד מתי מסלקן ר' יעקב אומר עד שתכלה רגל מן השוק רב הורא ורבה בר רב הונא מצלו בהון באורחא וכמותן אנו עושין. (ט) והלכתא אסור להניח הפילין בשבתות ובימים טובים כתיב ושמרת את החקק הוואת למוערה. (י) ואסור להניח הפילין בחולו של מועד (ז) וסומא פטור מן ההפילין ומן הציצית ורביה וראיתם אותו פרט לסומא. (ה) והלכתא בית שיש בו הפילין וספרים אסור לשמש בו את המטה עד שיצויאם או עד שיניחם כלי בתוך כלי קמטרא דספרי בקמטרי דלאו רספריו (ו) אמר רבה חייב אדם לשמש בפיליו בכל שעה כדי שלא יסית רעתו מהן. (ז) האנא תפילין כל זמן שטניהן מברך עליהן (ח) וכשהוא מניח מניח של יד ואחר כך מניח של ראש וכשהוא הולך הולך של ראש ואחר כך הולך של יד על התפילה של יד מברך אשר קדשנו במצותיו וצונו להניח הפילין ועל הפלה של ראש מברך אשר קדשנו במצותיו וצונו על מצות הפילין.

סז. רב האי. (ט) הא דאמרינן ולבני מערבא דסברדי בתר דמסלקין תפיליהו אשר קדשנו במצותיו וצונו לשמור הקיו. לא נהיגי רבנן למעבר הכי ואי ניתא ליה לאינש למעבר הרשות בידו.

(ח) נמלא כהניך היא דף מ"ו ופי' לעול סי' ס"ב בספק ר"י שר שלום דלילה זמן הפילין הלכה ואין מוכין ומנכין לסוק ההפילין קודם ערבית, ואפשר שגם ר' משה ג' סוכר ק"י יבנהו קראו ולמוראיו הווא מניח לאסור הם רק לענין להניח לכהנא דאסור, אבל אם כבר היו עליו על זה הניח אח"כ הדיו ועד מהי מסלקן ופי' מנחה ל"ו. וממה שסיים הגאון וכמותן אנו עושין אנו יודעים שבזמן הנחוק ר' משה עוד היה המנהג להניח ההפילין אפילו עליהם עד אחר ההפלה אכן מספספ לזמן ר' משה גאון מנחה דלילי על ההלכה דלילה זמן הפילין וכן נקט בסדר לשונו בבידור הדק דקרא ימים ולא לילות. והנה גם ר"ע בסיודווי ספק סהס דלילה לאו זמן הפילין גם בעל העיטור הביא בשמו כן דהלכה בלשונא דתרא דאין הלכה כר' יעקב והנה דמגלי באורחא לאו הלכה כוהיכו, גם אחרי כן הובאה גם השו"א ארוכה בשיטת לילה לאו זמן הפילין, ואם דעה הנ' ר' משה כשפה זו צריכין אנו להק' בסוף ההבונה בלשוננו: היא דהני ועד מהי מסלקן וכו' כמותן אף אנו עושין, וע' בלש"א ה"ה.

(ג) ההצובה הוואה עד סרפ לסומא מניח החל"ש מספר העינים כהנב עליו ראייה ספק לנאון ובאשכול נכס ספקא לנאון.

(ג) ג"ז ס"ב, והובא בשי" סוף סי' רס"ו כס"ר ר' שג"א והובא גם בכה"מ.

(ד) ג"ז ס"ב, והובא בשי" סוף סי' רס"ז כס"ר ר' שמעון קייחא ונסי' קצו ס"ה, ובאשכול בספקא אחרי"א.

(ה) בכה"מ. (ו) גם זה ס"ב. (ז) ג"ז ס"ב. (ח) ג"ז ס"ב.

(ט) בנ"י סי' כה בקצור.

הלכות ציצית.

סח. רב הילאי. ה) והלכתא אסור לטוות ציצית מצמר שנעשה בו מלאכה כל עיקר אלא צמר שלוקחו לשמה שלא נעשה בו מלאכה וסוּיין אותו לשמן ושאונו גרילים תעשה לך ולא כן העשוי הילבך אין עושק ציצית אלא מצמר נקי שלא נעשה בו מלאכה.

סמ. שר שלום. ז) ולהפור בקרני סרינו מטלית של צמר נפנים כדי ליטול לו ציצית אסור עד שיהו לו צירי סדין של צמר נפנים ארוגים עם סדין באריגה אבל להביא מטלית מבחוץ ולהפרה בסדין אסור ואין עושק כך.

ע. רב עמרם בר ששנא. ג) ומלית כל זמן שמכסה בה צריך לברך ואפי' כמה פעמים ביום וכן הלכה. ואי איניש צניעה הוא דלא שארי לגלויא כולי יומא סברך בצפרא ותו לא אבל כולי עלמא כל איבת רשאריו לה זהרר טבכו לה צורך לברוכי. ד) וגידול של ציצית מקשר גודל עד שלש אצבעות דאמר רב פפא הלכתא ארבעה הוסיין וצורך ליהני בתוך שלש אצבעות של קרן ומשולשת ארבע שיהיה ארכו של ציצית כשהן כפולות ארבע אצבעות ואסריני ה) לקמן אמר ר' יעקב אמר ר' יוחנן וי) [וצריך] שירחיק מלא קשר גודל מן הקרן. ז) וציצית שעשה גוי לישראל פסולה ה) וכלי קופסא הייבים בציצית ס) והלכה כשמואל דאמר בתרין כבנר לבנר. י) וציצית יש לה שיעור לארבה דסטה ואין שיעור לארבה למעלה למטה עד ארבע אצבעות אבל למעלה עד זרת הרשות בידו יא) והלכתא כרב פפא דאמר ארבעה הוסיין כפולים לשמונה בתוך שלש אצבעות ז) לקרן זוית כמו שאנו עושין עכשיו ומשולשת ארבע

ה) כצ"ה ס"י קמ"ח.

ז) כצ"ה ס"י קמ"ז וע"פ הגהנו ולפנינו נדפוס „בקרע סדיני“. ועי' כצ"ה ס"י קל"ט כצ"ה ר"י שר שלום, ועי' לקמן ס"י ע"ג.

ג) כצ"ה ס"י קמ"ט ובאין חנו רואין בהחשו' מר' עמרם, והנה כצ"ה חסר קמ"ה ולפנינו הכל כבוד אי חנים נעשה הוא דלא ארי טו' מבך בצפרא ותו לא אבל כולי עלמא כל ח"מה דארו והנה נראה שכל הסקסס הכאים מר"ע חזכו מכס הובאו כצ"ה"ט ובאשכול משמו.

ד) כצ"ה ס"י „ובבול של צנייה“ ועי' כצ"ה"ט צנייה ח"י. ה) חסר כצ"ה.

ו) הגהנו ע"פ כצ"ה ובדפוס חסר „ונריך“.

ז) כליק דרכ כמנחות דף ע"ג. וכן כצ"ה כצ"ה"ט כצ"ה ר' עמרם דפסל וחלק עליו ע"פ, ובדעת ר"ע ספק נס הכמצים כצ"ה מה צנייה, ועי' צ"י חו"ה ס"י י"ד.

ח) כצ"ה כצ"ה ט"ה המסייבין דאי צנייה חובה עליה, אכן הוא החליט כדעת הכצ"ה דלפ"ה להא דשמואל וסוּיין. ט) כצ"ה ח"י צ"י ובי"ט הממצים.

י) חצ"י זו מובאה כצ"ה"ט כצ"ה ר"ע עד שגוף ר"מ דמה' מחסיא כצ"ה כ"ד ולחופים והנמי יציבה שלפניו ציטיבה של אדר טהא חלק קטיב לש"י.

יא) גם כצ"ה הובא כאן דר' פפא להלכה.

יב) כצ"ה לגאון כענין הוסיין שאנו נוהגין ליקח המובאה באשכול משמע שקרן כפופ סוף כבנר, ועי' כצ"ה חו"ה ס"י י"א שפסל כ"ב' שמהד לקרן זוית ועי' כצ"ה ס"א דלנייה וכבר הביא הכ"י כאן דפי' דכרי הטור ג"כ בקרן זוית.

אצבעות שתהא ציצית בפולה ארבע אצבעות. (6) מלית שנתקרעה חוץ לשלש יתפור כיון דאית בה שלש על שלש עליה תורת בנך תיך שלש לא יתפור כיון דלית עליה תורת בנך כסאן דליתה רמיא ואפילו תפור. (7) והלוקח מלית המצוייצה מן השוק מן התגר כשר כיון דסמיכין עליו אנשים הרבה ולוקח ומוכר מליהים הרבה מרדק בעצמו והם על סמוט שלא יפסיד וטרדק בדבר ואינו לוקח אלא מלית שהטיבו לה ישראל ציצית כדי שלא יוציא עליו קול שעושה פרנס או שעשה קלא אילן והוא סם דומה לתכלת או שצבעה שלא לשמה ואין לוקחין אבל הריוט טי שאינו תגר כיון שאין לו אלא מלית אחת ואינו רגיל דלא תגר הוא אינו מרדק בציצית שלה לפיכך פסול. (8) והכי הגילין רבנן רבמה (9) דלא איתה לציצית בעיניה, ולא איגדס (10) הכנף וקשר ההחתין וקשר העליון כסקוסין לא אמרחהו רבנן. להדש אותה. (11) ומלית בעלת המש כנפים חייבת בציצית (12) ולענין סדין בציצית בית שכאי פוטרין ובית הלל סהייבין והלכה כבית הלל אפילו הכי כל שיש בו פשתן וכל שכן סדין של פשתן לברו אסור ואין מטיילין לו ציצית ואע"ג דאמרינן (יבמות ה'): דאתי עשה דגדולים

(6) הספק הזה הוצא באשכול בשם ר"ע ושם מסיים ובשחרר והסרו סו"י ליה העשה ולא מן העשוי, משמע כשהפירו קודם שחלה בו הנזירה מזה, אכן כדל"ה הביא סוף ביטא ד"ע ואע"ג דהפריה כמאן דפסיק חשיב וכן משמע מהא' שלפנינו.

(7) הוצא בבהע"ט בשם ר"ע כהשבוהו ועי' בב"י או"ח סי' כ"ו.

(8) הוצא בבהע"ט בשם תשו' ר"ע. (9) בבהע"ט "דליתיה" ובב"ב.

(10) גיל דנריך לנכוס "עד הכנף" וכונה כנאין דכל היכי דלא איגדס עד בלא סחר כדי ענינה כזכה ועי' לקמן סי' ע"ב. ובבהע"ט הוצאה התשו' בלשון אחר: ולא איגדס כנף דלית וליה' ל"עבור' דלחך רבנן גליב גדיל ובי שלטי ענף וקשר ההחתין וכו'... ואם כ"י החלה היא החמתיה אזלי כונה הג' דאם אך זוכה הנזירה עומדה שלא איגדס כל הענף אף שקלה מן ההוסיין איגדמיה כיון שהקברים במקומן לא אפדוהו לחדש, אכן נראה שבבהע"ט נהפך בתוך התשו' ענין אחר משיעור הנזירה מחמתן וכן באשכול ראונו בדבני השו' אחרת ההתחלה הפוחה' לא יפחה כסוף החשו' דכריס מהשו' שלפנינו שאין שייכין להחשו' שהוצאה שם. ועי' במדב"י באיטא ד"ה וכו' צה ובהנ"מ סוף פ"א מנזירה.

(11) הלכה פסוקה כרבנן במחזיה ומה בקנף דוקא בעלה כ' אשכר דסבר הנאון כריס מן חשוי שהביא בבהע"ט משמו דרך בעלה ה' חייבה אבל בעלה ו' ויהי פסורה ועי' במה סכ"ז המדב"י בשם ה"י שאין בב"ב או"ח סי' י"ג.

(12) החשו' לאסור נגד פשתן וביס צה פשתן נזיניה הוא ניכ מר"ע שהוצאה בבהע"ט אחר השו' ר' האיני בענין זה בלשון: ובתשו' ר"ע ר"מ דמחא מחס' אשכחונו בפני אכזה ביד והכמי ויביה... אבל לענין הלכה אפי' דלמדין סדין נזיניה ב"ס שופרין ובי"ס מחייבין והלכה כביה אפי' כל שיש בו פשתן ובי"ס סדין של פשתן לבדו אסור ואין מטיילין בו נזינה ע"כ. וכן נראה שהוצאה באשכול וז"ל: איכא מאן דפסק לענין סדין נזיניה כל שיש פשתן אסור להטיל נזיניה כלל והוסיף אפי' נזיניה דוחה כלאים היא כיוצא דמין נזינה הוא אבל בלילה אסור ללבוש כדקא' קאי והיינו דקאמר בשמעתא נזינה כשם כסות לילה ועי' מנחות מ': בתו' דיה משום כסות לילה ולקמן סי' ע"ד.

העשה לך ורחי ללא תעשה ולא תלבש שעמנו הני מילי מצוה הנוהגת המיר ולא ספסיר לה סירי אבל מצות ציצית כיון דביום נוהגת ובלילה אין נוהגת לא מאי טעמא דבעינא וראיתם אותו וליכא התינה ביממא אתיא מצוה עשה הנדלים העשה לך ורחי לא העשה ולא תלבש שעמנו כשמניע לילה במלה מצוה עשה דליכא וראיתם ולא תלבש כדקאי קאי והיינו דאמרינן בהתבלת ובפרק במה מדליקין נירה משום כסות לילה. (א) היא של בגד וכנפיה של עוד חייבת בציצית כיון דכולה טלית של בגד אעיג דציצית בעור היא דקא רמי ועור לא מחייבת בציצית אפילו הכי אמרינן זיל בתר עיקר ועיקר בגד עור הוא וחייב בציצית. ורב אחאי אויל בתר כנף קסבר כיון דציצית הוא ככנף קא רמי כנף עיקרא אי כנף דבגד הוא וכולה טלית דעור היא חייבת ואי כנף דעור היא אפילו טלית דכולה דבגד היא פטורה. (ב) מי שפסקה לו ציצית בדרך בשבת א"ל מקום שנפסקה ציצית דשות הרבים הוא (ג) מקום שיש שם ששים רבוא בני אדם אסור לשלמלה עד שתצא שבת ואם כרמלית היא מותר לשלמלה להיות אותו טלית עליו עד שיבוא לביתו. וכל שכן בעיד המנופפת ומעורבת שהיה נמור הוא שכך אמרו חז"ל (מנחות ל"ז:) דבינא הוה קא אויל בתריה דמר בר רב אשי בשבתא דדינלא איפסיק קרנא דחומי לא אסר לי' מירי וכולה שמעתא וכן בלישנא בהראה קא אמרינן אסר ליה דבינא והא תדנמא רב בר שבא קמיה דרב בלאו ולא הסור א"ל רב אשי הכי נמי כרמלית דרבנן הוא (ד) והלכה בכרמלית מותר שגדול כבוד הבריות שרוחה את לא העשה שבתורה ומשלל עד שיבוא לביתו ושפיר רמי.

ע"א. רב יוסף גאון. (ה) ודאי ברין הוא דמתבעי למישרי ציצית לפשהן אלא נירה משום כסות לילה דכתיב ביה בציצית וראיתם אותו וזכרתם ובלילה ליכא ראיה ואי מקרע סדינו בתוך שלש אהי למיחפוה והוה ליה ברלא גלימא הוא ומשום הכי אמור דבגן אסור למשרי חומי לפרינו דהוה ליה פשתן ועברו רבנן הקנתא לאחוריה חומי דכיתנא למנא דכיתנא.

(א) נראה שפסק ככזה בשם ר' זרח דזל בתר עיקר, ואחרי כן פי' דכתיב ל' אחת האולת ואולי שחסר בסוף הענין „וקייל כדנ, דמי קלי כוהמי" וכגו' כדכ"ט, אחרי כפי' דכתיב ל' עמם נהשבוהו לענין הדברים שפסק כגו' דמדין גליתא אהדדוה כגו' משום כסות לילה, כפי' האי דכ"י הוא של בגד וכנפי' של עור וסיים כה וקייל כדנ, דמי קלי כוהמי' ומהו' שפסיתו נראה שגם זאת הפסיק הנהפ"ט מחוך דכתיב ר"ט.

(ב) ההו' הובא באשכול בשם הח"י לגאון שפסקה לו ציצית.

(ג) פי' רמי עיבודין ג"ט. דמי עיר של יחיד וח' שנה ח"י דמי כאלן ופי' דין ר"ט כמי אשה בשם בעל התרומ' ומה שפסק עליו, ואלן דמינו עדעת ר"ט גיכ שלא נקרא רבא אלא כהואלכס שם ס' רבוא.

(ד) הלכה הסרה נהשו' שהפסיק בעל האשכול.

(ה) הנה האולת' לגאון (פי' לקמן סי' ע"ד) שפאלו כהשו' שאלוה דענדו רבנן חקנא'

לאחוי' חומי דכתיב למאני דכוחנא כיוון לחשו' זחא אשר לפנינו וכתיב דמינו כגאון ר' יוסף אמר ק'.

הלכות פסוקות.

צריכה טבילה אלא אם ראתה דם לאחר שטבלה טבילה ראשונה. (א) וכלי נדה בזמן הזה שהכל ממאין טומאה המורה שאין (ב) [לה] טהרה עולמית אלא באפר פרה כותר ללבשן בין יש עליהן דם בין אין עליהן דם אם דעתה יפה ומתקבלין עליהן (ג) אם לבנים הם בין אנשים ובין נשים מותר ללבשן אם מתקבלין עליהם אבל איסור טומאה אין בהם שהרי הכל ממאין במת ובאהל מת ובקברות ובעצם אדם ואין להם טהרה עד שתבא פרה אדומה.

עז. שאילו לקמיה דרב יהודאי (ד) נדה מהו לצלווי ואמר שפיר דאמי (ה) ושאילו לקמיה נדה שלא טבלה מי איתה באיסור כרה ואמר אית.

(ו) ותו שאילו לקמיה טבילה נדה מן התורה מנין ואמר מקל והומר מטענה.

(*) (הלכות יולדת ובעל קרי). עתה ר' חנוך. (ז) ושאלתם היושבת על

דם מהור אסורה לשמש וכמה אמר רבא עונה הלכתא כרבא או לא ואם תמצא

לומר הלכתא כרבא צריכה טבילה או לא. פירוש כגון אשה שילדה זכר וישבה

ימי טהרה עד ארבעים יום או ילדה נקבה וישבה ימי טהרה עד שמונים יום

אחר ארבעים יום לזכר ושמונים לנקבה אסורה לשמש עונה אחת או יום או

לילה בינם ארבעים ואחד לזכר ושמונים ואחד לנקבה ואחר כך תשמש ולענין

טבילה אם הפפה וטבלה אחר לידתה אין צריכה טבילה (ח) אם לא שלא

דאחה דם.

עז. רב האי. (ט) ורשאלתון הא דאמר רב (נדה ס"ז): נדה בזמנה

האנרגטי שהפיד שהגאונים החרימו על דם פהר לכנגדו איסור וכן נמלא בחשו' לרי לזקוק גאון, ואם כוונת הגאון שר שלום שעל כל דם פהר צריכה טבילה אפשר שהגאונים הקדמונים ר"ל והש"ס החמירו והגאונים שאחריהם החירו וע"י כתי"ף ובחשו' נדה (ל"ז, ד"ה אב"י ובדמבי"ס סי"א ח"ב ה"י).

(א) הנה הראשונים החמירו מאד בענין הגדה וגם בזמן התלמוד היה לה בנד ללבוש

דימי נדוזה ע"י רש"י כהצוה ע"י. ואחרי כך כשאלו הקדושים ואסרו בגדי נדוזה ולנעם בהן

ובכל כלים בלו התלמידים ואלו מן הגאונים האחרונים אם יש לאסור אחרי שלפי דעה רובנים

אין פומאס כו"מ, ועל זה ספק הגאון שמוהר ללבוש בגדי נדה וע"י כתי"ף סי' ה' ובגמ"ר

סי' פ"ז וע"י כתי"ף לרי האי שהביא הראש"ב ב"י חיוקה ובא"י ח"א סוף סי' ש"ס מה שהביא

בשם ספקי נדה ונפ"ז על ש"ע יו"ד סי' קכ"ה סק"ו.

(ב) כ"א כתי"ף וחסר בדפוס. (ג) חולי הסר כגון חיבה: ומכ"ס.

(ד) כתי"ף ד' ליק סי' פ"ה. וע"י סי' ק"ע כתי"ף אשר עליה נחשם גם כתי"ף ס"ר

כפרונאי וכתי"ף רח"ב.

(ה) שם כתי"ף ד' ליק וע"י כתי"ף ח"ס נדה שלא טבלה שמתעב ניכ שהביא ענין זה מ"ל יודא"י.

(ו) שם ובמקומו והרשב"ם מזכירה בשמו וע"י איז ח"א סי' ס"ח וע"י יומא ע"ח.

(*) מה שרש"ס ה' יולדת ובעל קרי מלאה שמעוה הוא שמבעל קרי לא מזהר מאומה

וכתי"ף שלפניו דינים מרדס ומיולדת.

(ז) כתי"ף א"י ניכ כתי"ף והחליט הדף כמו כתי"ף פ"ו ונראה שזו הסי' רק קוטר מתח"ו

שלפניו. (ח) כ"א כתי"ף וחסר בדפוס.

(ט) ספק הגאון דדדאי"ב אולם ניכ לא הוהר לפטול ביום אלם כתי"ף אלם לא ביום ז'

לא הטבול אלא בלילה ושלא בזמנה טובלה בין ביום בין בלילה היכי עבדין השתא הכין חזינא רבל היכא דאיכא סכנה בלילה שרי לה לטיטבל ביממא דלא שרי ליה לאיניש לטיטבל ביממא אלא משום אריותא. ורב אחא בר יעקב בפאפוניא משום ננבי ורב יהודה בפום בריתא משום צנה כי היכי דתנחות בשמשא ולא הסכן נפשה ורבא במחזא משום אבולאי (ח) ולא ליתפסיה לדבר עבירה אתרא ראת ביה סכנה בלילה כי הני טבלה אחר זמנה ביממא (ג) וכל היכא דליכא סכנה לא תטבול אלא בלילה משום סרך בתה דהא דב הדר ביה.

פ. רב שרירא. (ג) ולענין סה ששאלתם בשביל הגדה שאין יכולה לטבול מפני צנה ומפני סכנה ושהמים רחוקים ושיאונכם יכולים לעזוב את המקום ולילך אל מקום אחר לא מצינו הקנה לגדה כל עיקר לבעלה אלא בטבילה אבל להשתמש בבית ולהיות עושה כל מלאכה והיא נוגעת בכל והכל נוגעין בה ולהתפלל ולנהוג (ד) [בכל מהרות] כל מהירות בעלמא כיון שרחצה אעפ"י שלא טבלה העשה כל כך אבל לבעלה הזהרו שלא יבא עליה עד שהטבול.

פא. רב האי. (ה) והלכה הנושא אשה בתולה כשהוא בעל בעילה ראשונה שהיא מצוה פורש ממנה ואסור לבעול בעילה שניה עד שהספור שבעת ימי נקיים והטבול (ו) בסיים היים מפני שדם בתולים גורם לדם גדה שיצא עמו וכשהיא נבעלת בעילה ראשונה אוחזת אותה רעדה והלחלה ובזמן שהאשה מהלחלת היא פורשת גדה ובענין שנאמר ותהלחל הסלכה סאד אמר רב שפרשה גדה (בגילה טו.).

פב. רב האי. (ז) אשה המקשה לילד וראתה רם בקישויה גדה. (ח) פירוש אחר עשר יום שבין גדה לגדה הלכה למשה מסיני והי נינהו הלתא רובה ושבעה ימי נקיים ואי הויה יומא דחדסר הררא לנידותה. (ט) אנשי סורת גדה

זלא כר' זרחי הלוי שלפל כגדו דהצ"ט נתיב, והאשכיל הביא גם כן שיטה הסובבת כן וכי יתקן שלפל עדה.

(ח) כתי' דלא ליתססיה. (ג) ביתמא וכ"א כתי'; וכדכוס "דיממאי סעות. (ג) כתי' ס"י קס"ט והנה הקול הגאון בענינה כשהיה וכדומה. וע"י הכי' חשב"ן ח"א ס"י מ"ו שהביאה כתי' כז"ד ס"י קס"ז. (ד) כתי' וכתי' ודכוס חסדוה התיבוח האלה. (ה) כתי' ס"י קס"ה וכתי' המלה כמו שהיא לפנינו והלכת' והנה חשו' בענין זה הביא הח"א כתי' הוקח מר' האי' וכבר נאמרו גאונים לשנו' בענין זה ע' נ"ק ס"י כ"ד ובאשכול מה שהביא בשם ר' עזריאל ור' הלפ'.

(ו) ג"כ כשיטה הגאונים עדה ספק זכא צריכה מיכ חיים והמנהיג שלפל ע"ז הרבה. וע' ש"ה ס"י קס"ד ויטנה ג"מ ס"י ר"ז וכתי' היב.

(ז) כתי' ס"י קס"ב, וכן הביא במנהיג סוף ה' גדה בשם ר' סעדי' ובח"י ס"י סימ' ובאשכול הונה שיטה ר' יעקב גאון להחיות כיון שלא ראהו כש"י ור' זדוק אמר שדכותו האחרונים חסרו. (ח) ע"ש כתי'.

(ט) כתי' ע"ה. והנה במנהיג העהיק ג' דברים גם הרמזה פניו ידיו ורגליו והדב בעל איי היס חשב שהסוף הרב ידחיו זמתי, אכן כדכוס חלוק מנהיגים אשר נאמרו כדכוסים ג"כ ע"ה דברים ע"ן חלוק מנהיג' ס"י י"א.

משהמשת בכל צרכי הבית הוּן משני דברים אינה מונת לו כוס ולא מצעת לו את הסטה ובני ארץ ישראל אינה נוגעת בדבר (א) לא בבעלה ולא בכלים שבבית ומדוחק התירו שהניק את בנה:

פג. רב ע. מ. ר. מ. (ב) וששאלתם לי מהצריכה שבעה ימי נקיים רצופין או אפילו כפחזין תא שמע: דתנו רבנן (כריתות י.) ושלושים יום ושלושת ימים השב יכול אפילו כפחזין תלמוד לומר [יום] מה יום כולו רצוף אף שלשים ושלושה רצופין והילכך שבעת ימי נקיים ודאי רצופין ואם הפסיק מומאה בנייהם הרי היא מומאה (ג) פירוש היושבת על דם טהור אסורה לשמש כגון שהיתה משמשת עם בעלה בשלושים ושלושה ימים של זכר או בששים וששת ימים של נקבה כיון ששלמו ימי טהרה פסק ימי קץ טהרה שאמרה 'הורה אעפ"י שאין רואה דם כל עיקר אל ישמש עמה מאי טעמא שניון שהוהוק מעין משופע ובא חייושין שמא רואה עמו במטה באותה לילה ונעשית נדה נסורה ועשו הכמים זיל הרחקת יתירה לפרוש ממנה (ד) אול אותה לילה של שלשים ושלושה לזכר ושל ששים וששה לנקבה. (ה) ואילו איהתא דאפילו שיליא בעלמא אע"ג דלית בה ולד אצרינן אי אפשר לשיליא בלא ולד (ו) והאי אתבויה אהמא ויתבה ימי מומאה (דנקבה ז) והיכא דראתה דם סתוך שבעה לאחר שבעה מתוך ארבעה עשר לאחר ארבעה עשר דלא איפסיק בין דם טמא [לטהור] אי נמי סתוך שלשים ושלושה לזכר לאחר שלשים ושלושה או סתוך ששים וששה הנקבה [לאחר ששים וששה דנקבה ולא] איפסיק בין דם טהור [לממא] אסורה ער הפסקה ויתבה שבעת ימי נקיים רצופין ומבלה והדר משתריא מאי טעמא משום הכיליה נשים דהאידנא ספק זכות נינהו ונדה דאורייתא לית לן יולדת נמי יולדת בזוב היא וכיון דיולדת בזוב נינהו קימא לן דכל דיולדת בזוב ער הפסקה שבעת ימי נקיים אסירא דהא זבה הוא אבל ודאי פסקה שבעת נקיים מבלה ומשתריא ואי הויה דם בימי טהרה כוליה דם טהור הוא ער ארבעים לזכר ושמונים לנקבה (ח) ואתתא דמפלא דמות הויה כיון דגלגלא (ט) דמי לבשר ודם אידה הויה ויהבינן לה ימי מומאה וימי טהרה.

הלכות כהנים בזמן הזה.

פד. מ. ר. ב. צ. ס. ה. (י) והלכתא כהן דעבר ונסיב גרושה כל בני דהוי

(א) כ"א כ"ח כ"ט כ"י וכלוף מנהיב. וכדפסוק 'איה נוכחתי והנה כשית וכמאני הנרס' אינה נוגעת בדבר לה ולא ככלים, אכן כחלוף מנהיב: 'ל יו"ש הנרס סתם, נדכר' כשוס דבר. לכן נראה להעמיד הנרס אשר לפנינו 'לא כבעלה ולא ככלים'.

(ב) כ"ח ס"י קע"ג וגם כ"ח רכ"ב על מלחם סב ר' עמרם.

(ג) היכא סי' הסר כ"ח וליה' כ"י וכלן מתחיל ענין אחר סי' הוהפנה על דם סהר ועין לעיל סי' ע"ו וכיטות סי' כ'. (ד) אולי י"ל כל אותה לילה וכ"ח חקרה התיבה.

(ה) כ"ח. (ו) כ"ח וס"י אהמתי סוף דלחמת.

(ז) כ"ח והקני' הוסיף ע"פ הכ"י וכה"ל. (ח) כ"ח.

(ט) תקמו ע"פ הכ"י וכדפסוק איה': כיון דגלגלא דגסה ואלולדי דכשר ודם ליה.

(י) כ"ח סי' סי' וס' הוא כאלוהי כלאיות מן התלמוד, אכן מס סתב לפנינו

ליה חללים אינן וכל בנתא דחויין ליה פסולות לכהונה לעולם אבל ישראל שנשא חללה בתו כשרה לכהונה והאי חלל זכר אע"ג דנסיב בת ישראל כל בנתייה פסולות לכהונה וכל בנים ובנות דמוליר כוליהן פסולים לכהונה ער עולם ובתבעי לאפרושינן ואכרוזי עליהם דליפרשו כהנים מנהן ולא ליתקלון בהן זכתן פושע היה דרחמנא קדושה ליה ולזרעיה ואיהו קא סחיל זרעיה ובתבעי לשטותיה עד דפריש מינה ואלקוייה ויראו אהרים ויוסרו ובני ארץ ישראל קנסין ליה להאי סן מתנות ואי הוו חיישין דאזיל לדוכתא אהריתא ופרים יריה הוו קצין ליה לראש אצבעותיה וקבעין ביה סומא דלא ליפרים יריה ורוקא דלא הדר ביה ועומר.

פ"ה. רב שר שלום. ב) וששאלתם בהן שנשא בת משוחרת בהה כשרה לכהונה או לא. לא פרשתם אותה בת משוחרת אביה ישראל הוה נ) [או משוחרת הוה במות אמה לפיכך הוצרך הרבר לפרש לכם בת משוחרת זו אם אביה ישראל הוה] בהתר נמור נשאה בהן זה ובתו כשרה לכהונה בעקר כל כשרות ואם אביה נר או משוחרת הוה ואמה כבר פרשתם שמשוחרת היתה שלא כהונן עשה בהן זה שנשאה ובין כך ובין כך בתו זו ששאלתם כשרה לכהונה היתה נמור לדברי הכל ואין בה צד פסול כל עיקר ואין לחוש לה.

פ"ו. רב עמרם. ג) כהנה שנשאת לישראל נעשית זרה לכל רבריה ואסורה לאכול בין בתרומה בין בהלה בין שלה בין של אהרים וכן בין לוי אסור לאכול בתרומה ובחלה בין שלו ובין של אהרים שלא מצינו קולא בין בתרומה עצמו לתרומה אהרים ואפילו תרומת מעשר של לויים הושבה בתרומה גדולה שהרי כתוב בה ונחשב לכם תרומתכם. ד) ובהן שנבנם לברך במגעליו ובסגדליו אסור ודוחין אותו שכן שני הכמים זיל (סופה מ.) אין הכהנים רשאין לעלות במגעליהם ובסגדליהם לדוכן וזו אחר מתשע הקנות שתקן רבן יוחנן בן זבאי ה) ובן אם יש סומן בידו או ברגלו או בפניו מקום שהצבור סתהכלין

ומהכשי לאפרישין עד סוף השנה הוא חוספה ולא כהוב טס ועיין לקמן סי' פ"ח.
ה) ססק כ"י יוסי וכהלכה בקידושין פ"ח: דאם נשא כהן עם נר נשא נזרה אין מוילין אותו מידו ונזהו כשרה לכהונה ועיין סי' ר"ע מנכסותי על האי מהני, והאי כמ שנשא' כהן מסכרי' דכורחה בקדוש' הוי' ועי' נרמכיס סי' מ"ב כ"ב.

ב) מכאן: 'או מאוחר הוה' עד 'כתיבה גמורי' הסה כ"א.
ג) רלשיה ההלכה הוא בשין דף ג' סי' י"ח, וההוספה בתשו' שלמינו היא שהאסורה לאכול בתרומה אף התרומה שהטריטה אינה אומלה וכן הלוי המטריט תרומה וחלה משלו אינו אוכלה בשום שנים ועי' נשיה סי' קצ"א.

ד) הלכה פסוקה דאסור לכהן לכהן כמגעליו והיא קעניו מעט נכ כסי ר"ט.
ה) הלכה כן הכ"ס מגילה כ"ד: וכמהבונה כדשיג ואלו י' לומר שדעה הנלוך דניש מומן כשני ידיו ורגליו אף אם ידוע אינו מועיל כיון שהמוט דנר שני מסהכלין ט. אבל כסומא כ"י משינוי זה מהיר אם היה נדוש ולפי זה מה שאמרו אם הוא ידוע אמרו רק על זבלגן וסומ' כ"י משינוי ובמי שאינו מהך האזהויה יסב ולא על שאר המומין, אכן הסו' כד"ש והבדרכי אמרו דאף כשאר מומין הדין ק וכדילו רליס מן היוזבלמי ועי' נרמכיס וכד"ה אר"ה סי' קפ"ח.

בו לא ישא את כפיו ומסלקן אותו אבל סומא באחת מעיניו אם נידש בעירו כמה פעמים ולא מיהו בו ה) כשהולך למקום אחר אין מסלקין דאמרינן ואם היה דש בעירו מותר.

פז. רב נטרונאי ז' ושאלתם בהן שנשתמד וחזר בו עולה לרובן וקורא בתורה החלה או לא. כך ראינו שאם חזר בו דיו להיות כשאר ישראל או ככהן בעל סוב אבל לעלות לרובן ולקרוא בתורה החילה לא ג' כי עברו ליה הדא מעלה כי איהו בקדושתיה כדכתיב וקדשתו לכל דבר שבקדושה לקרות ראשון ולברך ראשון כיון דבעי לברוכי אשר קדשנו בקדושתו של אהרן וצונו לברך את עמך ישראל זה כבר הלל קדושתו של אהרן. ואם קורא בתורה ההלה יש חילול לתורה בכך ד' שיאמרו ישראל אנו עומדין בהוקריתו ובעלי מצות וזה פרש ופקר ורצא כן הכלל עכשו שחזר לא דיו שהיה כמותינו. ועוד אמרינן כהנים ששמשו בית הונאי אל ישמשו במקדש בירושלים ואין צריך לומר שנשתמד ושימש לפני עבודה זרה שאסור להשתמש בקדושה שנאמר אך לא יעלו כהני הבמות אל מזבה ה' בירושלם. אבל לאכול חלה בומן הזה אוכל סידו דהוה אכהנים בעלי בומין שפסולין לעבודה ואוכלין סתנות כהונה.

פח. רב שמואל בן חפני ה' ובהן דנסיב גרושה ושמתו יהיה תרין תלת יומי ולא שבקה ואמר לא ניהא לי דניהו בהן משמתין ליה לעולם עד דפריש מינה ומגרש לה ואי אמר דלא נחא לי למתו בהן לא משנתין ליה דאמרינן בנין שאם לא רצה נופין אותו תלמוד לומר וקדשתו בעל כרחו כל דאמר למעבר עבירה לא שבקינן ליה וכל שכן בהן דרחמנא קרשיה ואיהו קא מחיל זרעיה לישתמה תמיד דכל יומא דאיהיה בהדה ו' בעבירה קאים ולהפרט על בניה דהללי אינון ובנותיה פסולין לאינסובי לכהנים דהנן בת חלל זכר פסולה בן הכהונה לעולם.

פח. רבינו האי רב נטרונאי ז' בהן שכטמא למח ילקה ארבעים.

ה) כג' סוכר דאם מרוב צעירו לנכך ולא מיהו צו אף כשנא לעיר חמיה אף לריבין לסלקו וכחונה אם היה דש צעירו לעשות כן ולפי זה כשנא בלוקרלי לעיר חמיה גיכ מנכך אף טלא שפה ש; חמו דכר חדש ועי' בה"ד ס' כיה ונב"ח או"ח ס' כ"ח.

ג) כהנאים החמירו צום והסחי' איהא בלרובא כח"ג ס' י"ד וכמו שהיה לפנינו בש"ה ס' כ"ז ובשכ"ל והובאה בשכ"ל הלקט, ועיין בל"ח ח"ב ס' י"ב שהביא סחי' חרובה מ"ג מ"ה להחיר וגנאה שבזמן שרבו האנשים החירו והקיזו חמרי גרסה ולאכזבו צום.

ג) כהנאו ט"פ השכ"ל ובדפוס הסרה חיבה לא.

ד) הוספה זו עד "הואים שגמחי' איכא בכל המקומות שהובאה החזובה.

ה) ככ"ו הובאה החסוי' גיכ מל שס ר"ש ג' חסני ובלי שס היא בש"ה ס' ק"ס ועי' שס ס' ל"ח, והובאה בכ"י בל"ח גיכ ח"ת על שס ה' נטרונאי ועי' גימ ס' ק"ה וס' ק"ח.

ו) כ"ח בכ"י ובש"ה ובדפוס לפנינו "בעטרה".

ז) ככ"י ובש"ה ס' קכ"ח כרובה סגלכה עלי' שס חומרי' וגנאה שהיא מ"ו ככ"י והסוכה בלחמיה כסן מסמח לחמיהו היא ל" נטרונאי, ומפרי שהכלטה קרות כתב המסדר שס ב' כהנאים על דאשן ועיין גימ ק"ז.

ה) והלכהא כהן מטמא לאהותו ארוסה ואינו מטמא לאחותו נשואה. וששאלתם
 כהן שנכנס בבית שיש בו מת בזמן הזה או בבית הקברות מלקין אותו או לא
 כך ראינו בין שקדושתו קרושת עולם היא אף בזמן הזה שאין בית המקדש
 ואין עבודה עובר בלאו וחיוב מלקות. ושנינו (גזיר מין.) כהן וגזיר שהיו מהלכין
 בדרך ומצאו מת מצוה... והכמים אומי יטמא נזיר שקדושתו קרושת שעה ואל
 יטמא כהן שקדושתו קרושת עולם וכיון שאמר חזיל אל יטמא כהן אם נטמא
 במזיד חייב מלקות ואף שנכנס בבית הקברות במזיד חייב מלקות דאורייתא
 אבל נכנס במקום ספק טומאה אין חייב מלקות דאורייתא אלא מכת מדרות
 ומלקות דאורייתא לא נהגא היום אלא מכת מדרות נהגא ומכת תורה ארבעים
 חסר אחת ומכת מדרות אינה כן אלא חובטין אותו עד שיקבל או עד שתצא
 נפשו ג) ובמה הוא חובטו ומכהו באפסו כפיל לשנים ואין צריכין השכון אלא
 שורא רדיני.

צ. ר' הנוך. ז) וכהן שנשא נזירת או גרושה או הליצה דלא הויאן
 לכהונה כשהיא מתה מיטמא לה בעלה כדרך שמיטמא לכשרות.

הלכות איסור והיתר.

צא. ה) ומנהגות ישיבות ספר תורה בין (במוציאין) ו) [כשמוציאין] אותו
 החלה לקרות בו בין בשבת בין בהול ובין בשמחודין אותו ספר תורה למקומו
 עומדין לפניו ויושבין לאלתר דקאמרינן (קידושין ל"ג:) איבעיא להו מהו לעמוד
 לפני ספר תורה ר' הלקיה ור' סימון ור' אלעזר אומרים מפני לומדיה עומדין
 מפניה לא כל שכן. וכן נהגו בשתי ישיבות. ז) הגלחת בית השחי ובית הערה
 אם מגלה כל גופו מצוארו ועד רגליו מותר ואם אין מגלה מכל גופו אלא בית
 השחי ובית הערה אסור משום שנאמר ולא ילבש גבר שמלת אשה.

צב רב עמרם. ח) חזן הכנסת שמרננין עליו בדברים רעים צריך להקהל

ה) ככ"ו ראובן כהן ר' נפרנתי וההלכה ליה גס עס בש"ה.

ז) ככ"ג ס"י מ"ה בלחוכה, וכס"ה ס"י קפ"א חסר רוב הענין והוא ככ"י כמו שהוא
 לפנינו. ג) כ"א ככ"י וס"ה וכנדסם, וכמה הוא חובטו.

ה) ככ"י י"ד ס"י ע"ג המה על הא"ח עכה דהא דאין מטמא לשלוח רק היכא
 ששעה שמה בעלה ושאלה וחס"כ כל אכל השלוח לכהן כהן מטמא להן, והנה לנו רואין
 שגם ר' חזקן אסק כן ולפינו כהוספא ס"ב דיבמות לאסור חכן ע"י בחיודו הכס"א יבמות
 כיב כהיה לפנינו נוסף אחרת כהוספא.

ה) הובא בסידור ר"ע ובסור א"ח ס"ס קמ"ו ושלשנו עליו, ועס הכותב ר' עד א"ס.

ו) כ"ה כמור, ועיין במס' סופרים פ"ד.

ז) ר' עריה הרי ככ"י שאין מנהג כן לגשים והובאה הוצגו בשו"ת דעניא ס"ה ס"י
 קכ"א וכשאלה עס הוצגה בהבנה שלפנינו שאסרה ועיין ר"ן על הריף מכוה סינ.

ח) ההשו"י הובאה במהני ס"י הענייה בשס ר' עמרם וכשכלי הלקט ה' תפלו בלחוכה
 ובפרסם ס"י כ"ו כל"י עס האומת, עיין עוד על ענין כזה בש"ה ס"י מ ו"א וכל"י הים וככלכו
 ועל הדין שעה הובאה בשו"ת ר"י מינש ס"י ל"ה.

להוציאו ולהכניס אחר החתיו שכל המרצה בין ישראל לאביהם שבשמים צריך להיות צדיק וישר ונקי בנופו מכל דופי ואם אינו כן אהול היתה לו נתלתי כאריה ביער נתנה עלי קולה על כן שנאתיה, זה שליה היורד לפני התיבה שאינו הנוק. (ח) בנר שפרשוהו עד הסת ונגע בנופו של מה כוהר בהנאה כמה דלא אומניה לא סיתהר.

צג. רב נטרונאי. (ג) [וששתקתם] [ושחקתם] שאנו רנילין ליקה ראשים של בבשים בראש השנה ולאכול ולשהוט כל אחד ואחד תרנגול בערב יום הכפורים ובמצאי שבת בבוא מאורי האש אנו מסתכלין באיר האבוקה בכפים ובצפרנים ואנו מסילין לתוך הכוס מעט מים וזוהו וחזר ושופכן ושאלתם לפרש לכם דבר זה (ג) [זה נייחיש הוא לטובה] וחזיל ורוב אנשי בבל כך רנילין לעשות שבערב ראש השנה לוקחין בשר או ראשים של צאן ומבשלין אותן במיסני או בדבר של מתיקה ואין מבשלין בישול שיש בו חוסין ואומרים נאכל מיני מתיקה (ד) [כדי שתהא שנה כלה מתיקה] ועריבה ולא יהא בה דבר רע ודבר צרה וביום טוב הראשון של ראש השנה ובערב יום הכיפורים שוחטין תרנגולין כל אחד שבבית ומחזירין אותן בחייהן על כל אחד ואחד מבני הבית ואומרים זה תחת זה זה חלף זה זה בשביל זה זה מהול על זה יוצא זה למיתה והננס אתה פלוני בן פלוני להיים ולא הסיה ושוחטין אותה ומחלקין אותה לעניים וליתומים ואומרים יהא זה כופר שלנו ויהיה עלינו כפרה ותכמים ובעלי בתים עושים בן יוש שעושין אילים ובבשיב. (ה) מי שמת לו סת והולך לקברו בין עם הכת בין שלא עם הכת אינו צריך להעביר מליתו הימנו וליך בלא כסות ואין לו קיבול שכר בכך אלא בזיון שיש בדבר ומה הנאה יש לו לבוזה עצמו בלא מצות קריעה והאי מצותה הוא אבל לכת בלא כסות בוויא בעלמא הוא ולא סיבעי ליה.

צד. רב נטרונאי. (ו) ומי שבא סאליו לביד ואמר הרגתי את הנפש

(א) בהבוכה הגאונים די ליק כסא ר' יהודאי ועי' בסנהדרין מיה. דלכיה ולא חזניה מוקר וזכר מודק גס רכא ומתוך דכרי רכינו משמט סבינו רק אס באקראי הניחו סס, ואולי אס הניחו כדי להשאר על המה חסור וכימ מדברי רמב"ן כתיב אכן עיין בניי סס שהכיל שיטת אחרים ועי' בראש' בס' אלו מגלחין שפי' ה' דיכמות ס'ו: דל'אמל' אס פסוהו אלעמי דהקבל עמו. (ב) ההס' כתיב ס'י' אמי, וראשיה גס כתיב די ליק ס'י' מי' ואוכלה בליז בלכותה ס'י' כ'יה ס'י' רכיו ולפנינו היא מר' נטרונאי ועיין בחצ' ס'י' קסיו, ונשי' ס'י' ק'ב וק'ג, ל'יס ובמדכ'י יומא ומה סכתוב בראשיה ושחקתם ל'ל ושחקתם וכי'א בליז' וכתיב איה' ושחקתם". (ג) כ'יא כתיב ובחסי' די ליק מ'י. (ד) כ'יא סס. (ה) הלכה זאה איה' גס כתיב והכ'יה סבי' כויד ס'י' שימ ס'י' מי שפי' חולין כקפ פסופס כסוהו העלין מעליו וכהו ספי' משוכס הוא ואינו אלא כמו סס'ירו הגאונים ועיין בדמכין כתיב.

(ו) הבהו סוכס כסות מהרי' וי' הניב והכר ר' יעקב הניח ממנה לריה דמלקן כתיב אף מלקה דלוריית' ובהו ה' דאין סוכלין את האדם לעדוה עיש עמלו ק סס' ר' הלי סוכס מלח רכב המניד ס'י' מ'י' מוטן ונטמן.

הללתי שבת או שעברתי עבירה אין סנדרן אותו ואין מלקין אותו ואין פוסלין אותו לעדות על פי עצמו דכי אמרינן הודאת בעל דין כפאה עדים דמיא הני ביילי בסמונא, אבל בקנסא לא דקיימא לן אדם קרוב אצל עצמו ואין אדם משים את עצמו רשע אבל דמיא מי שבא לבית דין ואמר הללתי שבת אכלתי חלה בעלתי נדה ורוצה לעשות לו כפרה מלקין אותו ועושיין לו כפרה שלא הודה מעצמו אלא שעשה תשובה ואילו היה מקדש קיים סביא קרבן ומהכספר לו ועשויין ביון שבא לבית דין מלקין אותו וזו היא כפרתו דקים לן מלקות תחת כיתה עומד ודאמר רבא אין אדם משים עצמו רשע לא לענין כריתות אלא לענין סיהות ב"ד בלבד. (א) והקורא לחבירו עבר חייב לנדותו עד שירצה את חבירו. (ב) ולברך ברכת איווסין (ג) על כוס אחד וברכת נישואין על כוס אחד אם אפשר ויין סצוי להם שפיר דמי ואם אי אפשר מברכין לכולם על כוס אחד ואין בכך כלום. (ד) כוס שרחץ מהם אין שותין מהם מפני שהן קשין לשבחה. (ה) וששאלתם (ו) כל [בר] ישראל שנהפוש (על) ז' [עם] שפחתו לשום זנות מה דין יש עליו, כך הוא הדין שמוציאין אותה סמנו ח' [ומוכרין אותה] ומפורין דמיה לענין ישראל ומלקין אותו ומנלחין שערן ומנרין אותו שלשים יום. ט) ומי שהעיד עליו עד אחד בדבר עבירה שחייב עליו קנס י' ועד אחר העיד עליו בדבר שאינו חייב עליו או שהודה על עצמו במקצת י"א) אין משביעין אותו כל עיקר לפי שאין נשבעין על עבירה אלא על הסמון שכבר כושבע סהר סיני הוא ואם האמר גול ופקדון נמי נשבע עליהן סהר סיני ממון שיש לו הובעין אמרה תורה ישבע כרי להפיס דעתו של בעל הפקדון והגול והאבדה אבל עבירה י"ב) שבועה אין באן נתבע להפיס דילכך אין משביעין על העבירה לא כשמודה במקצת ולא בעד אחד. י"ג) וששאלתם מי שנחמד בגנבה ואין עליו

(א) הלכה ע"פ הש"ס קידושין כח. ומשמע מסך סהחיוז על כ"ד לנדוהו וע"י ח' וי"י כס. (ב) רמזה הלכה זלח כזאת סי' רע"ז והנה דין זה לקחה ב' כוסות לזכרה איווסין ומישאין היה נהוג בזמן הגלויים וזאת' כן נמס' סוסדים סי"פ ובח"י כרני ספחים דף קכ"ב: דיה שאין ונכ"א"ש. (ג) כ"א כמי. ונכדסס חסרו הדיבות. על כוס ח"י.

(ד) הובל כז"ח סי' רע"ו. (ה) כז"ח ח"ג ז"ו סי' י"ג. (ו) כ"א כז"ח ונכדסס כחכרון "כר". (ז) כ"א כז"ח ונכדסס "כס". (ח) כ"א כז"ח ונכדסס כחכרון "ומוכרין אוהה". (ט) כקוט"ר כ"ג"מ סי' קל"ו וכז"ח סי' ז' וזאת' נס כחש' הכיף סי' ש"ג. (י) ז"ל: או עד אחד.

(יא) ז"ל כמק"ה דבר עבירה וז"ח כ"ג"מ. (יב) ז"ל אכל כושעה על עבירה. (יג) השאלה נראה שהיא משבחה וכז"ח ח"י: "וכי ח' ר' הילאי ג' ששאלתם מי שנחמד בגנבה ואין עליו עדים אכל י' עדים בגנבה (חסר) ומס קודם לכן מה עושין לו... וזאת' נכ"ד לכניה, מי שנחמד בגנבה ואין עליו עדים או י' עדים בגנבה ומה ח' קודם לכן מה עושין לו. (הוכחה עבור ח"מ סי' כמ"ח) וכז"ח ח"ב סי' ק"ג תשובה לבי הא"י וז"ל מי שנחמד בעבירה וז"ל לו מס ככל המדינה ועד ח' מעיד עליו והוא כוסר מהו להכנישו כך ראוי שאין עסק ככאן לנכדסס כלל אכל מאוס ההמד מלקין אותו י"ג עין מכות מדווח וכו'.

עדים אבל יש עליו עדים בנגבה אחרת קודם לכן מה עושין לו כך ראינו שאין עליו מלקות שלא נתנה רשות להלקות אלא בשני עדים ואפילו על פי עד אחד אין מלקין אלא נחרץ נידה בספר תורה ושפורות. (ב) ואיסורי דרבנן דלאו [בעין] דאורייתא כגון איסור לאדם למלא שחוק פיו בעולם הזה ולשמש כסותו בשני רעבון ולישן יותר מששנת הסוס וכל [ביוצא בהן] העובר עליהן אין חייב לא מלקות ולא נידוי אלא קורין אותו עובר על תקנת חכמים. (ג) וששאלתם למה אין מקדשין ואין כונסין בין פסח לעצרת אם מהמת איסור ואם לאו הוה ידעין שלא ששים איסור נגעו בה אלא ששים סנהג אבילות שכן אמרו חז"ל שנים עשר אלפים זוגים תלמידים היו לו לר' עקיבא וכולן מהו בין פסח לעצרת על שלא נתנו כבוד זה בזה. ותאמי עליה וכולן מהו מיתה משונה באסכרה ומאותה שעה ואילך נתנו ראשונים בימים אלו שלא לכנס בהן וכי שקפץ וכנס אין אנו קונסין לא עונש ולא מלקות אבל אם בא לשאול לכהתילה אין אנו סורים לו לכנס ולענין קודשין מי שרצה לקדש בין פסח לעצרת מקדש לפי שאין עקר שפחה אלא בחופה. (ג) וששאלתם מי שנחשד בעבירה ואין עליו עדים במעשה אלא בסיפור שמספרין בני אדם ושמשחקין וקודם לכן יצא עליו שם שפרוץ היה מה דין יש עליו, כך ראינו שיש עליו מלקות דאמר רב מלקין על לא טובה השכועה שנאמר אל בני כי לא טובה, השכועה הני מילי בפנייה אבל נהשר באשה איש אין מלקין אותו שלא יצא לעו על בניה שהן סמורים וכן הלכה. (ד) ושוארתם עד שיראו כמכחול בשפופרת הני טילי לענין קטלה אבל לאסרה לא בעינן כמכחול בשפופרת אלא כראסר שמואל ובמנאפים עד שיראו מנאפים.

צ"ה רב נטרונאי. (ה) והלכתא ביון שהתהיל שליהא דצבורא בבית הכנסת יצאו כל הצבור ידו חובתן והוא רמיכין דעתו וצאני אמן בתר שליחא דציבורא (ו) והרוצה לחזר ולהבריל בביתו הרשות בידו ואם לא רצה או שאין לו יין יצא ידו חובתו בהברלת שליה צבור (ז) אבל קדוש ודאי חזר ובקדש בביתו דאין קדוש אלא במקום סעודה ואעפ"י שיצא ידו יין. (ח) והלכתא

(א) מ"ל שכוף קנה השוי אחת אחר חלקה בין איסורי הורה לאיסורי דרבנן וכן מנכנס כמו שם לפניו ומתו שחאיסורי דרבנן מתיך מטה מדדות זה הכלל מן הסתמי הוא כ"ה ס"י מ' וז"ך לנרסם כלן: ואיסורי דרבנן דלאו כעין דאורייתא וכל כיוצא ביק' בן איש' כשי וסחמי איש' בקצרה כהני כריף ס"י ע"ד.

(ב) כ"ה ס"י רע"ח ונ"ח סדרס ס"י קמ"ד חסרה מעט ולמינש ונ"ח כ"ה ס"י בלשון הסתמי. (ג) כ"ה ס"י קע"ח ונ"ח ס"י י"ו וכ"ה בקי"ט וע"י כסדרס ובש"ן חצ' סע"א ס"י ו'.

(ד) ס"ס כ"ה ולא כש"ן כ"ל דאמר דנאסרס דק כ"י עדים שאלו כמכחול.

(ה) כדנרסם הלכ' כהנ' כסור כליח' מ"י רמ"ו כ"ס ר"ע ור"ל ר"ל ח"י.

(ו) כהני הנ' ד' ליק ס"י י"ב ל"י נפגולתי כלרוכס.

(ז) כ"ס וכ"י מ"ה כ"ס ר' יסודלי וע"י סדרס ס"י ז' וס"ה ס"י ק"ד וע"י כ"י ס"ס כמ"ה חנוכה כ"י מהגדה להדין ס"ה. וכא"ז ס"י ע"ש ס"י כ"י וכסור חו"ח ס"י ר"ס.

(ח) הובא כל רי"ך גי'ה כ"ס ככלתה ור"ע גאון.

ה) המבריל בהפלה סוהר לעשות צרכיו קודם שיבריל על הכוס ואם הבריל על הכוס סוהר לעשות צרכיו קודם שיבריל בהפלה ואם לא הבריל בהפלה ולא על הכוס וצריך לצאת לדרך או לעשות צרכיו אחר (ג) ברוך המבריל בין קדש לחול וכי ועושה צרכיו.

הלכות יבום וחליצה.

צו. ס ר רב צמח. ג) וששאלתם ההולץ ליבמתו ונסצאת מעוברת וילדה בזמן שהולר של קיימא ד) הוא סוהר בקרובותיה והיא סוהרת בקרוביו. כך ראינו כגון שתנשא לאחי אביו או לאחי אביו ולבן אביו אסור ולבן אחי אביו. (ה) והיבא דאנס ישראל אנתת חבריה או בעלה כהן הוא אסורה ליה דבתיב בכהנים אשה זונה וחללה לא יקחו וקיימא לן הלכתא כחז"ל (יבמות ס"א:): דאמרי זונה כל שנבעלה בעילה זנות ואע"ג דאסורה לבעלה כהן כתובה אית לה ו) דאסורה לה לבעלה זנות ללוי ולישראל דאונס שריא והאיך גברא דנשהחפה שדחו שקלה כתובהה ונפקא ואי בעלה ישראל דאתאניס בין לנוי בין לישראל שריא לבעלה ולא שנא נאנסה לישראל ואפילו לנוי ועבר וזוהרת לבעלה ואפילו ילד ז) (נוי) סן נוי ועבר ולד כשר הוי בין בפנייה בין באשת איש ח) [זנות נמי] אמרינן רוקא דחזיה לנאף שני עדים במעשה ט) הסכתול בשופרה אבל בער אחר לא מיתסרא אשה לבעלה י) [ברצין] וכל שבין באונס ואפילו מלקות דמלקינן בפנייה ואפילו על היחוד ועל לא טובה השמעה. באשת איש לא פנמינן לה ולא מלקינן יב) דאמר רב (קידושין פ"א.) מלקין על היחוד ואין אוסרין על היחוד אמר רב אסי מסתבר מעמיה ברב בפנייה אבל באשת איש לא אם בן אתה אוסרה על בעלה ומציא לעו על בניה שהן מסורין הילכך לית לביחש לא לדילה ולא לזרעה והיא כשרה ובניה כשרים. יג) והלכתא כ"י אליעזר בן יעקב דאמר לא ישא איש אשה במדינה זו וילך וישא במדינה אחרת שגא יודגו זה לזה ונסצא אח נשא אחרתו ויתמלא כל העולם כולו מסורות ועל זה נאמר ומלאה הארץ זמתי.

צו. רב עסרם. יג) בן תשע שנים יום אחד שנשא יד) אשה וסת קודם

ה) כריץ חיה הכדיל כחפלה.
ג) נוסחא שלמינו אין עס ומלמס חק כריץ חיה כח"י ופי' כח"י כח"י כח"י כח"י כח"י
וכ"י כח"י כח"י.
ג) כ"י חלק ג' עבר כ' ח' ו' לא נדעס עס כגלון.
ד) כ"י כ"י וכדעוס חסר של קיימא. (ה) עס ח' ו'.
ו) כ"י כ"י וכדעוס כח"י חיה לכ לבעלה כח"י ללוי וכו'.
ז) כריץ למחוק וליה כ"י. (ח) כ"י כ"י.
ט) כ"י. וכ"י כ"י וכדעוס חיה כח"י הכלחלי וסמך כח"י ופיין למיל ח' יד
(הערה לחנוכה.) (י) כ"י כ"י. (יא) כ"י כ"י וכדעוס חסר סיכא כח"י.
יג) כ"י עס ח' ג'. יג) ח"י ח"י ח"י ח"י ח"י.
יד) כ"י כ"י וכדעוס כח"י ח"י.

שיהא (ה) גדול אשתו לא נחלצה ולא מתיבמת הנינא להא דהני רבנן (יבמות צ"ו):
שומה וקמן שנשאו נשים וסחו נשיהם פטורות מן החליצה ומן היבום מאי
מעמא שומה לפי שאין לו קנין קמן ומה אחד מהם ובן אין לו רב ענן אמר
איש הראוי לבנים וקמן לאו בר בניו. (ג) בת בהן שנשאת לישראל לא תאכל
בתרומה מה [ולה הימנו בן] לא תאכל בתרומה. (ג) מה בנה מלוי לא תאכל
במעשר מה בנה מישראל חזרת לבית אביה על זו נאמר ושבה אל בית אביה
כנעוריה וגומר. (ד) והלכתא האינא והמפתה והשיטה לא פוסלין ולא מאכילין
ואם אין ראויין לבוא בישראל (ה) פוסלין כיצד ישראל הכא על בת בהן תאכל
בתרומה עוברת לא תאכל ואם מה עובר שבמסעיה תאכל. (ו) [העובר] העבד
והיבם והארוסין והתרש ובן השע שנים ויום אחד הללו חמשה אם ישראל הן
פוסלין את בת בהן מלאכול בתרומה ואם כהנים הן (ז) אין מאכילין את בת
ישראל בתרומה. (ח) בן השע שנים ויום אחד נר עסוני וכזאבי סצרי וארזמי
כותי נהין הלל מסור שנאו על הבהנה ועל הלוייה ועל בת ישראל פסולה.
(ט) המסאנה באיש ונשאת לאחר ונרשה לאחר וכאנה לאי ונרשה כל שיצאה
מסנה בנט אסורה לחזור בו במיאון מותרת לחזור לו כיאנה בו והחזירה נתן
לה נט ונשאת לאחר ונתאלמנה או נהרשה אסורה לחזור לו. (י) ושאלתם
קסנה שלא מאנה ועמדה ונשאת משום רי יהודה בן בתירא אמרו נשואיה הן
הן מיאוניה וקשיא להון לרבנן אם יכולה להנשא בלא נט או לאו, אם כן
אמאי תקיבו רבנן נט מיאון וכיין דנשאת או נהקדשה נליא לה דעתא ולא
צריכה נט מיאון.

צ"ל. רב פלפול. (יב) ושאלתם שני אחים אחד יהודי ואחד משומר
עמד אורתו יהודי ארש אשה ונפטר ואהיו המשומר בארץ ברבריים ויש לו בנים
ונשתקע שם בין הנזירים והמקום רחוק ואין השיירות מצויות והארוסה יושבת
ענונה יש לה תקנה. כך ראינו שזו הארוסה שנפלה לפני יבם משומר מהענות
ויושבת לעולם ואין לה תקנה ולא אפשר לה לינשא עד שיחלוץ לה משומר
דכיון דהורתו ולידתו בקרובה היתה היא זקוקה ליבום ולא משתריא היתה
ענונה עד דהולץ לה.

(ח) כפיץ כמעט קודם בהכל אשמו וזריך לכהני עיש התשובה שלפנינו.
(ג) עט, ולה סימונין בן לא תאכל כזל וכפיץ מה ולה הימנו בן תאכל כמעט ופי'
מכא יבמות פ"י.

(ג) כלאן חסריס כמה ענייניס כחזיניס כמשהו ונקטור נכמה חך קנה תלכה.
(ד) עט סי' י"ב. (ה) כ"א כפיץ וכדעוס חסרה חיבה טוסלין.
(ו) כלאן חסרו אחס סרפי דייס האמריס כיבמות סי'. ונקטור כנו תלכה וסמכו
על המשהו וריס תלכה כנאה: העובר וכ"א כפיץ, וכמעט כחז דעוס וכפיץ אהעבד
וכפיץ חסר היבסיס כחזכר כמשהו.

(ז) כן אימי כמשהו וכפיץ וכדעוס חסרה חיבה טוסלין.
(ח) עט כפיץ. (ט) עט סי' כ' ועי' כמשהו יבמות ק"ח: וכני דריף עט.
(י) עט סי' מ"ב ועי' עט סי' מ"ו וסי' ל"ח ול"ט.
(יב) עט סי' כ' ועי' עט סי' כ"ח וסי' ל"ג.

צמ. רב עמרם. ח) ושאלתם ראובן ושמעון ולוי ויהודה אחים ראובן ושמעון נשואין ולוי ארום ויהודה רווק מת לוי הארום ונפלה ארוסתו לפני האחים שלשה עמר שמעון ושאל מן התלמידים ואמרו לו גם פוסל ביבמה ובקש לפיסלה על האחים בשביל הממון עמר שמעון וכתב לו בדרך שכותבין בכל הנשין אנא ראובן וכל שום אחרן ראיית לי פטרות ושבקות והרוכית לפלוניתא דהות אנתתי מקדמת דנא כתבו שמעון בשם ראובן והיא במדינה אחרת עד שבא ראובן לאותה המדינה ושלחו אותו ראובן ושמעון לאותה ארוסה ודקדוהו לתוך היקה וכבר היתה מקדשת ליהודה ואמרו ליהודה ביום ג) שאין עליך מדבר זה כלום כי גם זה אינו פוסל והפלינו עליהם בדבר זה ואמרו פוסל ג) כך ראינו שכשאמרו חז"ל גם ביבמה מהני הני כילי בזמן שכותב יבם מדעת עצמו ונותן ליבמתה אי נמי הוא שאמר לבלבד כתיב גם ליבמתי פלוניתא וכתב לבלבד מדעת יבם ונתן ד) ליבמה דאמר מר אמרה עליו ופסלינן לה עליה ומעשה שעשה שמעון זה שכתב גם על שם ראובן ובלא שליחותו אין גם זה פוסל כלום ביבמה שלא מציינו גם שנכתב שלא לדעת איש וזה שנכתב שלא לדעת ראובן אינו גם וכל שכן שמפורש בשאלה שכבר היתה יבמה זו מקדשת ליהודה שקנאה יהודה ופקעה זיקתה מן האחים וקנאה יהודה בקירושין שקדשה שמציינו שיבם קונה יבמתו ה) במאמר הילכך יבמה זו קנאה יהודה בקירושין שקדשה והרשות בירו לכונסה ולקיים מצות יבום ושאמרתם לו לכונסה כשורה אמרתם לו ושהפלינו עליכם בדבר זה שלא כשורה אמרו.

קו. רב האי. ו) והא דתנן שני אחים נשואין שתי אחיות אחת גדולה ואחת קטנה מת בעלה של גדולה ונפלה לה קמי בעלה של קטנה רבי אליעזר סבר מלמדין את הקטנה שהמאן בבעלה ומיבם לה לגדולה שנפלה עליו וכן הלכה.

קא. רב נטרונאי ז) והלכתא הנודר לפני רבים אין לו התר עולמית הנודר מן אשהו יתיר נדו אצל חבם וכותרת היא לו.

קב. רב עמרם. ח) פירוש לאו הבא מכלל עשה הוא כגון ולקחה לו לאשה ויבמה ואול הוא ויבם שתי צרות שהי נשי אהיו המת ואמר רחמנא בית אחד הוא בונה ולא שני בהים הוה ליה לאו הבא מכלל עשה וקאי בעשה. **קג.** מר רב יהודאי. ט) שומרת יבם שנשאת בלא חליצה אם אין לה

ח) שם ס"י י"א. ג) כ"א. צ"ע וזכ"י ונדפס חסרה היבם בט"ס.

ג) כל זה עד הכי מילי חסר צ"ע חזן ח"י ג"כ ב"כ"ה.

ד) וכ"א צ"ע ונדפס בט"ס "ליבמ". ה) כ"א צ"ע ונדפס חסרה היבם, בט"ס.

ו) צ"ע שם ס"י י"ח.

ז) צ"ע שם ס"י י"ט דפסק ה"י כ"י נחמן צניטין ל"ו ולא כרוב הפוסקים שאלמדים שקל גדול ע"ד רבי חזן לו החסד וע"י בה"י.

ח) צ"ע שם ס"י פ"י וזכ"י כהוב עליה כמו לפנינו שם ר' עמרם.

ט) צ"ע שם ס"י י"א, וגם זכ"י כתב עליה שם ר' יודאן, והשו"י זו קטנה בט"ס.

בנים הצא מזה וכזה ואסורה להן עולמית דמחלפה באשה שהלך בעלה למדינת
הים נתקדשה ולא נשאת אם היה יבמה ישראל נתן לה נט ומותרת ליבם ולמי
שנתקדשה לו אסורה לו שלא יהא הוטא נשכר. נשאת והיו לו בנים אם היה
בעלה ישראל הולץ לה יבם ויושבת התת בעלה שאם אהה אומר תצא נמצא
אהה מוציא לעז על בניה ואם היה בעלה כהן ויש לה בנים אפילו תליצה
אינה צריכה ואם מהו בניה הצא מבעל ומיבם ואסורה להן עולמית.

קד. רב סעריה. (ב) וששאלהם החולץ ליבמתו קטנה ובא להימלך ליבם
אותה המותרת היא אם לאו ואם בא עליה סדעהו היעבור בלאו אם לאו.
כך ראינו שציון שחלץ לה אסרה עליו ליבום שבך שנינו (יבמות ג:) נתן לה נט
הוא אסור בקרובותיה והיא אסורה בקרוביו ופסולה מן הכהונה (ג) וכן אם חלץ
לקטנה נאסרה על חיובי כריתות ועל חיובי לאוין כי התליצה כנגד הנט היא
עומרה וכן הלכה.

קד. רב שרי רא. (ג) והלכתא הכיבם את אשת אחיו זוכה בנכסי אהיו
הפת כולן החולץ ליבמתו לא זכה בנכסי אהיו ואין לו בהן אלא חלקו כאחד
מאהיו וכן הלכה.

קד. רב עמרם. (ד) וששאלתם מי שהלכה אשתו למדינת הים ובאו
ואמרו לו כמה אשתך ונשא את אחותה ואחר כך באה אשתו וקאמר הנא
קמא לא מיבעיא באחות אשתו פנייה רבא עליה דאין ביאתה אוסרת אחותה
אלא אף על גב דאזל אשתו וניסו למדינת הים דהיא אשת איש ואהנו הני
נשואין דקא מיהסרא על בעלה ואפילו הכי אשתו מותרת (ה) (ואפילו) לחזור
לו (ו) ואשת ניסו אסורה ואתא ד' יוסי למיטר כשם שאשת ניסו אסורה על
ניסו כך אשתו אסורה עליו והלכתא כר' יוסי.

קד. (ז) [והלכתא בעל שהביא נט איצ לומר בפני נכתב וב'נ ומעמי סאי
אצרוך דבנן שליה למיטר דלמא אתי בעל וליערער ולומר סופס הוא ולא לשם
אשתו בעל תפוס ולא מערער] אגן ליקום וליעדעור ואמרינן (גיטין ה.) המביא
נט ממדינת הים ונחננו לה ולא אמר בפני נכתב ובפ'נ אם מתקיים בתותמיו כשר
ואם לאו פסול ולא הוצרכו לומר בפני נכתב ובפני נחתם להחמיר עליה אלא
להקל עליה ואוקימנא בשנשאת וכיון דלקולא הוא אי אינסיב לא מפקינן לה
וכיון דנשאת היא כשרה ובניה כשרים ואם לא נשאת ובעל לא מערער הנשא
לבתחילה ועוד רוביהן דניטי דהאידנא דשות יהיב בעל לסופר ובתיב ליה גט

(ח) גט סי' י"ב. (ט) מלאן עד סוף הסהי הסך כשיין חקן כחוב כמלאו נט ככ"ה.
(ג) כשיין כחובס הסהי כלחת כשהי סי' י"ב, חקן ככ"ה סיה נפרדה ועליה גט ד'
פמסו, ולמטו ר"ש.
(ד) גט סי' י"ד. (ה) צריך להמק ולמט כשיין וככ"ה.
(ו) סוף סהי' זלם כחוב כשיין, גט ככ"ה ס' חקן ככ"ה כמו לפנינו סהי' כתימית
כמקס לחד.

(ז) דלמטי סהי' עד ולקן ליקום ולערער חסרה והעקבות משין ח'נ' ג'נ' סי' ח'
והשאל כחוב גט כש' סהי' למטו.

לאשהו כי אמר ליה בעל לסופר כתרוב לי גט וכתב גט פסול פשיעותא דסופר
 היא דלא קץ מנילתא מעיקרא ואי לא מינסיב לה לכתוב סופר גט אתרינא על
 שלהיותיה קמיותא ניתביה לאשה והינסיב דלא ודאי קא מערער בעל (ב) והא
 דהנן (גיטין עה.) הרי זה גיטך על מנת שתתני לי מאתים וזו הרי זו מגורשת והיא
 התן רב הונא אמר מגורשת מעבשיו ומסמן חוב עליה ורב יהודה אמר לכשתתן
 כמון מתגרשא ואם אבר הגט אע"פ שהגיע גט לידה אינה מגורשת והלכה כר"ה
 דהא איתותב רב יהודה סתרתין ברייתא רהניא הרי זה גיטך על מנת שתתני
 לי מאתים וזו אעפ"י שנתקדע הגט או שאבר הרי זו מגורשת ולאחר לא הנשא
 עד שתתן לו מאתים וזו ועור הניא הרי זה גיטך על מנת שתתני לי מאתים
 וזו וכת נתנה אין זקוקה ליבם לא נתנה זקוקה ליבם דאלמא גיטה מיום ראשון
 גריש ואי לא קיימנה להנאי בימלתיה לגיטה למפרע ואיתותב רב יהודה
 וכן הלכה.

ק"ה. רב שר שלום. (ג) וששאלתם מי שקדש את אשה והלך לסודית
 הים והפשוטה שם ונטלו ממנו גט בעל כרחו ובטלו יש להוש לדבריו ואם
 בטלו קודם שיפול הגט לידו אשתו. כך ראינו אותו גט אינו שוה כלום והרש
 בעלמא הוא דהנן (גיטין לב.) השולה גט לאשתו והגיע בשליח או ששלה אחריו
 שליח ואמר גט שנתתי לך בטל הוא הרי זה בטל קודם שיגיע אצל אשתו או
 ששלה אצלה שליח ואמר גט ששלחתי לך בטל הוא הרי זה בטל משהגיע גט
 לידה אין יכול לבטלו וכשהוא מבטלו אין צריך לבטלו בפני בית דין שהן שלשה
 אלא בפני שנים הדיוטות נמי (ג) בטל וכן הלכה.

ק"ט. רב נטרונאי. (ד) וששאלתם אשה שאמרה לשלוה קבל לי גיטי
 מכעלי ממדינה פלונית והלך שליח וקבל גט וישב לעצמו שם ואין שני עדים
 שיבואו ויאמרו בפנינו קבל אותו שליח וקרע וכתב בית דין שבאותו מקום
 לבית דין שהאשה שרויה שם קבלנו גט מיד פלוני ונתנו אותו לפלוני שליח
 של פלונית נהרת אשה בכך לעלמא או לאו. כך ראינו שנירושין גמורין הן
 והנשא לעלמא לאלתר ואין להוש לדבר ולא דמי לדאמר רב הסדא (גיטין ט"ו):
 או כולו בקיום הגט או כולו בתקנת הו"ל דהכא אי הוה ירעינן דקביל שליח
 וקרע לא הוה צריכה שני עדים ואקילו בה רבנן היכא דאתו דארתו שנים ואומרים
 בפנינו קבל וקרע שרינן לה וזא אמרינן עד דאתי שליח ואמר קבלתי וקרעתי
 והני שנים דאמרינן קבל וקרע גלווי מילתא בעלמא היא וכד כתבין בית דין
 לבית דין בפנינו נתן גט לפלוני שליח אלומי אלמא ליה למילתא מי גרע בית
 דין משני עדים הילכך נרושה מעליהא היא ושריא אינכותי בעלמא. (ה) המסאנת
 באיש הוא מותר בקרובותיה באמה בבתה ובאחותה והיא מותרת בקרוביו
 באביו באחיו בבני. מה הן שניות אם אמו ואם אביו אשה אביו אביו ואשת

(ב) כלן מסנו כל הלכות סנהכות כ"ב.
 (ג) ז"ס ס"י ז' וז"ס כ"ב כ"ב עליה ז"ס ז' ע"ג ש"ב.
 (ד) כ"ל ונש"ן כפשות "בבב".
 (ה) כ"ל ח"ג ס"י ז'.

אבי אמו ואשת אחי האב מן האב ואשת אחי האם מן האב ה) [וכלת בנו וכלת בתו]. והלכתא ז) המנרש את האשה והחזירה ומת מותרת ליבם לאפוקי מדר' אלעזר דאמר הואיל ועמדה עליו באיהן ימי נירושין באיסור נרשית אהו חולצת ולא מתיבמת. ג) נושאין על האנוסה ועל המפותה כיצד אנס את לאה מותר לישא את רחל אחותה נשא את לאה בכתובה וקידושין אסור לישא את רחל אחותה והניא בברייתא אנס אשה מותר לישא בהה נשא אשה אסור לישא בהה (יבמות צו.). ד) איתמר מת ביום שלשים ונתקדשה אם קדשה ישראל דכי הלצה מותרת ליה חולצת ואם קדשה כהן דכי הלצה אסירא ליה אינה חולצת וכן הלכה (יבמות לו:).

ק"י. רב שמואל בן הפני. ה) ראובן ושבעין נשואין שתי אחיות קטנה מה ראובן ו) בלא בן פטורה משום אחות אשה וכן שתי אחיות ז) השנית גדולה וקטנה מת בעלה של קטנה הוצא בלא הליצה ויבום משום אחות אשה מת בעלה של גדולה ר' אלעזר אומר מלמדן את הקטנה שתמאן בו ויבום אחותה גדולה דכיון דכי סכאנה קטנה מיקיים מצות יבום מלמדן לכתחילה והלכה ברבי אלעזר דאמר ר' יהודה אמר שמואל הלכה כר' אלעזר (יבמות קג.).

ק"יא. רב הלאה. ח) והלכתא אחות בלתו מותרת לו. ט) וסיכמי אילנות בת עשרים ולא המו דריה ולא הבואה שתי שערות ובצמערת בשעת השמיש וקולה לקוי ואינו ניכר אם של איש אם של אשה ושאין לה שיפולי סעיבים. י) וסיכמי הסרים בן עשרים ולא בא זקנו וגופו חלק ואין בו שער ורוחץ במים בימות הנשמים ואין עולה מבשרו היבום ואין סימי רגליו מעלן התיחה וקולו לקוי.

ק"יב. רב שרידא. יא) והא דאמר רבה אמר ר' יוחנן (יבמות כו:) שלש אחיות יבמות ישנפלו לפני שני אחים ויבמין זה הולץ לאחת וזה הולץ לאחת ואמצעית צריכה הליצה משניהם הכי קאמר רב היכא דאיכא המשה אחי ראובן ושבעין ולוי ויהודה ויששכר וראובן ויהודה ולוי נסיבין אהואתא תלתא שרה ורבקה ורחל ושכיבו הליץ הדא להרא ואיך צריכה הליצה משניהם ואי חד הליץ לה לא סיפטרא מאיך הילכך צריכה להזור על כל האחין אתי יששכר הליץ לביפקע זיקתו ז) והלכתא יג) מותר אדם בקרובת צרת הליצתו ואסור בצרת קרובת הליצתו.

ה) כגיל וכיס בשץ וככ"י. ב) שץ חג שיל ס"י כ"י.

ג) שס ס"י כ"א. ד) שס ס"י כ"ב.

ה) שץ חג שיל ס"י כ"ב. ו) כ"א בשץ, וכדשם חסרות היבום, כלא בני.

ז) כ"א בשץ וכדשם חסרה היבום, חסרות.

ח) בשץ חג שיל ס"י מ"ב. ט) שס. י) שס.

יא) בשץ שס ס"י מינ' לפימי ככ"ס רבא בר ר' הונא אמר רב.

יב) כלא חסר ובשץ אחי כל השו"ת: ולמי שמעון חלק למסקע אלו מן תולדת קד

ראינו כופין אם הראשונה לחלק וסדן עלה הוא דהן ציבמה ליב מטעם גדול כי אף כן

אומרים לראשונה עלך מטעם כ"י ע"כ. יג) בשץ חג שיל סוף ס"י כ"ג.

ק"ג. ר' הנוך. ה) ואלמנה או ארוסה שנמלה לפני יבם משומר אין לה הקנה עד שיהלוצ' לה אותו משומר רהנן (יבמות כב.) מי שיש לו אח מ"ם זוקק אשת אחיו ליבום ואחיו הוא לכל דבר חוץ ממי שיש לו בן) מן השפחה ומן ג) הנכרית אבל משומר כיון דהורתו ולידתו בקדושה היתה היא זוקקה ליבום ולא משתריא והיא ענונה עד דהלוצ' לה אותו משומר.

ק"ד. רב פלסוי ז). והלכתה החולץ ליבמתו וחזר וקרשה בין שקרשה לשום אישות ובין שקרשה לשום יבמות צריכה הימנו נט רבי אמור רבנן (יבמות ג.) אין לאחר הליצה כלום הני מילי היכא דהלוצ' לה ולא קרשה שהותרה באותה הליצה אבל חזר וקרשה צריכה הימנו נט ה) דהויא לה מתייבוי לאוין דהפסין בהו קירושי ומשום הכי צריבת הימנו נט וכן הלכה.

קמ"ו. רב הילאין ו) וששאלתם ראובן שמת והניח את אשתו מעוברת ואינה יודעת שהיא מעוברת וכיון שהשלימו לה שלשה חרשים ז) הקדים היבם ועשה הליצה אי נמי יבם לה ולאחר כך ידעה שהיא מעוברת כך ראינו ה) אי קדם שיהלוצ' לה יבם לקחה לו לאשה ומתוך חמשה חרשים או ארבעה הכירה שהיא מעוברת חייבין כ"ד לעמוד על יבמה וכופין אותו ליהן לה נט ומציאי' אותה מכנו בעל כרחו ואותה האשה מותרת היא שתנשא לכהן אחר לידתה וישלימו לה כ"ד חרשים להניק והולד כשר הוא בישראל.

הלכות נדרים ושבועות.

קמ"ז. רב שר שלום. ט) כל צבורא דמקבלין עליהון מלתא למיעבד וגודין גזרתא בספר הורה בשמתא ובחרמות דלא למעבד עלה ונהגו בה איסורא ובהר הכי מיהרמין וקא חזין דלא יכלין ציבורא למיקם בה הכין חזינא דודאי יכלין לבטלה ובטלה סכמה טעמי חרא דאמרינן פותחין בחרטה (נדרים כ"ב:) ועוד דלא מתבעי לבוין י) [להתן] למנור נזירה על הציבור מאי דלא יכלין למיקם בה דקאמרינן (ע"ז ל"ז.) אין נזרין נזירה על הציבור אלא אם רוב הציבור יכולין לעמוד הילכך מן הלץ טעמא וכולין צבורא לבטלה להא דנזרו עליה יב) [ולית עלייהו] עונש בגוה.

ק"י. ר' הנוך. יב) וצבור יכולין לעמוד לבטל נדרים בשבתות וימים טובים

ה) כשן חילא ש"ח ס"י כ"ח וע"י שס ס"י כ"פ וצנעטע"פ הובאה בשם ר' שרילא.

ב) כ"ל וכוונתו "ח"י, וכ"י וכש"ן "ק"י וק"ל וס"י כנסתא דמא"י.

ג) כש"ן וכ"י ומן הכנרית ונדפוס נפשות מן הכנרית.

ד) שס ס"י ל"י והובאה בשמו ככס"ט.

ה) שרשי קא משכח כדלית' כש"ם ופי' זה מסר כש"ן.

ו) ש"ן ח"ג ש"ח ס"י ל"ח. ז) כש"ן חספס וכ"י כמו לפנינו וכ"ל לחקן כש"ן.

ח) כ"ל כ"י וכש"ן ונדפוס חסרה ח"נה "ח"י.

ט) כנסתא הנ' ד' ליק ס"י מ"ח (וע"י שס ס"י ל"ד) וכש"ם ס"י ל"ז וע"י ס"י מ'.

י) כ"ל וכ"ל כ"ל וכ"ל וכ"ל. יא) כ"ל וכ"ל כ"ל.

יב) נראה ש"י חטך ססך קן על אדום המכנה כנסתא מקומות לנבל אדכ"ס כ"חכ"ס

יום הכפורים בכלל ימים טובים דקתני (גדרים סו.) פותחין בימים טובים ובשבתות
יום הכפורים לא עדיף משבת וכשמפירין מפירין לשעבר ואין מפירין להבא
שלא מצינו הפרת גדרים להבא. (ה) מאן הנדר נדרא או דמשתבע שבעה מהבעי
לקיומא נדריה ושבעותיה ואי לא יכול לקיומי מאי נדרר אי דאשהבע וקא נפיל
ליה אונסא בביתיה ואחרט ליה לנדריה (ג) קמיהו ושרי ליה נדריה ואמרין ליה
בהאי לישנא מותר לך נדרך שרי לך נדרך (ג) וצריך לפרוט את הנדר. (ד) בגדרים
הלך אחר לשון בני אדם. (ה) כי שנשבע שלא לדבר עם הבירו מותר לשנר
לו פתקא או דברים עם שלית.

ק"ח. רב שר שלום. (ו) הפרת גדרים בשלשה הדיוטות וצריך להיות
אחר מהם הכס ולא מומחה לדבר כגון אב בית דין או שופט אלא מומחה הכס
והוא שיריע בהפרת גדרים ובפתחן אבל כי שאינו יודע הלכות איסור והיתר
לא יהא לו עסק בו ואסור להכניס עצמו בו הילכך יחד מומחה כי ידע הלכות
גדרים אפילו אין בידו אלא (ז) חמשה פרקים או עשרים פרקים מפיר גדרים
והני מילי במקום שמצויין הכמים אבל אין מצויין הכמים אפילו שלשה הדיוטות
שאינן הכמים מפירין דאמר ר' אבא בר אבין אמר רב עמרם (בבורות ג' :)
תנא שלשה מפירין את הנדר במקום שאין הכס לאפוקי מדרי יהודה דתניא
הפרת גדרים בשלשה ר' יהודה אומר אחד מהם הכס הילכך אפילו שלשה
הדיוטות כפירין במקום שאין הכמים. (ח) הנשבע בעשר הרברות ובמספר תורה

ואמר עיב הכשורים לא עדיף משכח וספק גיב כמחויין אך לעכבר ועיש הדין הזה כחוי
מהוי נוס' כל נדרי ועיין גימ' ס' ל"ח וס' קמ"ג וכתיב ס' מ"ד ועיין לקמן ס' קכ"ב וכתיב
ד' ליק ס' מ"ה וכשכלי הלכת כלל ק"ג וכתיב ונכלנו ה' יכיש וכתיב וברי"ן גילת הבואו
שרי התי' בר נחמן הוא האוסר ובלי ספק ממנו גב ההוכחה בש"ס ס' ל"ח כאשר חשב בעל
היי היס כמשפט, אכן ר' אחי' בר שריאל היה לפניו נוס' כל נדרי ומתני' אשר לפניו ראוי
שנזמן האחרון שגאוניס אמרוהו כנס ר' חניך הירו' בנוס' הקדומה של ר' סעדיה ור"ב, ועל
הדן שמפיקו' נדרים בשבט ח"ס עיין הבר' הכש"ל הביאה הכ"י ביו"ד ס' ש"ל ועיין בתי
ש"ל בלא התיר ה"י אלא הנדרים שלנורך כבה.

(א) הלכה כעין זאה כבה"ג. (ב) חולי' ז"ל אחי קמייכו דרובן וע' כבה"ג.

(ג) הלכה זאה לא בזה ברי"ף ובדמ"ב אכן החו' הר"ן והמדכ"י ססקו כתיב כגיפין
ליה: וכאן אנו רואין שכבר ספק הגאון ק.

(ד) ג"ה ס' קנ"א באריות וכתיב ד' ליק ס' ל"ח.

(ה) כתיב ד' ליק על שם ר' דוס' והרמ"ב סיו' הנדרים הי"ח כהב על זה וק' הירו'
הגאוניס. ועי' תורקן של ראשונים ח"א ס' מ"ה שהיה שם על שם ר' אחי'. והנה ההוכחה
הובאה גם בשבחי'ל כי ח"ב ס"ז, ס"ו.

(ו) כתיב ס' ע"ד באורך ובגלויות ולפינו בקיבור וקט' הגאון סתמא לנ' הדיוטות ולא
ס' דמכרי לכו כדבר הרמ"ב כפי' מה' שנוטות ועיין לקמן ס' קכ"ב. (ז) כתיב חכמים.

(ח) כתיב ס' ע"ה ובש"ס ס' קמ"א והובאה כערוך ערך שבע בשם ר' שלום משמיה
דרי יהודאי ועיין גימ' ס' רכ"ה והרמ"ב בה נדרים סג' והר"ן הביאה ועיין גימ' ס' מ'
וכתפי' ארוכה לרי' אחי' כענין זה במדכ"י ס' שנוטות סה"כ.

אין לו הפרה לעולם. ה) כך אמרו משום מר רב יהודאי גאון שעכשיו אין חכם שידע לפתור ואין מי שיש בו זכות להתיר שבועה ואין מנהג בישיבה להתיר שבועה לעולם. ז) והנשבע בלשון ישמעאל או בלשון פרסי שבועה חלה עליו בכל לשון שנשבע ג) פוהחין לארס בכבוד אביו ואמו בדברים שבינו לבין אביו ואמו כיצד הרי שנדר שלא להאכילן ושלא להשקותן ולא לשמשן וכל ביוצא באלו. קי"ט. רב נח שו"ן. ד) והא דאמרי רבנן פוהחין נדרים לאו ראמרי ליה ה) שרי לך אלא בפהחין ליה בהרסה ובגולד לעקור את הגדר מעיקרו נימא אדעתא דהבי לא נדרי ולהבי לא נדרי ולא צריך הפרה משום דהפרה לאב או לבעל מסרה רחמנא וי) אבל חכם בלשון הפרה לא מסיר דאמר ר' יוחנן (נדרים מ"ו:) חכם שאמר בלשון בעל שהוא מופר ליכי מבוטל ליכי לא אמר כלום ובעל שאמר בלשון חכם שהוא כחול לך שרי לך לא אמר כלום אבל איפבא שפיר דמי ז) והילכך הפרת נדרים כל היום לאפוקי מסאן דאמר מעת לעת דלית הלכתא בותיה.

קכ. רב נטרונאי. ה) ושלושה הדיוטות שאמרו הויל מפירין נדרים לא הדיוטות ממש שאין בקיאין בפתחי נדרים כלל אלא מי שמלמדין אותו ולמד דקאמרינן אמר רבינא (בכורות ל"ו.) דמסברי ליה וסבר פ) וכך אמר רב יהודה גאון וצק"ל דאנן אין בנו בה ואין אנו יודעין לפתוח פתח לשבועה להתירה (דקאמרינן) וי) [ורקאמרינן] (נדרים כ"ב.) אמר רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן מאי פתח ליה רבן גמליאל לההוא גברא בההוא שעתא יש בושה במדקרות חרב ולשון הבטחים מרפא. ועכשיו אין בנו הבטחים לרפאות וכל שכן שאין אנו משנין בסבתא הנדרים ז) ואין אנו יודעין לעמוד על הלכות מחילת שבועה.

- ה) נח"ג עם ועיין לקמן סי' קצ"ב.
 ז) ח"ג סי' ע"ז בארובה ודין זה הני' הנמנ' בשם הגאונים שי"ל משבועה הי"ד ועיין במדעי פ' שבועה שהם וכתשו הרשניא סי' תתמ"ב.
 ג) הלכה כהנאי רפ"ב.
 ד) עיין זה בשו"ת לבן גמלא נס דנ"ג.
 ה) כלומר דאמר שרי לך בלי שעה ומרסה, אבל אחרי שעה ומרסה הלשון שרי לך מהוק.
 ו) נס זה דנ"ג.
 ז) גם הגאון פסק כד"ף וכדל"ז בנדרים ע"ז וגורסין שם אין הלכה כדורו הזוג ומה שכתב ב"ן "הוילכך" הו"ל צריך להיות "והלכה" או "שהיכה" והלכך צ"ד אחר הדין הפרה נדרים כל היום והלכך וכו' כלומר והלכך משרין נדרים בשבת, זה ממש ל"ן הרשנים כהלכות נדרים פ"ו.
 ח) כן פסק הרמב"ן וכדל"ז וצ"ד מסברי וסבר' ועי' ברמב"ם סי' מה' שבועה ובתנ"ח ובתנ"ח עם ולעיל סי' ק"ח.
 ט) אף שאנן "וכך אמרי"... היא לבן מורגל להחיל תשובה, וכמעט הוא בכל השו" בנ"י בכל זאת נראה שגאון אחר אנה הדין משב ר' יהודאי, כי כן מחכמה בסוף סי' הפרסם שגאון אחר בשאל והסב כמו לפנינו בשם ר' יהוד' וכנה אחת גאונים הזכירו האי דיל' בשם ר' יהוד' ועי' לעיל סי' ק"ח, ובתנ"ח סי' קל"ז וסי' קמ"ה ובא"י ה"ס עם ובסוף ה' נדרים להרמב"ן ובשבועה החמירו הגנה ועי' לקמן סי' קכ"ב.
 י) כ"ל וי"א בשרדס. ה) כ"א בשרדס וכן הגאון ובדפוס חסרה שהיכה, ט"ל.

קכא. רב ששנא ח) וסלך ושלטון ובעל מכם שמשנר בקהל להחרים בשביל צרכיו וחפציו ואי אפשר שלא להתרים משום אונם איתו תרם שהחרים אינו כלום ואין לחוש לו ג) אבל שבועה שמשכיב סלך ושלטון או בעל מכם אסור להשבע לו. ו) ובר ישראל שהניח ממון אצל חברו והלשיט עליו וצוה הסלך להחרים על מי שיש אצלו אותו ממון ואיתו בר ישראל אינו רוצה לגלות אלא ליורשיו לשלם אותו תבוא עליו ברכה ולית ליה למיחש מהחייא שמתא ומבעי לאחזקי ליה מיבותא ולברוכי יתיה רקאי בהימנותא דקא מרחם על יורשים והיינו דכתיב ביה עיני בנאכני ארץ ועו'.

קכב. רב נטרנאי י. ד) וששאלתם יכולין הצבור להתנות בראש השנה וביום הכפורים כל נדרים שנודרין משנה זו לשנה אחרת. השוכה נדרים אין נשנת בשתי ישיבות היום יותר מטאה שנה ה) וכך אסר רב יהודאי גאון נהורא בעלמא דאנן לא נרסינן נדרים ולא ירעינן לאסר ולהתר בה לא נדר ולא שבועה ואין נוהגין לא בישיבה ולא בכל מקום להתר נדרים לא בראש השנה ולא ביום הכפורים אלא שמענו שבשאר ארצות אומרים כל נדרו ואסרו אבל אנו לא ראינו ולא שמענו מרבתינו. ו) והלכתא כל נדר שנודרת אשה תחת בעלה בעלה ספיר לה בכל שהיא נודרת בין ברבר שיש בו עינוי נפש ובין ברבר שאין בו עינוי נפש ז) ועקר ביום שמעו אבל אם שמע וההריש אינו ספיר ח) אבל שבועה אין סתיר לה כל עיקר ואשה שנשבעת בזמן הזה שאין חכם להתיר שבועה העמוד בשבועתה מפני שאין בזמן הזה חכם שיכול להתיר שבועה וכן הלכה.

ברוך נותן ליעקב כה ולאין אונים עצמה ירבה
ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

ח) החכם בשם סי' קמ"ה ובשם הגיט' סלך או שלטון או בעל מכם ובאריכות בגי' סי' כ' ואמור כה דמה שלמרו דינא דמלטא דינא לא על כזה המעשה חלל להטיל מכם ולקחה מכם לעשה נשים ולגרי רבים.

ג) גם נהג' מהדסים הח' קדונול ביוץ סי' כ"ו איהא תפז' שלפינו ושם כבוד גם דין זה דבשבעה אסור. ג) גם נש"ת.

ד) הובאה בלשון הגז' זו בלתי ה' יוסיכ בשם גאון וע' לעיל סי' ק"ז וקד'. והנה כעין הגז' זו בלי השאלה מריה ויוסיכ הובאה בשנהל כ"ו ח"ב נסי' מיו בשם ר' הא"י.

ה) כ"ח בלתי. ובדקום חסרה מינה יוחס'.

ו) לא מלאתי מחלק בין נדרים לבשבעה לעמן הנהה בעל ואלוי שהחמירו בזמן הגאונים בשבעה שלא לזלזה חק הרין בנדרים פ"ג דף כ"ב הביא בשם הדב בגלגלוי דבהסרה בעל לא החמירו הגאונים וכן הובא בש"ה סי' קמ"ה והר"מ בש"ב דנדרים ה"ז הביא רק שהגאונים אמרו שהנאסר בניטול נדר אין נוהגין בשבעה. וזה חלו בש"י הירושלמי ועיין בגי' סי' רל"ג שאין השבועה דמות לנדרים האשה שנשבעה שלא תדבר עם שנתנה אין בעל ויכל להחיר את השבועה וע"י ברמב"ן.

ז) כ"י: שאין בו עינוי נפש כל עיקר ביום שמעו; והנה נראה שפ"ס נרץ להיות דבר שנינו לבינה והגאון סתם דבריו.

ח) ע"י לפיל סי' קמ"ח וקד'. והנה הר"מ והג"ן בנדרים הביאו חומ"ל הגאונים ומה שהחמירו עוד בשבעה וע"י כבוד יו"ד סי' ר"ל.